

TÜRKİYE LPG PİYASASI YATIRIMCI REHBERİ

INVESTOR'S GUIDE FOR TURKISH LPG MARKET

TÜRKİYE LPG PİYASASI YATIRIMCI REHBERİ
INVESTOR'S GUIDE FOR TURKISH LPG MARKET

T.C. ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU
Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Dairesi Başkanlığı

REPUBLIC OF TURKEY ENERGY MARKET REGULATORY AUTHORITY
Department of Liquefied Petroleum Gas (LPG) Market

ANKARA, 2019

Mustafa YILMAZ

EPDK Başkanı / EMRA President

Ülkemiz, geçtiğimiz yıllarda kaydettiği ekonomik büyüme ile dünyanın en hızlı büyüyen enerji piyasalarından biri haline gelmiştir. 2002 yılından bu yana devam eden özelleştirme programları ile Türkiye enerji sektörüne son derece rekabetçi bir yapı kazandırılmıştır.

Ekonomik büyüme, artan kişi başına düşen milli gelir, olumlu demografik eğilimler ve artan kentleşme oranı, Türkiye enerji talebinin başlıca bileşenleri olup enerji talebinin 2023 yılına kadar yılda ortalama yaklaşık %6 oranında artacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye, geniş bir iç pazara sahip olmanın yanında, doğusunda fosil yakıtların yoğun olarak üretildiği Ortadoğu ve Asya ülkeleri ile batısında bu yakıtlara talebin yüksek olduğu Avrupa Ülkeleri arasında stratejik bir konumda yer alması nedeniyle bölgesel bir enerji üssü rolüne de sahiptir. Mevcut ve planlanan petrol, doğal gaz boru hatları ile kritik Türk boğazları da Türkiye'nin bu rolünü güçlendirmektedir.

Bütün bu elverişli şartlar, Türkiye'yi enerji yatırımı alanında cazip bir merkez haline getirmiştir. Türkiye enerji sektörü, yatırımcı dostu düzenlemelerin hayata geçirilmesi ve yüksek talep artışı ile eşzamanlı bir şekilde, daha canlı ve rekabetçi bir hale gelmekte ve giderek artan sayıda yatırımcının ilgisini çekmektedir.

Gururla ifade etmeliyim ki Türkiye bugün dünyanın en büyük 16. LPG pazarı. Otogaz kullanımı açısından dünyada Güney Kore'den sonra 2. sırada olan ülkemiz, otogazlı araç ve istasyon sayısı bakımından ise lider konumda. Böylesine büyük bir sektörün adil, öngörülebilir ve rekabetçi yapısını korumak kadar yerli-yabancı yeni yatırımcıların önünü açmak da büyük önem taşıyor. Türkiye ekonomisi ve enerji sektörünün yanı sıra LPG piyasasının işleyişi, lisanslandırma, fiyat oluşumu gibi sektörel bilgilerin de yer aldığı bu çalışma, LPG piyasamıza yatırım yapmak isteyen yerli ve yabancı yatırımcı için yol gösterici bir nitelikte hazırlandı. LPG piyasamızla ilgilenen bütün sektör temsilcilerinin ve yatırımcıların istifade edeceğine yürekten inanıyorum.

Türkiye LPG Piyasası Yatırımcı Rehberi'nin tüm paydaşlarımız için yararlı olmasını diler, kitabın hazırlanmasında emeği geçen Kurum personelimize teşekkür ederim.

Turkey, with the economical growth in the last years, has become one of the world's fastest growing energy market. The country's energy sector has gained a highly competitive structure with the ongoing privatization programs since 2002.

Economic growth, rising GDP, favorable demographic trends and the increasing urbanization are the major components of Turkish energy demand and it is estimated to increase by an annual average of about 6% until 2023.

Besides having a huge internal market, Turkey is located in a strategic position between European countries and intensive fossil fuel producing countries in Asia and Middle East, which makes Turkey a regional energy hub. Current and planned oil, natural gas pipelines and critical Turkish straits strengthen this situation of Turkey.

Thanks to these favorable conditions, Turkey has become an attractive investment center in the field of energy. Turkish energy sector becomes more vigorous and competitive and attracts a growing number of investors with the implementation of investor-friendly regulations and high demand growth with a simultaneous way.

I proudly state that Turkey is the world's 16th largest LPG market today. In terms of autogas use, our country is the second in the world after South Korea. Our country is the world leader in terms of number of autogas vehicles and refuelling stations. Paving the way for new domestic and foreign investors is as important as maintaining the fair, predictable and competitive structure of such a large sector. This study containing Turkey's economy and energy sector as well as sectoral information about the LPG market such as licensing, market functioning and price formation has been prepared as a guide for domestic and foreign investors who want to invest in the LPG market. I hope that, it will be an important reference source for all parties interested in the LPG sector.

I wish, Turkey LPG Market Investor's Guide to be useful to all our stakeholders. I would like to express my gratitude to the personnel of the EMRA who contributed to the preparation of this guide.

İçindekiler / Contents

1

27

47

Birinci Bölüm / Section I	1
Türkiye'de Enerji / Energy Sector in Turkey	1
Temel İktisadi Görünüm / <i>Basic Economic Overview</i>	2
Temel Enerji Verileri / <i>Basic Energy Data</i>	5
Lisans Verileri / <i>License Data</i>	13
Elektrik Piyasası Genel Görünüm / <i>Electricity Market Overview</i>	15
Doğal Gaz Piyasası Genel Görünüm / <i>Natural Gas Market Overview</i>	19
Petrol Piyasası Genel Görünüm / <i>Petroleum Market Overview</i>	21
LPG Piyasası Genel Görünüm / <i>LPG Market Overview</i>	23
Türkiye'nin 2023 Yılı Hedefleri / <i>Turkey's Targets For The Year 2023</i>	25
İkinci Bölüm / Section II	27
Türkiye LPG Piyasası / Turkish LPG Market	27
Neden LPG Piyasasına Yatırım Yapılmalı? / <i>Why Invest in the LPG Market?</i>	28
LPG Piyasa Yapısı / <i>The Structure of LPG Market</i>	32
İkmal Kanalları – Boru Hatları, Tankerler ve Depolama Kapasitesi / <i>Supply methods - Pipelines, Tankers and Storage Capacity</i>	39
Sektör Paydaşları / <i>Related institutions and organizations at LPG Market</i>	41
LPG'nin Fiyat Oluşumu / <i>Price Formation of LPG</i>	45
Üçüncü Bölüm / Section III	47
Türkiye LPG Piyasasında Lisanslandırma / Licensing in the LPG Market	47
Türkiye LPG Piyasasında Lisanslandırma / <i>Licensing in the LPG Market</i>	48
Lisans Öncesi Süreçler / <i>Pre-Licensing Processes</i>	49
Lisanslama Süreci / <i>Licensing Process</i>	60
Birleşme, bölünme ve devralma / <i>Merger, demerger and acquisition</i>	78
LPG Sektöründe Yükümlülükler / <i>Liabilities in LPG Market</i>	79
Kaynaklar / References	82

Kısaltmalar / Abbreviations

AB / EU: Avrupa Birliği / European Union

ADR: Tehlikeli Maddelerin Karayollarında Taşınmasına dair Avrupa Anlaşması / European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road

BOTAŞ / BOTAS: Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. / Petroleum Pipeline Company

BTK: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu / Information Technologies and Communication Authority

CR: Yoğunlaşma Endeksleri / Concentration Indexes

ÇED / EIA: Çevresel Etki Değerlendirmesi / Environmental Impact Assessment

ETKB / MENR: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı / Ministry of Energy and Natural Resources

EPDK / EMRA: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu / Energy Market Regulatory Authority

GSYİH / GDP: Gayrisafi Yurt İçi Hasılası / Gross Domestic Product

GW: Gigawatt / Gigawatt

GWh: Gigawatt Saat / Gigawatt hour

HHI: Herfindahl-Hirschman İndeksleri / Herfindahl-Hirschman Indexes

IEA: Uluslararası Enerji Ajansı / International Energy Agency

KDV / VAT: Katma Değer Vergisi / Value-Added Tax

KOSGEB: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı / Small and Medium Enterprises Development Organization

tep / toe: Ton Eşdeğer Petrol / Tone Equivalent Oil

LNG: Sıvılaştırılmış Doğal Gaz / Liquefied Natural Gas

LPG: Sıvılaştırılmış Petrol Gazları / Liquefied Petroleum Gases

m³: Metreküp / Cubic Meters

MVA: Megavolt Amper / Megavolt Amper

MW: Megawatt / Megawatt

MWe: Megawatt (Elektriksel) / Megawatt (Electrical)

MWh: Megawatt Saat / Megawatt hour

OECD: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü / Organization for Economic Development and Cooperation

ÖTV / SCT: Özel Tüketim Vergisi / Special Consumption Tax

Sm³: Standart Metreküp / Standart Cubic Meter

TCMB /CBRT: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası / Central Bank of the Republic of Turkey

TOBB: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği / Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey

TSE: Türk Standartları Enstitüsü / Turkish Standardization Institute

TÜİK / TurkStat: Türkiye İstatistik Kurumu / Turkish Statistical Institute

WLPGA: Dünya LPG Birliği / The World LPG Association

YÖK: Yükseköğretim Kurulu / Council of Higher Education

Birinci Bölüm *Section I*

Türkiye'de Enerji

Energy Sector in Turkey

Temel İktisadi Görünüm

Basic Economic Overview

Türkiye'nin 2002 yılında 231 milyar ABD Doları (dolar) olan Gayrisafi Yurt İçi Hasılası (GSYİH), üç kattan fazla artarak 2017 yılında 851 milyar dolara yükselmiştir (Türkiye İstatistik Kurumu-TÜİK, 2017).

2002 ve 2017 yılları arasında yıllık ortalama reel GSYİH %5,8 oranında artmıştır (TÜİK, 2017).

Türkiye, 2017 yılında dünyanın en büyük 13. ekonomisi; Avrupa Birliği (AB) bölgesinde ise en büyük 5. ekonomi olmuştur¹.

Son 15 yılda 193 milyar dolar doğrudan yabancı yatırım çeken kurumsallaşmış bir ekonomiye sahiptir (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası-TCMB).

2002 ve 2017 yılları arasında %335 artışla 157 milyar dolara yükselen ihracat hacmiyle dinamik ve olgun bir özel sektöre sahiptir (TÜİK, 2017).

Türkiye'nin, 81 milyonluk nüfusunun, yarısının 32 yaşın altında (TÜİK, 2017) olduğu dikkate alındığında, AB ile karşılaştırıldığında en yüksek genç nüfus oranına (Eurostat) sahiptir. 183'ten fazla üniversiteden yılda 800.000'i aşkın kişi mezun olmaktadır (Yükseköğretim Kurulu-YÖK, 2017).

Türkiye, yatırımcılara liberal ve yeniliklere açık bir yatırım ortamı sunmaktadır. 1997 yılından bu yana doğrudan yabancı yatırım üzerindeki kısıtlamalar açısından Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) üyesi ülkeler arasında ikinci en büyük reformcu ülke konumundadır².

1- Invest in Turkey, Enerji ve Yenilenebilir Kaynaklar, <http://www.invest.gov.tr/tr-TR/sectors/Pages/Energy.aspx> Erişim: 18.01.2019

2- Invest in Turkey, Enerji ve Yenilenebilir Kaynaklar, <http://www.invest.gov.tr/tr-TR/sectors/Pages/Energy.aspx>

The Gross Domestic Product (GDP) of Turkey, 231 billion US dollar (USD) in 2002, has increased more than threefold to 851 billion dollars in 2017. (TurkStat-Turkish Statistical Institute, 2017).

Between 2002 and 2017, Annual average real GDP increase was 5.8% (TurkStat, 2017).

Turkey became, the world's 13th largest economy and the 5th largest economy in the European Union (EU) region in 2017¹.

Turkey has an institutionalized economy which has attracted 193 billion dollars of direct foreign investment for the last 15 years. (Central Bank of the Republic of Turkey-CBRT).

It has a dynamic and mature private sector with an export volume of 157 billion dollars which increased by 335% between 2002 and 2017 (TurkStat, 2017).

Compared with the EU, Turkey, half of the 81 million population is under the age of 32 (TurkStat, 2017), has the highest rate of young population (Eurostat). More than 800,000 students graduate from more than 183 universities every year (Higher Education Council, 2017).

Turkey offers a liberal and innovative investment environment to investors. Since 1997, it has been the second largest reformer country among Organization for Economic Development and Cooperation (OECD) member countries in terms of restrictions on foreign direct investment².

1- Invest in Turkey, Energy and Renewable Resources, <http://www.invest.gov.tr/en-tr/sectors/Pages/Energy.aspx> Access: 18.01.2019

2- Invest in Turkey, Energy and Renewable Resources, <http://www.invest.gov.tr/en-tr/sectors/Pages/Energy.aspx> Access: 18.01.2019

Türkiye, yatırımcılara ortalama 6,5 günde şirket kurma imkânı vererek yatırımcı dostu bir ortam sunmaktadır (Dünya Bankası İş Yapma Raporu 2018). Türkiye, tüketicilere sürdürülebilir ve güvenilir enerji sağlama çalışmaları kapsamında, enerji üretim tesisinin türüne ve kapasitesine bağlı olarak yatırımcılara tarife garantisi, alım garantisi, bağlantı öncelikleri, lisans muafiyeti, vb. cazip teşvikler sunmaktadır.

Türkiye'de 2017 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 58.400 yabancı sermayeli şirket bulunmaktadır (Ticaret Bakanlığı).

Türkiye, tüm yatırımcılara eşit muamelenin yapıldığı, rekabetçi ve güvenilir bir yatırım ortamı sunmaktadır.

Türkiye, ulaşım, telekomünikasyon ve enerji sektörlerinde yeni ve gelişmiş teknik altyapıya sahiptir. Üç tarafı denizlerle çevrili bir yarım ada ülkesi olması sebebiyle, gelişmiş ve düşük maliyetli deniz ulaşım ağına sahiptir. Orta ve Doğu Avrupa'ya demir yolu ile ulaşım imkânı bulunmaktadır. Bütün bu ulaşım imkânları ile Türkiye, çoğu AB ülkesine doğrudan sevkîyat imkânı sunmaktadır. Var olan ve planlanan petrol, doğal gaz boru hatları ile kritik Türk boğazları Türkiye'nin enerji köprüsü olma rolünü güçlendirmektedir. (Şekil-1)

Türkiye, merkezi konumu itibarıyla, Doğu-Batı ve Kuzey-Güney arasında toplam GSYİH'leri 25 trilyon dolar olan çok sayıda pazara erişim imkânı sağlayan doğal bir köprü durumundadır. Bir başka deyişle, Avrupa, Asya, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki toplam 1,7 milyar nüfusa kolay erişim imkânı sunmaktadır³.

Dünyadaki kanıtlanmış birincil enerji rezervlerinin %70'ten fazlası Türkiye'ye oldukça yakın bölgelerde yer alırken, en büyük enerji tüketicisi konumundaki Avrupa, Türkiye'nin batısında yer alarak ülkeyi enerji transferinde kilit nokta, bölgede ise bir enerji terminali yapmaktadır⁴.

Turkey, giving investors the opportunity to establish a company an average of 6.5 days, presents an investment-friendly environment (World Bank Business Report 2018). In the scope of supplying sustainable and reliable energy to consumers, Turkey offers attractive incentives to investors such as feed-in tariffs, purchase warranty, connection priorities, exemptions, etc. depending on the type of power plant and capacity.

By the end of 2017 there have been about 58,400 foreign-owned enterprise in Turkey (Ministry of Commerce).

Turkey, where equal treatment is applied to all investors, offers competitive and reliable investment environment.

Turkey, has a new and improved technical infrastructure in transport, telecommunications and energy sectors. Due to the fact that it is a country surrounded by seas on three sides, it has an advanced and low cost sea transportation network. It provides rail transportation to Central and Eastern Europe. Thanks to these all transportation facilities, Turkey offers many opportunities for direct shipment to EU countries. Current and planned oil, natural gas pipelines and critical Turkish straits strengthen Turkey's role of being an energy bridge. (Figure-1)

Turkey is in a position of being a natural bridge providing access opportunities to a large number of markets which have a total GDP of 25 trillion dollars between East-West and North-South. In other words, it ensures easy access to 1.7 billion people in Europe, Eurasia, the Middle East and North Africa³.

While more than 70% of the world's proven reserves of primary energy is taking place in areas very close to Turkey, the largest energy consumer Europe is located in the west of Turkey. This makes the country a key point in energy transfer and an energy terminal in the region⁴.

3- Türkiye'de Yatırım Yapmak İçin 10 Neden, <http://www.invest.gov.tr/tr-TR/investmentguide/Pages/10Reasons.aspx>

4- Türkiye'de Yatırım Yapmak İçin 10 Neden, <http://www.invest.gov.tr/tr-TR/investmentguide/Pages/10Reasons.aspx>

3- 10 Reasons For Investing In Turkey, <http://www.invest.gov.tr/tr-tr/investmentguide/pages/10reasons.aspx>

4- 10 Reasons For Investing In Turkey, <http://www.invest.gov.tr/tr-tr/investmentguide/pages/10reasons.aspx>

AB ile 1996'dan beri yürürlükte olan Gümrük Birliği Anlaşması ve yürütülen katılım müzakereleri ile 21 ülke ile imzalanan ve yeni ülkeler ile imzalanması üzerinde çalışılmakta olan Serbest Ticaret Anlaşmaları, Türkiye'nin cazip bir yatırım bölgesi olma rolünü güçlendirmektedir. (Ticaret Bakanlığı)

Bütün bunlara ek olarak, Türkiye, geniş bir iç pazara sahiptir. 2002 yılında 100 bin olan geniş bant internet aboneleri sayısı, 2017 yılında 69 milyona ulaşmıştır (Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu-BTK, TÜİK). Aynı tarih aralığında, kredi kartı kullanıcısı sayısı 16 milyondan 62,5 milyona (BTK), cep telefonu aboneleri sayısı 23 milyondan 78 milyona, hava yolu yolcusu sayısı 33 milyondan 193 milyona, yabancı turist sayısı 13 milyondan 38 milyona (TÜİK, 2017) ulaşmıştır.

Both Customs Union Agreement in force since 1996 and accession negotiations with the EU and Free Trade Agreements signed with 21 countries and working on signing with new countries strengthen Turkey's role as an attractive investment destination.

In addition to all these, Turkey, has a large domestic market. The number of broadband internet subscribers, which was one hundred thousand in 2002, reached 69 million in 2017 (Information and Communication Technologies Authority-ICTA, TurkStat). The number of credit card users increased from 16 million to 62.5 million (BTK), the number of mobile phone subscribers increased from 23 million to 78 million, the number of airline passengers increased from 33 million to 193 million, the number of foreign tourists increased from 13 million to 38 million between 2007 – 2017 (TurkStat, 2017).

Şekil / Figure 1: Ulusal ve Uluslararası Doğal Gaz ve Ham Petrol Boru Hatları (BOTAŞ) / National and International Natural Gas and Crude Oil Pipelines (BOTAS)

Temel Enerji Verileri

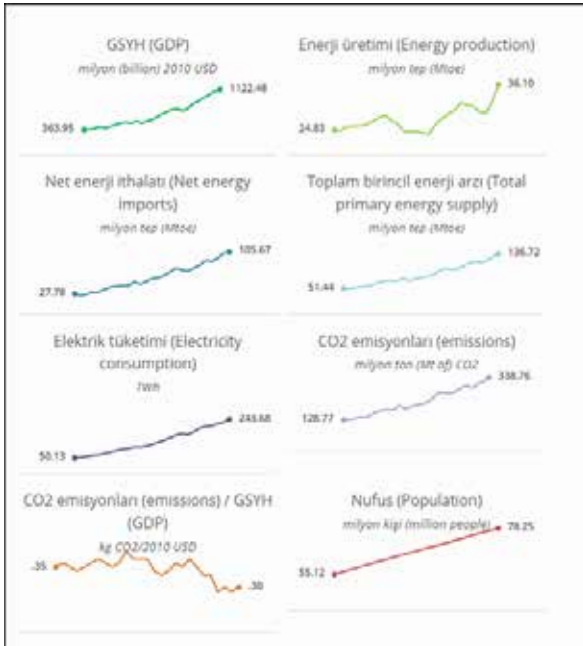
Basic Energy Data

Türkiye enerji talebinin büyük bölümü ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Petrol ve doğal gaz ithalatında yaşanan artışla birlikte doğal gaza olan bağımlılığın artması, Türkiye ekonomisinin petrol ve doğal gaz fiyatlarında görülen dalgalanmalardan daha fazla etkilenmesine sebep olmuştur. Ancak, küresel olarak sınıvlandırılmış doğal gaz (LNG) fiyatlarının düşmesi, doğal gaz arzında tek merkeze bağımlılığı azaltarak daha rekabetçi bir gaz piyasası oluşturma ve gaz dağıtımında bölgesel bir merkez olma yolunda Türkiye için önemli bir fırsat olmuştur (Uluslararası Enerji Ajansı-IEA).

Türkiye'de son yıllarda gerçekleştirilen enerji sektörü reformları özel sektör yatırımcılarının ilgisini artırmış, ekonomik büyümeyi ve enerjiye erişimi olumlu yönde etkilemiştir (Uluslararası Enerji Ajansı-IEA). Türkiye için 1990 - 2016 yıllarına ait temel göstergeler aşağıdaki şekilde (Şekil-2), 2017 yılı genel enerji dengesi ise aşağıdaki tabloda (Tablo-1) yer almaktadır.

The majority of Turkish energy demand is met through imports. Both increased dependence on natural gas and the growth of the petroleum and natural gas imports leave the Turkish economy increasingly exposed to the fluctuations in oil and gas prices. However, due to the decrease in liquefied natural gas (LNG) prices, Turkey now has an opportunity to reduce its single supply type (pipelines) dependence, build a competitive gas market, and move ahead with its plans to create a regional gas hub (International Energy Agency-IEA).

Energy sector reforms carried out in Turkey in recent years, have attracted private sector investment and have been a positive affect on economic growth and energy access (International Energy Agency-IEA). There are the main indicators for Turkey between 1990 - 2016 in the following figure (Figure 2), and the overall energy balance for the year 2017 is in the following table (Table 1).

Şekil / Figure 2: 1990 - 2016 yılları arası Türkiye için temel göstergeler (IEA) / Key stats for Turkey, 1990-2016 (IEA)

Tablo/ Table 1: 2017 Yılı Ulusal Enerji Denge Tablosu, (ETKB) / National Energy Balance Table for 2017 (MENR)

ENERJİ ARZ DAĞILIMI (bin tep) ENERGY SUPPLY DISTRIBUTION (ktoe)	Taş Kömürü / Hard Coal	Linyit / Lignite	Asfaltit / Asphaltite	Kok / Coking coal	Türetilmiş Gazlar / Other Gases ¹	Kömür Katranı / Coal tar	Ham Petrol / Crude Oil	Petrol Ürünleri ² / Oil Products	Doğalgaz ³ / Natural Gas	Biyoenjerji ve Atıklar / Biofuels and Waste	Hidroelektrik / Hydro	Rüzgar / Wind	Elektrik / Electricity	Diğer Isı / Heat	Jeotermal / Geothermal	Güneş / Solar	TOPLAM / TOTAL
Yerli Üretim / Domestic Production (+)	723	13.752	611				2.681	26.668	292	2.531	5.007	1.540		7.128	1.091		35.357
İthalat / Import (+)	24.347			537		1	27.055		45.581				235				124.425
İhracat / Export (-)	60			2		110		6.876	520				284				7.853
İhrakiye / Bunlaker (-)								4.575									4.575
Stok Değişimi / Stock Change (+/-)	-304	39	-55	-31		11	-245	-431	-1.034								-2.050
ENERJİ ÜRÜNLERİ ARZI / ENERGY PRODUCTS SUPPLY	24.707	19.791	555	504	0	-98	29.491	14.786	44.319	2.531	5.007	1.540	-49	0	7.128	1.091	145.305
--İstatistiksel Fark / Statistical Difference (+/-)--	126	-3	-6	-127	0	13	0	222	65	-1	0	0	0	0	0	0	289
ÇEVİRİME ENERJİ SEKTÖRÜ / CYCLE AND ENERGY SECTOR	-15.823	-10.734	-551	2.780	407	137	-29.491	28.352	-19.887	-367	-5.007	-1.540	21.306	2.281	-5.268	-248	-33.654
Elektrik ve Isı Üretimi / Electricity and Heat Generation ⁴	-11.141	-10.462	-551		-868			-373	-18.057	-342	-5.007	-1.540	25.566	1.034	-5.268	-248	-27.258
Isı Üretimi / Heat Generation ⁵	-221	-262			-99			-136	-880	-25			1.663				40
Kok Fırımları / Coke Furnaces	-4.276			2.780	832	137											-526
Yüksek Fırımlar / Blast Furnaces					1.457												1.457
Petrol Rafinerileri / Oil Refineries							-29.354	33.163	-630				-159	-417			2.603
İç Tüketim ve Kayıp / Internal Consumption and Loss	-185	-9			-916		-138	-4.301	-320				-4.100				-9.970

TOPLAM NİHAİ ENERJİ TÜKETİMİ / TOTAL FINAL ENERGY CONSUMPTION	8.883	3.057	5	3.284	407	40	0	43.139	24.432	2.165	0	0	21.257	2.281	1.860	843	111.650
SEKTÖRLER TOP-LAMI / TOTAL SECTORS	8.757	3.060	11	3.411	407	26	0	42.916	24.367	2.166	0	0	21.257	2.280	1.860	843	111.362
SANAYİ TÜKETİMİ / INDUSTRIAL CONSUMPTION	3.974	1.765	0	3.411	407	26	0	4.293	9.043	0	0	0	9.858	2.246	0	295	35.318
Madencilik Faaliyetleri Mining Activities (07,08,09) /	2	89						157	119				121	4			491
Gıda, İçecek, Tütün Ürünleri İmalatı / Food, Beverage, Tobacco Products Manufacturing (10,11,12)	179	336		46			29	1.020	462				644	462			2.715
Gıda Ürünleri İmalatı / Food Production (10)	179	332		8			25	948	462				526	462			2.480
İçecek Ürünleri İmalatı / Beverage Products Manufacturing (11)							1	28					48				76
Tütün Ürünleri İmalatı / Manufacture of Tobacco Products (12)							0	9					16				25
Şeker Üretimi / Sugar Production (10.81)		4		38			3	35					54				134
Tekstil, Deri Ürünleri İmalatı / Textile, Leather Goods Manufacturing (13,14,15)	130	567					11	936	84				1.464	84			3.192
Tekstil Ürünleri İmalatı / Textile Products Manufacturing (13)	101	532					8	858	84				1.236	84			2.819
Giyim Eşyalarının İmalatı / Clothing Manufacturing (14)	28	34					2	70					183				317

Ana Metal Sanayi / Main Metal Industry (24,25)	1.250	22								1.787				2.721	160			9.733
Demir-Çelik Ürünleri İmalatı / Iron-Steel Products Manufacturing (24)	1.239	15								1.255				2.194	115			8.541
Demir Dışı Metal Ürünlerin İmalatı / Manufacture of Non-Ferrous Metal Products (24)	11	5								369				323	44			798
Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı / Fabrication of Metal Products (25)	0	3								163				204				395
Makine, Elektrik, Elektronik Ürünleri İmalatı / Machinery, Electrical, Electronic Products Manufacturing (26,27,28)	0	8								60				248	7			323
Ulaşım Araçları İmalatı / Transportation Vehicles Manufacturing (29,30)	6	14								144				227	6			396
Motorlu Kara Taşıtları İmalatı / Motor Vehicle Manufacturing (29)	0	5								129				188	6			327
Diğer Ulaşım Araçları İmalatı / Other Transportation Equipment Manufacturing (30)	6	9								15				39				69
Mobilya İmalatı / Furniture Manufacturing (31)	0	1								39				73				113
İnşaat / Construction (41,42,43)	0	81								504				320	1			906
Diğer Sanayi / Other Industry	0	153								458				1.355	1.034		295	3.295

ULAŞTIRMA / TRANSPORTATION	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27.757	436	125	0	0	0	0	0	28.429
Demiryolları / Railways										122				85				207

Türkiye'de enerji arzı, başta petrol, doğal gaz ve kömür olmak üzere hidroelektrik, biyo-yakıtlar ve atıklar, jeotermal, güneş vb. farklı enerji kaynakları yoluyla sağlanmaktadır. Aşağıdaki grafikte, 1990 - 2016 yılları arasında Türkiye'de gerçekleşen enerji arzının kaynaklara göre dağılımı gösterilmektedir. (Şekil-3)

Türkiye'de, doğal gaz arzı 1990'lı yılların ikinci yarısından itibaren belirgin şekilde artmıştır. Jeotermal, güneş enerjisi gibi yenilenebilir kaynaklar 2010 yılının başından itibaren günümüze kadar devamlı artmıştır. Kömür, hidro-elektrik ve petrol ürünlerinde sınırlı miktarda artış gerçekleşmiştir. Biyo-yakıtlar ve atıklarda ise az da olsa azalış meydana gelmiştir.

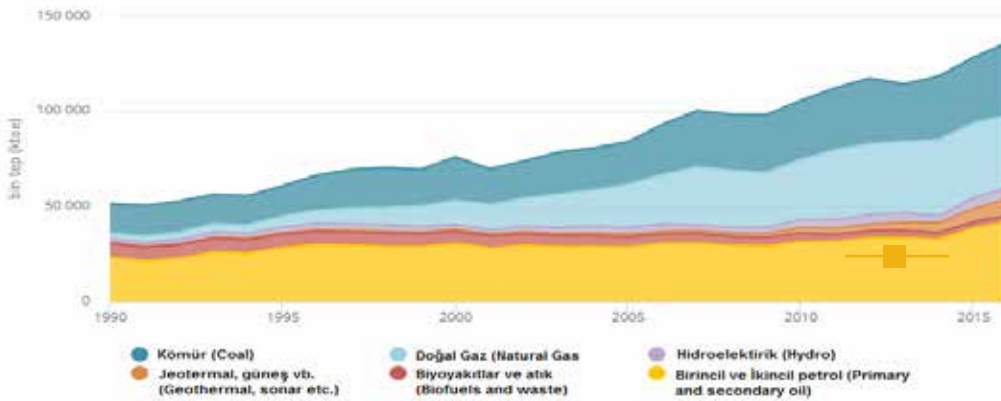
Birincil enerji arzında toplam değişim göz önünde bulundurulduğunda, 1990'dan sonra 26 yılda enerji arzının yaklaşık 2 kat artış gösterdiği (50 milyon tep'den 140 milyon tep'e) görülmektedir.

Energy supply in Turkey is provided by oil, natural gas, coal in particular and also different energy sources such as hydropower, bio-fuel and waste, geothermal, solar. The actual distribution of energy supply of Turkey in terms of sources between 1990 - 2016 is shown in the following figure (Figure 3).

In Turkey, natural gas supply has increased significantly since the second half of 1990s. Renewable sources such as geothermal and solar energy have increased continuously since the beginning of 2010s. There has been a limited increase in coal, hydro-electric, petroleum products and a slight decrease in bio-fuels and wastes.

Considering the total change in primary energy supply, it is seen that the energy supply increased approximately 3-fold in the 26 years after 1990 (from 50 million toe to 140 million toe).

Kaynaklara göre Toplam Birincil Enerji Arzı (Total Primary Energy Supply-TPES by source)
Türkiye (Turkey)

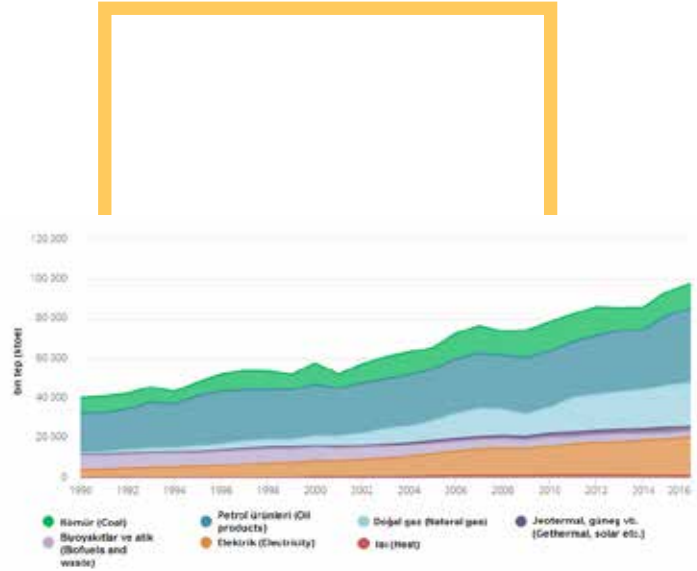
Şekil/ Figure 3: Türkiye'de 1990 -2016 yılları arasında gerçekleşen enerji arzının kaynaklara göre dağılımı (IEA) / Energy supply distribution according to sources between the years 1990 -2016 in Turkey (IEA)

Türkiye'de enerji tüketimi nihai tüketiciler açısından incelendiğinde, başlıca kaynakların petrol ürünleri, doğal gaz, elektrik ve kömür olduğu görülmektedir. 1990 - 2016 yılları arasında elektrik tüketimi düzenli olarak artmıştır. Doğal gaz tüketimi de doğal gaz arzındaki artışla birlikte düzenli olarak artmıştır. Petrol ürünleri ve kömürün toplam tüketim içindeki payı oransal olarak azalsa da bu ürünlerin tüketiminde de artış görülmektedir. (Şekil-4)

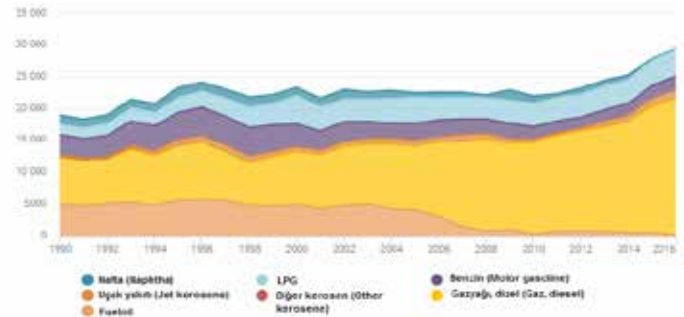
Her ne kadar toplam petrol ürünleri tüketimi yıllara göre fazla değişiklik göstermese de, ürün bazında dağılımda yıldan yıla farklılıklar olmuştur (Şekil-5). Özellikle 2006'dan sonra fueloil tüketimi görülür seviyede azalmış, buna karşın dizel tüketiminde önemli miktarda artış olmuştur. Benzin tüketiminde 1997 yılına kadar devam eden sınırlı artış, bu yıldan sonra artan LPG tüketimiyle azalmaya başlamıştır. Bunun da en büyük nedeni otogaz LPG'nin ülke çapında yaygınlaşmasıdır.

Turkish energy consumption when considered in terms of final consumers, it is seen that the primary sources are oil products, natural gas, electricity and coal. Electricity consumption increased steadily between 1990 and 2016. Natural gas consumption also increased regularly with the increase in natural gas supply. Although the share of petroleum products and coal in total consumption decreased, consumption of these products was also increasing (Figure 4).

Although the consumption of total petroleum products does not show much change over the years, there is a variation in product-based distribution year by year (Figure 5). In particular, after 2006, fueloil consumption decreased dramatically, while diesel consumption increased significantly. The limited increase in gasoline consumption, which continued until 1997, started to decrease with the increase in LPG consumption. The biggest reason for this is the widespread adoption of autogas LPG.

Şekil / Figure 4: Türkiye'de 1990 -2016 yılları arasında gerçekleşen enerji tüketiminin kaynaklara göre dağılımı (IEA) / Energy consumption according to sources between the years 1990 -2016 in Turkey (IEA)

Şekil/ Figure 5: Türkiye'de 1990 -2016 yılları arasında gerçekleşen petrol ve petrol ürünleri tüketimi (IEA) / The actual consumption of oil and petroleum products in Turkey between 1990 -2016 (IEA)

Lisans Verileri

License Data

Türkiye’de elektrik, doğal gaz, petrol ve LPG piyasaları, ilgili piyasa kanunları kapsamında yürütülmekte olup bu piyasaların düzenlenmesi görevi Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu’na (EPDK) verilmiştir. Piyasalar-daki iş ve işlemler ile ilgili birçok faaliyet, EPDK tara-fından lisanslandırılarak yürütülmektedir.

Elektrik ve doğal gaz piyasası kanunlarının yürürlüğe girmesiyle birlikte, daha önce Kamu Kurumları tara-fından yürütülen ve rekabete açık olmayan elektrik ve doğal gaz piyasa faaliyetleri mümkün mertebe özel sektöre devredilerek rekabetçi bir piyasa yapısı oluştu-rulması amaçlanmıştır.

Petrol ve LPG piyasalarında, kanun kapsamına alınma-dan önce de serbest piyasa koşulları geçerli olmakla birlikte, bu piyasaların da kanun kapsamında yürütül-mesi, ürün ve faaliyetlerin kalitesini artırarak daha düzenli ve denetlenebilir bir piyasa yapısı oluşmasını sağlamıştır.

Elektrik piyasasında iletim, doğal gaz piyasasında ise boru hattı iletim faaliyetlerinde doğal tekel koşulları geçerli olup bu faaliyetler Kamu iştiraki şirketlerce yürütülmektedir. Bu faaliyet dışında piyasalarda yürü-tülen faaliyetlerin birçoğu lisans kapsamında özel sektör tarafından rekabete açık olarak yürütülmekte-dir.

Türkiye’de elektrik, doğal gaz, petrol ve LPG piyasala-rında Ocak 2019 itibarıyla lisans türleri ve sayıları aşağıdaki tabloda özet olarak gösterilmektedir.

In Turkey, electricity, natural gas, petroleum and LPG market activities carried out under the relevant market laws. These markets are regulated by the Energy Market Regulatory Authority (EMRA). Many activities related to operations and transactions in the market are licen-sed by EMRA.

With the entry into force of the electricity and natural gas market laws, electricity and natural gas market activities which was not competitive and previously carried out by Public Institutions are transferred to the private sector as much as possible in order to create a competitive market structure.

In the oil (downstream) and LPG markets, although the free market conditions were valid before being covered by the law, the execution of these markets within the scope of the law increased the quality of products and activities and led to a more regular and auditable mar-ket structure.

Natural monopoly conditions are valid for transmission activities both in the electricity market and in the natu-ral gas market (by pipeline) carried out by publicly owned companies. Apart from this activity, many of the market activities are carried out by the private sec-tor under licenses and competitively.

Electricity, natural gas, petroleum, and LPG markets’ license types and numbers are shown in the following table as of January 2019 in Turkey.

Tablo / Table 2: Elektrik, Doğal Gaz, Petrol ve LPG Piyasalarında Lisans Sayıları (EPDK) / Numbers and types of Licenses in Electricity, Natural Gas, Oil and LPG Markets (EMRA)

Piyasa / Market	Lisans Türü / License Type	Lisans Sayısı (Ocak 2019 itibarıyla) / Number of Licenses (as of January 2019)
Elektrik Piyasası / Electricity Market	Üretim Lisansı / Generation License	1.590
	İletim Lisansı / Transmission License	1
	Dağıtım Lisansı / Distribution License	21
	Tedarik Lisansı / Supply License	214
	OSB Dağıtım Lisansı / OIZ Distribution License	171
	OSB Üretim Lisansı / OIZ Generation License	2
	Önlisans / Generation Pre-license	344
	Piyasa İşletim Lisansı / Market Operation License	2
	Toplam / Total	2.345
Doğal Gaz Piyasası / Natural Gas Market	İthalat Lisansı / Import License	64
	İletim Lisansı (Boruhattı) / Transmission License (Pipeline)	1
	İletim Lisansı (LNG) / Transmission License (LNG)	14
	Depolama Lisansı / Storage License	8
	Toptan Satış Lisansı / Wholesale License	51
	Dağıtım Lisansı / Distribution License	72
	Sıkıştırılmış Doğalgaz Lisansı / Compressed Natural Gas License	95
	İhracat Lisansı / Export License	11
	Yapım ve Hizmet Sertifikası / Construction and Service Certificate	940
	Toplam / Total	1.256
Petrol Piyasası / Petroleum Market	Akaryakıt Harici Ürün Temini Yetkisi / Authorization of Non-Fuel Products	90
	Dağıtıcı Lisansı / Distributor License	96
	İletim Lisansı / Transmission License	33
	Depolama Lisansı / Storage License	98
	Taşıma Lisansı / Transportation License	82
	Rafinerici Lisansı / Refinery License	6
	İşleme Lisansı / Processing License	15
	Madeni Yağ Lisansı / Lube Oil License	127
	Serbest Kullanıcı Lisansı / Eligible User License	36
	İhrakiye Teslimi Lisansı / Bunker Delivery License	64
	Bayilik Lisansı / Vendorship License	12.954
	Toplam / Total	13.601
LPG Piyasası / LPG Market Overview	LPG Dağıtıcı Lisansı / LPG Distributor License	94
	LPG Depolama Lisansı / LPG Storage License	109
	LPG Taşıma Lisansı / LPG Transportation License	59
	LPG Otogaz Bayilik Lisansı / LPG Autogas Vendorship License	10.648
	LPG Tüpü İmalatı Lisansı / LPG Cylinder Manufacturing License	11
	LPG Tüpü Muayenesi Tamiri Bakımı Lisansı / LPG Cylinder Inspection, Repair and Maintenance License	90
	Toplam/ Total	11.011
Genel Toplam/ Grand total	28.213	

Elektrik Piyasası Genel Görünüm

Electricity Market Overview

2017 yılı itibariyle lisanslı kurulu güç 81.563,32 Megawatt (MW) olmuştur. Yenilenebilir enerji kaynaklarının (hidrolik dahil) toplam kurulu güç içerisindeki payı 2016 yılında %43,32 iken 2017 yılında %43,26 olmuştur. Toplam termik kurulu gücün oranı ise 2016 yılında %56,68 iken %56,74 olarak gerçekleşmiştir.

Installed capacity in 2017 was 81,563.32 MW. The share of renewable energy sources (including hydraulic) within the installed capacity was 43.26% in 2017, while it was 43.32% in 2016. The ratio of total thermal installed capacity was 56.74% in 2017, while it was 56.68% in 2016.

Tablo /Table 3: 2017 yılı sonu itibariyle lisanslı kurulu gücün kaynaklara göre dağılımı (EPDK) / Distribution of licensed installed power capacity according to sources by the end of 2017 (EMRA)

Kaynak Türü Resource Type	2016 (MW)	Pay (%)	2017 (MW)	Pay Share (%)	2016-2017 Değişimi Change (%)
Doğal gaz / Natural gas	25.348,52	32,68	26.333,61	32,29	3,89
Barajlı / Hydro dam	19.525,12	25,17	19.742,95	24,21	1,12
Linyit /Lignite	9.266,90	11,95	9.267,12	11,36	0,00
İthal kömür /Imported coal	7.616,35	9,82	8.936,35	10,96	17,33
Akarsu /Run of river	7.146,13	9,21	7.522,68	9,22	5,27
Rüzgar /Wind	5.735,90	7,40	6.488,12	7,95	13,11
Jeotermal /Geothermal	820,86	1,06	1.063,73	1,30	29,59
Fuel oil /Fuel oil	755,49	0,97	712,27	0,87	-5,72
Taş kömür /Hard coal	559,57	0,72	616,15	0,76	10,11
Biyokütle /Biomass	362,98	0,47	449,72	0,55	23,90
Asfaltit kömür /Asphaltite coal	405,00	0,52	405,00	0,50	0,00
Güneş /Solar	12,90	0,02	17,90	0,02	38,76
Nafta /Naptha	4,74	0,01	4,74	0,01	0,00
LNG	1,95	0,00	1,95	0,00	0,00
Motorin /Diesel	1,04	0,00	1,04	0,00	0,00
Genel Toplam / Total	77.563,44	100,00	81.563,32	100,00	5,16

2017 yılında lisanslı elektrik üretim miktarı, 2016 yılına göre %7,34 artarak 292.574,58 gigawatt saat (GWh) olmuştur.

Electricity generation under license reached to 292,574.58 GWh in 2017, increasing by 7.34% compared to 2016.

Tablo /Table 4: Lisanslı elektrik üretiminin kaynak bazında dağılımı (EPDK) / Licensed electricity generation according to resource type

Kaynak Türü Resource Type	2016 (MWh*)	Pay (%)	2017 (MWh)	Pay Share (%)	2016-2017 Değişimi Change (%)
Doğal gaz / Natural gas	88.244.574,12	32,38	108.771.841,89	37,18	23,26
İthal kömür/ Imported coal	47.741.879,99	17,52	51.172.215,19	17,49	7,19
Barajlı/ Hydro dam	48.906.203,33	17,94	41.278.222,47	14,11	-15,60
Linyit/ Lignite	38.543.567,01	14,14	40.545.711,72	13,86	5,19
Rüzgar/ Wind	15.501.030,56	5,69	17.859.858,19	6,10	15,22
Akarsu/ Run of river	18.396.857,05	6,75	17.130.234,37	5,85	-6,88
Jeotermal/ Geothermal	4.818.523,69	1,77	5.969.481,97	2,04	23,89
Taş kömür/ Hard coal	3.292.613,86	1,21	3.453.865,10	1,18	4,90
Asfaltit kömür/ Asphaltite coal	2.873.837,86	1,05	2.394.637,82	0,82	-16,67
Biyokütle/ Biomass	1.590.695,39	0,58	2.005.069,82	0,69	26,05
Motorin/ Diesel	1.554.168,77	0,57	1.008.826,40	0,34	-35,09
Fuel oil/ Fuel oil	1.054.049,86	0,39	957.859,46	0,33	-9,13
Güneş/ Solar	2.636,79	0,00	24.557,68	0,01	831,35
LNG	42.988,21	0,02	2.196,00	0,00	-94,89
Genel Toplam/ Total	272.563.626,49	100,00	292.574.578,09	100,00	7,34

*MWh: Megawatt saat / Megawatt hour

Yenilenebilir enerji kaynaklarının (hidrolik dâhil) toplam elektrik üretimi içerisindeki payı 2016 yılında %32,73 iken 2017 yılında %28,80 olmuştur. Toplam termik kurulu gücün oranı ise 2016 yılında %67,27 iken %71,20 olarak gerçekleşmiştir.

Tüketim miktarı ise 2016 yılına göre %5,22 artarak 292.003,54 GWh'a ulaşmıştır.

The share of renewable energy sources (including hydraulic) within the installed capacity was 28.80% in 2017, while it was 32.73% in 2016. The ratio of total thermal installed capacity was 71.20% in 2017, while it was 67.27% in 2016.

The amount of consumption reached to 292,003.54 GWh in 2017 which increased by 5.22% compared to 2016.

Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında, tüketicilerin elektrik ihtiyaçlarının tüketim noktasına en yakın üretim tesislerinden karşılanması, arz güvenliğinin sağlanmasında küçük ölçekli üretim tesislerinin ülke ekonomisine kazandırılması ve etkin kullanımının sağlanması, elektrik şebekesinde meydana gelen kayıp miktarlarının düşürülmesi amacıyla lisans alma ile şirket kurma yükümlülüğü olmaksızın, elektrik üretimi yapılabilmektedir. Bu kapsama giren elektrik üretim faaliyetleri, lisanssız elektrik üretimi olarak adlandırılmaktadır.

2017 yılında lisanssız kurulu güç geçen yıla oranla %202,74 artarak 3.173,32 MW olmuştur. Bu miktarın %93,87'si güneş (fotovoltaik) enerjisinden elde edilmiştir.

Under the Electricity Market Law, unlicensed and without requirement of establishing a company electricity generation is possible in order to meet the electricity needs of the consumers from the production facilities closest to the consumption point. Thus security of supply ensured, small scale generation facilities contributed to the national economy and losses in the electricity grid reduced. The electricity generation activities that are included in this scope are called unlicensed electricity generation.

In 2017, unlicensed installed capacity reached to 3,173.32 MW increasing by 202.74% compared to previous year. 93.87% of this amount was obtained from solar (photovoltaic) energy.

Tablo /Table 5: Lisanssız kurulu gücün kaynak bazında gelişimi (EPDK) / Unlicensed installed capacity according to resource type (EMRA)

Kaynak Türü Resource Type	2016		2017	
	Kurulu Güç Installed Capacity (MWe*)	Oran Share (%)	Kurulu Güç Installed Capacity (MWe)	Oran Share (%)
Güneş (Fotovoltaik) / Solar (Photovoltaic)	939,19	89,60	2.978,84	93,87
Doğal gaz/ Natural Gas	51,85	4,95	85,88	2,71
Biyokütle/ Biomass	36,42	3,47	66,72	2,10
Rüzgar/Wind	13,75	1,31	32,20	1,01
Hidrolik/ Hydraulic	5,78	0,55	8,69	0,27
Güneş (Yoğunlaştırılmış) / Solar (Concentrated)	1,22	0,12	1,00	0,03
Genel Toplam / Total	1.048,21	100,00	3.173,32	100,00

*MWe: Megawatt saat (elektriksel) / Megawatt hour (electrical)

2017 yılında lisanssız üretim miktarı 2016 yılına göre %166,42 artarak 3.031,50 GWh olmuştur. Bu miktarın %93,57'si güneş (fotovoltaik) enerjisinden elde edilmiştir.

In 2017, amount of unlicensed generation reached to 3,031.50 GWh increasing by 166.42 % compared to previous year. 93.57% of this amount was obtained from solar (photovoltaic) energy.

Tablo / Table 6: Lisanssız üretimin kaynak bazında gelişimi (EPDK) / Unlicensed generation according to resource type

Kaynak Türü Resource Type	2016		2017	
	İhtiyaç fazlası olarak sisteme verilen enerji miktarı The amount of energy given to the system as surplus (MWh)	Oran Share (%)	İhtiyaç fazlası olarak sisteme verilen enerji miktarı The amount of energy given to the system as surplus (MWh)	Oran Share (%)
Güneş (Fotovoltaik) / Solar (Photovoltaic)	1.031.358,00	90,64	2.836.553,09	93,57
Biyokütle / Biomass	92.129,90	8,10	138.657,08	4,57
Rüzgar / Wind	8.268,44	0,73	36.801,92	1,21
Hidrolik / Hydraulic	6.115,42	0,54	19.434,29	0,64
Doğal gaz / Natural Gas	0,00	0,00	111,67	0,00
Genel Toplam / Total	1.137.871,75	100,00	3.031.558,05	100,00

Doğal Gaz Piyasası Genel Görünüm

Natural Gas Market Overview

Yurt içinde üretim yapan toptan satış lisansı sahibi 10 şirket tarafından 2017 yılında 354,15 milyon standart metre küp (Sm³) doğal gaz satışa sunulmuştur. Üretimi yapılarak satışa sunulan gaz miktarı 2016 yılına göre %3,58 azalmıştır.

2017 yılında, 55.249,95 milyon Sm³ doğal gaz ithal edilmiştir. Doğal gaz ithalatı 2016 yılına kıyasla %19,20 oranında artmıştır. 2017 yılında, ithalat %51,93'lük payla en fazla Rusya'dan yapılmıştır.

2017 yılında 10.765,28 milyon Sm³ Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG) (Uzun Dönemli ve Spot) ithalatı yapılmış olup, söz konusu miktar toplam ithalatın %19,48'idir. Toplam LNG ithalatının %37,79'luk bölümü Spot LNG ithalatı olup, geri kalan kısmı BOTAŞ tarafından Ceza-yir ve Nijerya'dan ithal edilen uzun dönem sözleşmeli ithalat miktarı oluşturmaktadır.

2017 yılında Yunanistan'a 630,67 milyon Sm³ doğal gaz ihraç edilmiştir. Doğal gaz ihracatı 2016 yılına kıyasla %6,52 oranında azalmıştır.

2017 yılı sonu itibarıyla; lisansa kayıtlı fiili yeraltı depolama kapasitesi 3,191 milyar metre küp (m³) lisansa kayıtlı fiili LNG depolama kapasitesi 943.037 m³ olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılına kıyasla fiili yeraltı depolama kapasitesi yaklaşık %19,9, fiili LNG depolama kapasitesinde ise yaklaşık % 76,3 oranında artış olmuştur.

2017 yılı ulusal doğal gaz tüketim miktarı 53.857.136.920,39 Sm³ olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılında, 648,01 milyon Sm³ LNG, ulusal iletim şebekesi kullanılmadan doğrudan tüketiciler tarafından tüketilmiştir. Söz konusu miktarın toplam ulusal doğal gaz tüketimi içindeki payı % 1,20 olarak hesaplanmıştır.

In 2017, 354.15 million Sm³ of natural gas was offered for sale by 10 producer companies that have wholesale license. The amount of sales originating from domestic production decreased by 3.58% compared to 2016.

In 2017, 55,249.95 million Sm³ of natural gas was imported. Natural gas imports increased by 19.20 % compared to the 2016. In 2017, the majority of imports with a share of 51.93 % was from Russia.

In 2017, 10,765.28 million Sm³ of LNG (both long-term contracts and spot) was imported, which is 19.48 % of the total imports. While 37.79 % of the total LNG imports was supplied from spot markets, the rest came from the long-term contracts of BOTAŞ with Algeria and Nigeria.

In 2017, 630.67 million Sm³ of natural gas was exported to Greece. The amount of exported natural gas decreased by 6.52 % compared to 2016.

Licensed actual underground storage capacity was 3.191 billion m³, and licensed actual LNG storage capacity was 943,037 m³. With comparing to 2016, actual underground storage increased by 19.9% and actual LNG storage capacity increased by 76.3%.

The national natural gas consumption was realized as 53,857,136,920.39 Sm³

In 2017, 648.01 million Sm³ of LNG went directly to consumers without using the national transmission network. The share of this amount in total national natural gas consumption was 1.20 %.

2017 sonu itibariyle; inşa edilen toplam çelik hat uzunluğu bir önceki yıla göre %11,37 artarak 12.326 km' ye ayrıca polietilen boru hatlarının uzunluğu da (Servis hattı uzunluğu hariç) bir önceki yıla göre %9,24 artışla toplamda 81.478 km'ye ulaşmıştır.

2017 yılı sonu itibariyle doğal gaz dağıtım lisansı sahibi şirketlerin doğal gaz hizmeti götürdüğü toplam abone sayısı bir önceki yıla göre %9,96 artarak 13.572.231'e; serbest tüketici sayısı ise %10,48 artışla yaklaşık 551.987'e ulaşmıştır.

2017 yılı doğal gaz dağıtım lisansı sahibi şirketlerin abone statüsündeki müşterilerinin doğal gaz tüketimi bir önceki yıla göre %15,19 artarak 13.081,67 milyon Sm³'e; serbest tüketici statüsündeki müşterilerinin doğal gaz tüketimi ise bir önceki yıla oranla %13,63 artarak 8.191,16 milyon milyon Sm³'e ulaşmıştır.

By the end of 2017, the length of the constructed steel line was increased by 11.37% which reached to 12,326 km, and the length of polyethylene pipelines (excluding service line length) was increased by 9.24% which reached to 81,478 km.

The total number of the subscribers of natural gas distribution companies increased by 9.96% which reached to 13,572,231, and the number of eligible consumers increased by 10.48% which reached to 551,987 by the end of 2017.

The total consumption of the subscribers of natural gas distribution companies was 13,081.67 million Sm³ which was increased by 15.19%, and the consumption of eligible consumers was 8,191.16 million Sm³ which was increased by 13.63% by the end of 2017.

Tablo /Table 7: 2017 Yılı Doğal Gaz Piyasası Genel Görünümü (Milyon Sm³) (EPDK) / Overview of the Natural Gas Market by the end of the December, 2017 (Million Sm³)

Üretim / Production	İthalat / Import	Yurtiçi Satış (Tüketim) / Domestic Sales (Consumption)	İhracat Export	Toplam arz (üretim + ithalat) / TOTAL SUPPLY (Production + Import)	Toplam talep (yurtiçi satışlar + ihracat) / TOTAL DEMAND (Domestic Sales + Export)
354,14	55.249,95	53.857,14	630,67	55.604,09	54.487,81

Tablo /Table 8: Kaynak Ülkelere Göre Doğal Gaz İthalat Miktarları (milyon Sm³) (EPDK) / Amount of Imported Natural Gas by Countries of Origin (Million Sm³)

	Rusya Russia	İran Iran	Azerbaycan Azerbaijan	Cezayir Algeria	Nijerya Nigeria	Spot LNG	Toplam Total
2017	28.690	9.251	6.544	4.617	2.080	4.068	55.250
%	51,93	16,74	11,85	8,36	3,76	7,36	100

Tablo /Table 9: Sektörlere Göre Doğal Gaz Tüketim Miktarları (milyon Sm³) (EPDK) / Amount of Consumed Natural Gas by Sectors (Million Sm³)

Sektör / Sectors	2016	2017
Dönüşüm/Çevrim Sektörü / Conversion Sector	16.736,28	20.536,52
Enerji Sektörü / Industry Sector	1.756,54	2.056,51
Ulaşım Sektörü / Transportation Sector	456,05	529,42
Sanayi Sektörü / Industrial Sector	12.600,34	13.372,13
Hizmet Sektörü / Service Sector	3.123,33	3.725,76
Konut / Household	11.701,25	13.514,94
Diğer Sektörler / Other Sectors	106,99	121,86
Genel Toplam / Total Consumption	46.480,78	53.857,14

Petrol Piyasası Genel Görünüm

Petroleum Market Overview

2017 yılında Türkiye’de 2.551.929 ton yerli ham petrol üretimi yapılmıştır. Söz konusu yılda 25.766.549 ton ham petrol ithal edilmiştir. Dolayısıyla Türkiye’nin ham petrolde ithalat bağımlılığı %90 civarındadır.

Ancak, Türkiye’nin coğrafi konumu ve kaynak ülkelere yakınlığının avantajıyla ham petrol ve ürün ithalatında kaynak çeşitlendirmesi kolaylıkla yapılabilmektedir. 2017 yılında Türkiye, 30’dan fazla ülkeden boru hatları veya deniz tankerleriyle ham petrol ve ürün ithalatı yapmıştır.

Türkiye’de toplamda 38,1 milyon ton yıllık ham petrol işleme kapasitesine sahip 5 adet rafineri bulunmaktadır. Bu rafinerilerden sonuncusu 2018 yılı sonlarında faaliyete başlamış olup ilerleyen yıllarda ülkenin işlenmiş ürün miktarında önemli artışlar olacağı öngörülmektedir.

While 2,551,929 tons of crude oil was produced, 25,766,549 tons of crude oil were imported in Turkey in 2017. Thus, Turkey’s crude oil import dependence is around 90%.

However, Turkey can easily diversify sources of crude oil and oil products imports due to its geographical location and proximity to source countries. Turkey has made imports of crude oil and products from more than 30 countries by pipeline or sea tankers in 2017.

There are 5 refineries with a total of 38.1 million tons of annual crude oil processing capacity in Turkey. The last of these refineries started to operate in late 2018 and it is expected that there will be significant increases in the amount of oil products in the country in the following years.

Tablo /Table 10:2017 Yılı Ana Ürün Gruplarına Göre Petrol Piyasası Genel Görünüm (ton) (EPDK) / Oil Market Outlook by Main Product Groups in 2017 (tons) (EMRA)

Ürün türü / Product type	Rafineri üretimi / Refinery production	İthalat / Import	İhracat / Export	Yurtiçi satışlar (tüketim) / Domestic sales (consumption)	Toplam arz (rafineri üretimi + ithalat) / Total supply (refinery production + imports)	Toplam talep (yurtiçi satışlar + ihracat) / Total demand (domestic sales + export)
Benzin Türleri / Gasoline	5.360.216,33	0,00	3.167.397,81	2.303.254,18	5.360.216,33	5.470.651,98
Motorin Türleri / Diesel	10.395.068,75	13.455.722,86	233.060,27	24.166.320,73	23.850.791,61	24.399.380,99
Fuel Oil Türleri / Fueloil	-72.008,85	828.758,29	252.068,18	492.355,96	756.749,44	744.424,14
Havacılık Yakıtları / Aviation Fuels	4.837.246,34	196.896,15	3.762.885,28	1.262.516,91	5.034.142,50	5.025.402,19
Denizcilik Yakıtları / Marine Fuels	2.154.284,79	1.210,89	2.097.170,02	41.220,33	2.155.495,68	2.138.390,35
Genel Toplam / Total	22.674.807,36	14.482.588,19	9.512.581,56	28.265.668,10	37.157.395,55	37.778.249,66

*Tabloda üretim miktarının eksi olması, stokta bulunan ya da ithal edilen ürünün rafineri tarafından yeniden kullanıldığını ve bu ürünle yeni ürünün ya da ürünlerin üretildiğini göstermektedir. / The negative production amount in the table indicates that the product in stock or imported is re-used by the refinery and the new product or products are produced with this product.

LPG Piyasası Genel Görünüm

LPG Market Overview

Üretim

- Rafinerici lisansı sahiplerinin, 2017 yılı toplam LPG üretimi geçen yıla göre %4,43 artarak 1.015.305 ton olmuştur.

İthalat

- Rafinerici, dağıtıcı ve işleme lisansı sahiplerince 2017 yılında yapılan LPG ithalatı, geçen yıla göre %0,93 azalarak 3.385.734 ton olmuştur.
- 2017 yılında 14 farklı ülkeden/bölgeden LPG ithalatı yapılmış olup en çok ithalat yapılan ilk 5 ülke Cezayir, Norveç, ABD, Kazakistan ve Rusya olmuştur.

İhracat

- Rafinerici ve dağıtıcı lisansı sahiplerince 2017 yılında yapılan LPG ihracatı, geçen yıla göre %25,10 artarak 266.368 ton olmuştur.
- 2017 yılında 15 farklı ülkeye/bölgeye LPG ihracatı yapılmış olup en çok ihracat yapılan ilk 5 ülke Mısır, İsviçre, Bulgaristan, K.K.T.C. ve Birleşik Arap Emirlikleri olmuştur.

Yurtiçi Satışlar

- Dağıtıcı lisansı sahiplerince 2017 yılında 812.208 ton tüplü LPG, 151.582 ton dökme LPG, 3.116.569 ton otogaz olmak üzere toplam 4.080.359 ton LPG satışı yapılmıştır.
- 2017 yılı satış rakamları bir önceki yılın satış rakamları ile karşılaştırıldığında, tüplü LPG satışı %0,94 azalmış, dökme LPG satışı %7,5 artmış ve otogaz satışı %0,81 azalmış olup toplam LPG satışı %0,55 azalmıştır.

Production

- LPG production of refinery license holders increased by 4.43% with respect to previous year's production and reached to 1,015,305 tonnes in 2017.

Import

- 3,385,734 tonnes of LPG is imported by refinery, distribution and processing license holders in 2017, representing 0.93% decrease with respect to LPG import in 2016.
- In 2017, LPG was imported from 14 different countries/regions. In the order of highest import amount, Algeria, Norway, ABD, Kazakhstan, and Russia represent the top 5 import countries.

Export

- 266,368 tonnes of LPG was exported by refinery and distribution license holders in 2017, representing 25.10% increase with respect to LPG export in 2016.
- In 2017, LPG was exported to 15 different countries/regions. In the order of highest export amount, Egypt, Switzerland, Bulgaria, Turkish Republic of Northern Cyprus and the United Arab Emirates represent the top 5 export countries.

Domestic LPG Sales

- 812,208 tonnes of cylinder LPG, 151,582 tonnes of bulk LPG and 3,116,569 tonnes of autogas LPG, in total 4,080,359 tones of LPG, were sold in 2017.
- When LPG sales in 2017 are compared to LPG sales in the previous year; cylinder LPG sale decreased by 0.94%, bulk LPG sale increased by 7.5%, autogas sale decreased by 0.81% and accordingly total LPG sales decreased by 0.55%.

- 2017 yılında tüplü LPG %19,91, dökme LPG %3,71 ve otogaz %76,38 pazar payına sahip olmuştur.
- Dağıtıcı lisansı sahiplerince 2017 yılında 58.298 ton Standardize⁵ LPG satışı yapılmıştır.
- In 2017, cylinder LPG, bulk LPG and autogas has 19.91%, 3.71% and 76.38% market shares, respectively.
- 58,298 tonnes of standardized⁵ LPG is sold by distribution license holders in 2017.

Tablo / Table 11: 2017 Yılı LPG İthalat-İhracat-Üretim-Satış Miktarları ve Oranları (EPDK) / LPG Import-Export-Production-Sale Amounts and Ratios in 2017 (EMRA)

Rafineri Üretimi Production (ton)	Satış* Sale* (ton)	İthalat Import (ton)	İhracat Export (ton)	Üretim/ satış Production / Sale (%)	Üretim / ithalat Production / Import (%)	İhracat / ithalat Export/Import (%)
1.015.305	4.080.359	3.385.734	266.368	24,88	29,99	7,87

*Standardize LPG dahil toplam satış / Total sales including standardized LPG

Tablo / Table 12: 2017 Yılı LPG Arz Miktarları ve Oranları (EPDK) / LPG Supply Amounts and Ratios in 2017 (EMRA)

Üretim Production (ton)	İthalat Import (ton)	Toplam Talep Total Demand (ton)	Toplam arz Total Supply (ton)	Üretim / Toplam Arz Production / Total Supply (%)	İthalat / Toplam Arz Import / Total Supply(%)
1.015.305	3.385.734	4.346.727	4.401.039	23,07	76,93

5- Aerosol sanayinde itici gaz olarak kullanılan kokusuz LPG

5- Odorless LPG used as propellant in aerosol industry

Türkiye'nin 2023 Yılı Hedefleri

Turkey's Targets For The Year 2023

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yılının kutlanacağı 2023 yılına yönelik vizyonu dâhilinde ülkedeki enerji sektörüne ilişkin aşağıdaki hedefleri belirlemiştir (invest.gov.tr);

- Toplam kurulu güç kapasitesinin 120 gigawatt'a (GW) çıkarılması
- Yenilenebilir enerji kaynakları payının %30'a yükseltilmesi
- Hidroelektrik kullanımının en üst düzeye çıkarılması
- Rüzgâr enerjisine dayalı kurulu güç kapasitesinin 20.000 MW'a ulaştırılması
- 1000 MW jeotermal ve 5.000 MW güneş enerjisi sağlayacak santrallerin kurulması
- Taşıma hattı uzunluğunun 60.717 km'ye çıkarılması
- Enerji dağıtımı birim kapasitesinin 158.460 mega volt amper (MVA) düzeyine çıkarılması
- Akıllı şebeke kullanımının artırılması
- Doğal gaz depolama kapasitesinin 11 milyar m³'ün üzerine çıkarılması
- Nükleer enerji santrallerinin işletmeye alınması (iki nükleer elektrik santralini faaliyete almış olmak, bir üçüncüsünün inşaatını sürdürmek)
- Linyite dayalı kurulu güç kapasitesinin 17,3 GW'tan 30 GW'a yükseltilmesi

Turkey's vision for 2023, the centennial foundation of the Republic, envisages targets for the energy sector in Turkey that include:

- Raising the total installed power capacity to 120 GW
- Increasing the share of renewables to 30 percent
- Maximizing the use of hydropower
- Increasing the installed capacity based on wind power to 20,000 MW
- Installing power plants that will provide 1,000 MW of geothermal and 5,000 MW of solar energy
- Extending the length of transmission lines to 60,717 km
- Reaching a power distribution unit capacity of 158,460 MVA
- Extending the use of smart grids
- Raising the natural gas storage capacity to more than 11 billion m³
- Commissioning nuclear power plants (two operational nuclear power plants, with a third under construction)
- Increasing the coal-fired installed capacity from the current level of 17.3 GW to 30 GW

İkinci Bölüm *Section II*

Türkiye LPG Piyasası

Turkish LPG Market

Neden LPG Piyasasına Yatırım Yapılmalı? Why Invest in the LPG Market?

Coğrafi Konum; Birbirinden farklı kültür ve medeniyetleri bir araya getiren Türkiye, konumu itibarıyla bölgenin ekonomik ve stratejik değeri olan önemli bir ülkesi olmanın yanı sıra Asya ve Avrupa kıtalarını birleştiren bir köprü konumundadır.

Türkiye, doğusunda fosil yakıtların yoğun olarak ürettiği Ortadoğu ve Asya ülkeleri ile batısında yakıtlara talebin yüksek olduğu Avrupa ülkelerine komşudur. Bu durum, gerek LPG gerekse diğer yakıtların ticareti noktasında, yatırımcılara yeni fırsatlar sunmaktadır.

Yüksek İç Tüketim; LPG, Türkiye'de ve dünyada çok farklı kullanım alanları olan, nispeten çevreci bir yakıt türüdür. Hem akaryakıtı hem de doğal gazı ikame ürün olarak kullanılabilmesi, LPG'yi oldukça geniş bir yelpazede kullanım alanı olan bir yakıt türü haline getirmektedir. Ayrıca, LPG, dünyada sera gazı emisyonlarının azaltılması sürecinde çevreci özelliği ile desteklenen ve kullanımı teşvik edilen bir ürün olduğundan, piyasa talebi bakımından oldukça yüksek potansiyele de sahiptir.

Türkiye'de LPG oldukça uzun bir geçmişe sahiptir. Evsel kullanımda, tüplü LPG, 50 yıldan uzun süredir kullanılmakta⁶ ve halen kullanılmaya devam edilmektedir. LPG'li araçların yaygınlaşmasıyla birlikte otogaz LPG tüketimi hızla artmıştır. Dünya LPG Birliği (WLPGA) verilerine göre Türkiye, LPG tüketimi bakımından dünyada 16 ncı, Avrupa'da ise Rusya'nın ardından ikinci sırada yer almaktadır. Otogaz LPG tüketiminde ise Ülkemiz dünyada Güney Kore'den sonra ikinci sıradadır.

Geographical location; In addition to being an important country with economic and strategic value of the region, Turkey bringing together different cultures and civilizations is a bridge connecting Asia and Europe continents.

Turkey is neighbor in south and east to Middle East and Asian countries where fossil fuels are produced intensively and in west to European countries where fuels are demanded highly. This situation offers new opportunities to investors in terms of both LPG trade and other fuels trade.

High Internal Consumption; LPG, which is used in very different areas in the world and Turkey is a relatively environment friendly fuel. Its ability to be used as a replacement product in both fuel and natural gas makes LPG a type of fuel with a wide range of uses. In addition, LPG has a high potential in terms of market demand, as it is a product that is supported and encouraged by its environmental character in the process of reducing greenhouse gas emissions in the world.

LPG has a long history in Turkey. In domestic use, cylinder LPG has been in use for more than 50 years and is still in use⁶. With the expansion of LPG vehicles, LPG consumption of autogas has increased rapidly. According to World LPG Association (WLPGA), Turkey is the 16th in the world in terms of consumption of LPG, while it ranks second after Russia in Europe. In autogas LPG consumption, our country ranks second after South Korea in the world.

6- Türkiye LPG Endüstri Raporu, Ocak 2007, WLPGA

6- WLPGA Turkey LPG Industry Report January 2007.

Bağımsız düzenleyici otorite & Serbest piyasa yapısı;

Türkiye'de LPG sektörü yerli ve yabancı çok sayıda firmanın faaliyet gösterdiği rekabetçi bir piyasadır. Bununla birlikte, EPDK tarafından, sektörün rekabetçi yönünün korunması amacıyla sektör yakından izlenerek gerekli adımlar atılmaktadır. Türkiye'de LPG sektörüne yatırım yapmak isteyen girişimcilerin lisanslandırılmalarına ilişkin olarak her türlü bilgilendirme EPDK web sitesinde yayımlanmaktadır. Böylece yatırımcılar, iş kurma süreçlerinde atacakları adımları önceden planlayarak sürecin daha sağlıklı yürümesini sağlayabilmektedir.

Yeni bir iş alanına yatırım yaparken, girişimcilerin piyasada neler olup bittiğini yakından izlemesi gerekmektedir. Böylece ortaya çıkabilecek fırsatlar değerlendirilebilecektir. Piyasaya yeni bir ürün yada hizmet sunma ya da avantajlı bir ortaklık için gerekli ilişkilere ulaşmak bu fırsatlardan bir kaçısı olabilir. Daha önce de belirtildiği gibi, Türkiye'de LPG piyasası 5307 sayılı Kanun ile düzenlenmekte olup sektörde faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişiler Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından lisanslandırılmaktadır. EPDK tarafından yayımlanan aylık ve yıllık sektör raporları ile sektörün mevcut ve önceki durumu hakkında bilgi sağlanabilmektedir. Bu durum sektöre giriş yapacak olan yeni yatırımcıların sektör hakkında doğru ve tarafsız bilgi edinerek piyasaya girişine olanak tanımaktadır.

Sektöre yatırım yapmadan önce, sektör ile ilgili bilgi edinmek amacıyla yararlanılabilecek kaynaklar aşağıda listelenmiştir;

- EPDK tarafından yayımlanan aylık ve yıllık LPG Piyasası Sektör Raporları,
- Sektörde mevcut durumda faaliyet gösteren firmaların web siteleri,
- Ticaret ve sanayi odalarının internet siteleri,
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) gibi kurumların web siteleri ve yayımları,
- Dünya LPG Birliği (WLPGA) verileri,
- Sektörel sivil toplum kuruluşları.

Independent regulatory authority & Free market structure;

LPG sector in Turkey is a competitive market in which numerous domestic and foreign company operates. Furthermore, EMRA takes the necessary steps with monitoring the market closely in order to preserve the competitive structure of the sector. All kinds of information regarding licensing are published on EMRA website for entrepreneurs who want to invest in the LPG sector in Turkey. In this way, investors can plan the steps they will take in the process of starting a business and make the process more healthy.

When investing in a new business, entrepreneurs need to closely monitor the market. Thus, new opportunities can be evaluated. There may be some opportunities to offer a new product or service to the market, or to have the necessary relationships for an advantageous partnership. As mentioned before, individuals and legal entities operating in the LPG market sector is regulated by Law No. 5307 and licensed by Energy Market Regulatory Authority (EMRA) in Turkey. Monthly and annual sector reports published by EMRA provide information on the current and previous state of the sector. This allows new investors to enter the market by obtaining accurate and objective information about the sector.

Before investing in the sector, resources that can be used to obtain information about the sector are listed below;

- Monthly and annual LPG Market Sector Reports published by EMRA,
- Web sites of companies operating in the current sector,
- Websites of Chambers of Commerce and Industry,
- Websites and publications of institutions such as Turkish Union of Chambers and Commodity Exchanges (TOBB), the Small and Medium Enterprises Development and Support Administration (KOSGEB),
- World LPG Association (WLPGA) data,
- Sectoral non-governmental organizations.

Eşitlikçi piyasa yapısı

Türkiye'de LPG sektöründe faaliyet gösterecek firmalar arasında yerli ve yabancı firma ayrımı yapılmadan, her firmaya eşit davranılmaktadır. Kaldı ki sektörde çok sayıda yerli ve yabancı firma rekabet ortamı içinde uzun süredir faaliyet göstermektedir.

Rekabet

Türkiye'de LPG sektörü genel olarak sektör oyuncuları tarafından da rekabetçi bir piyasa olarak gösterilmektedir. LPG sektöründe dağıtım şirketlerinin alt kırılımlar (tüplü, dökme, otogaz ve toplam) olarak satış miktarları ve piyasa oranları bilinmektedir. Bu satış paylarından hareketle, şirketlerin bu rekabetçi piyasayı nasıl şekillendirdiğini görebilmek için Yoğunlaşma İndeksleri ve Herfindahl-Hirschman İndeksleri (HHI) kullanılmıştır.

2017 yılı verileri üzerinden LPG piyasasında yapılan hesaplamalar sonucunda aşağıdaki indeks değerleri hesaplanmıştır.

Tablo / Table 13: LPG Piyasası için Yoğunlaşma Endeksleri (CR) ve HHI İndeksleri (EPDK) / CR and HHI Indexes at LPG Market (EMRA)

Ürün Türü / Product Type	CR ₄	CR ₁₀	HHI	Şirket Sayısı / Number of Companies	Yoğunluk Derecesi / Concentration
Tüplü / Cylinder	89	95	2.797	55	Çok Yüksek / Very High
Dökme / Bulk	66	85	1.566	58	Yüksek / High
Otogaz / Autogas	56	81	1.069	78	Yüksek / High
Toplam / Total	57	81	1.192	88	Yüksek / High

Egalitarian market structure

There is non-discrimination principle between domestic and foreign companies operating in the LPG market in Turkey. In other words, domestic and foreign companies are treated equally. Moreover, many domestic and foreign firms have been operating in a competitive environment for a long time.

Competition

The LPG sector is generally seen as a competitive market by sector players. In the LPG sector, the sale amounts and market ratios of distribution companies as sub-breakdowns (cylinder, bulk, autogas and total) are known. Based on these sales figures, Concentration Indexes and Herfindahl-Hirschman Indexes (HHI) are used to see how companies shape this competitive market.

As a result of calculations made on the LPG market over the year 2017, the following index values have been calculated.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde;

Tüplü ve Dökme gaz piyasaları daralan bir piyasa yapısına sahiptir. Doğal gazın yaygınlaşması ile birlikte, tüplü ve dökme faaliyeti genel tüketim kalemi olmaktan farklılaşarak daha özelliikli bir tüketim halini almıştır. Bu piyasalarda faaliyet gösteren ilk 4 firmanın piyasanın çoğunluğunu oluşturduğu (tüplü için %89) ve piyasada rekabetçi bir piyasadan çok oligopol bir yapının hakim olduğu söylenebilir⁷.

Otogaz piyasasının ise diğer iki piyasaya göre rekabetçiliği kabul edilebilir seviyelerdedir. LPG sektörünün büyük kısmını Otogaz piyasası oluşturduğu için bu rekabetçi ortam bütün sektöre yansımaktadır.

Vergi avantajı

Türkiye'de tüketilen LPG'nin yaklaşık %75'i ulaşım sektöründe kullanılmaktadır. Ulaşım sektöründe ise LPG'ye uygulanan Özel Tüketim Vergisi (ÖTV), benzine uygulanan ÖTV tutarlarına göre daha düşüktür.

When the above table is examined;

Cylinder and bulk LPG markets have a shrinking structure. With the widespread use of natural gas, the cylinder and bulk LPG has become more specific consumption items by differentiating them from the general consumption items. It can be said that the first 4 companies operating in these markets constitute the majority of the market (for cylinder 89%) and these markets are dominated by an oligopolistic structure rather than a competitive market⁷.

When compared to the other two markets, competitiveness in the autogas market is at an acceptable level. This competitive environment is reflected in the whole sector since autogas market represents the majority of LPG sector.

Tax advantage

Approximately 75% of the LPG consumed in Turkey is used in the transportation sector. In the transportation sector, the Special Consumption Tax (SCT) applied to LPG is lower than the SCT applied to gasoline.

LPG Piyasa Yapısı

The Structure of LPG Market

Türkiye, LPG'nin yaygın olarak kullanıldığı ülkelerden biridir. Ülkemizde tüketilen LPG'nin yaklaşık %25'i yurtiçinde rafinerilerde üretilmekte ve geri kalan kısmı ise ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Her ne kadar ülkemizde üretilen LPG toplam talebi karşılamasa da, üretilen LPG'nin küçük bir bölümü Rafinerici Lisans Sahipleri tarafından ihraç edilmektedir. Ayrıca, Dağıtıcı Lisans Sahipleri de farklı noktalardan ikmal ettikleri LPG'yi ihraç edebilmektedir.

Ülkemizde LPG piyasasına ilişkin faaliyetler 5307 Sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında yürütülmektedir. Kanuna göre, LPG'nin ithali, ihracı, depolanması, taşınması, dağıtımı ve bayiliği piyasa faaliyeti sayılmaktadır. LPG'nin dağıtımı, taşınması ve otogaz bayilik faaliyetlerinin yapılması (tüplü LPG bayiliği hariç), depolanması, LPG tüpünün imalâtı, dolumu, muayenesi, tamiri ve bakımı için lisans alınması zorunluluğu bulunmaktadır.

Bu çerçevede;

- LPG'nin ithalatı ve ihracatı, toptan LPG ticareti, kendi mülkiyetlerindeki veya sözleşmelerle oluşturacakları lisanslı LPG otogaz bayilerinin istasyonlarına otogaz LPG dağıtımının yanı sıra, kullanıcılara dökme LPG satış ve ikmal, tüplü LPG dağıtım ve pazarlaması ile dolun ve depolama faaliyetleri LPG Dağıtıcı lisansı kapsamında,
- Depolama hizmeti verilmesi, LPG Depolama Lisansı kapsamında,
- Denizyolu, demiryolu ve boru hatları ile taşınma hizmeti verilmesi LPG Taşıma Lisansı kapsamında (LPG'nin karayolu ile taşınması lisans kapsamında değildir, araçlara ait bilgiler beyan ile EPDK'ya sunulmaktadır),

Turkey is one of the countries where LPG is widely used. Approximately 25% of LPG consumed in our country is produced in domestic refineries and the rest is covered by imports. Although the LPG produced in our country does not meet the total demand, a small portion of the LPG produced is exported by the Refinery Licensees. In addition, Distributor Licensees can also export LPG from different points.

The activities related to the LPG market in our country are carried out under The Liquefied Petroleum Gases (LPG) Market Law No. 5307 (Liquefied Petroleum Gases (LPG) Market Law And Amending Law To Electricity Market Law) . According to the law; the import, export, storage, transportation, distribution and vendorship of LPG is considered as market activity. LPG distribution, transportation and autogas vendorship activities (except cylinder LPG vendors), storage, cylinder manufacturing, filling, inspection-repair and operations are carried out within the scope of licenses.

- *LPG import and export, wholesale of LPG, autogas LPG distribution to the stations of licensed LPG autogas vendors to be established in their own property or via contracts, as well as bulk LPG sales and supply, cylinder LPG distribution, marketing, filling and storage activities are performed within the scope of LPG Distributor license,*
- *Provide storage services is performed within the scope of LPG Storage License,*
- *Transportation of LPG via seaway, rail and pipelines is performed within the scope of LPG Transportation License (Transportation of LPG by road is not under license, information about vehicles are submitted to EMRA with notification),*

- Otogaz Bayiliği, LPG Otogaz Bayilik Lisansı kapsamında (Tüplü gaz bayiliği lisans kapsamında değildir.),
- Tüplü LPG'nin piyasaya arzında kullanılan LPG tüplerinin, imalatı LPG Tüpü İmalâtı Lisansı kapsamında,
- Tüplü LPG'nin piyasaya arzında kullanılan LPG tüplerinin Muayenesi, tamiri ve bakımı hizmeti ise LPG Tüpü Muayenesi, Tamiri ve Bakımı Lisansı kapsamında,
- *Autogas vendorship is performed within the scope of LPG Autogas Vendorship License (Cylinder LPG vendorship is not under license),*
- *Production of LPG cylinders used in the supply of LPG is performed within the scope of LPG Cylinder Manufacturing License,*
- *The inspection, repair and maintenance services of LPG cylinders used in the supply of LPG is performed within the scope of LPG Cylinder Inspection, Repair and Maintenance License.*

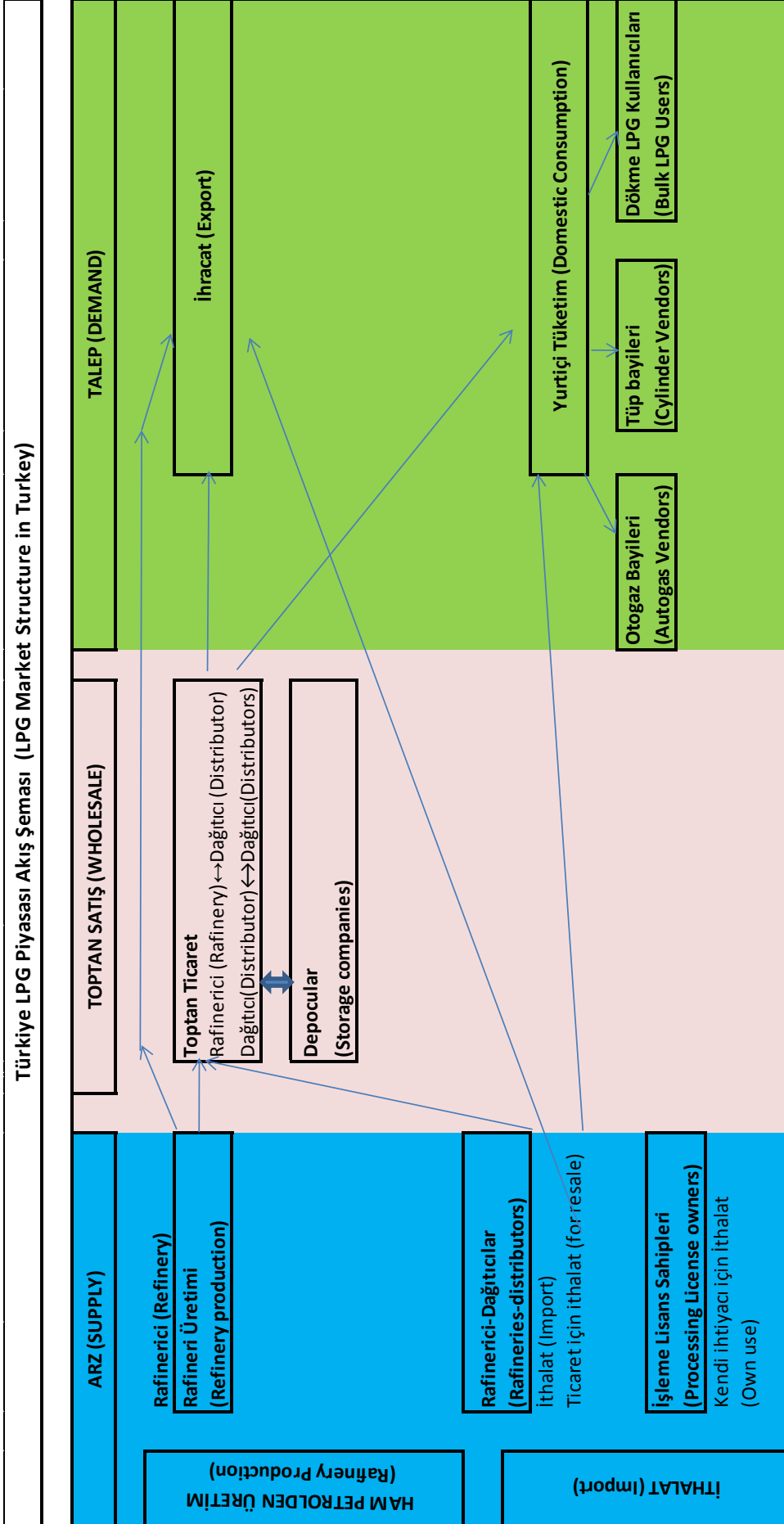
yürütülmektedir.

Tablo / Table 14: Lisans Türüne Göre yürütülebilecek Faaliyetler / Activities by License Type

Lisans Türü / License Type	Faaliyetler / Activities
LPG Dağıtıcı Lisansı / LPG Distributor License	LPG İthalatı, LPG İhracatı, Otogaz LPG Dağıtım, Dökme LPG Satışı ve İkmal, Tüplü LPG Dağıtım ve Pazarlaması, Toptan LPG Ticareti, Taşıma, Depolama, Dolum (lisansa işlenmesi koşuluyla) / LPG import and export, wholesale LPG trade, autogas LPG distribution, bulk LPG sales and supply, cylinder LPG distribution and marketing Transportation, Storage, Filling (Provided that these activities are registered to their license)
LPG Taşıma Lisansı LPG Transportation License	Boru hattı, Demiryolu ve Denizyolu ile taşıma (Karayolu ile taşıma faaliyeti lisansa tabi değildir) / Transportation of seaway, rail and pipelines (Transportation of LPG by road is not under license, information about vehicles are submitted to EMRA with notification),
LPG Depolama Lisansı / LPG Storage License	LPG Depolama / Provide storage services
LPG Otogaz Bayilik Lisansı / LPG Autogas Vendorship License	Kullanıcılara Otogaz LPG Satışı / Autogas LPG Sales to Users
LPG Tüpü İmalâtı Lisansı / LPG Cylinder Manufacturing License	Tüp İmalatı (Lisanslarına işlenmesi koşuluyla) LPG Tüpünün Muayenesi, Tamiri ve Bakımı Cylinder Manufacturing LPG Cylinder Inspection, Repair and Maintenance (Provided that these activities are registered to their license)
LPG Tüpü Muayenesi, Tamiri ve Bakımı Lisansı / LPG Cylinder Inspection, Repair and Maintenance License	LPG tüpünün muayenesi, tamiri ve bakımı LPG cylinder inspection, repair and maintenance

LPG Dağıtıcı Lisansı sahipleri, lisanslarına işlenmesi koşuluyla lisans almaksızın taşıma, dolum ve depolama faaliyetlerinde bulunabilmektedir. Ancak, üçüncü kişilere taşıma veya depolama hizmeti vermek istemeleri halinde, ilgili mevzuata uygun olarak söz konusu faaliyetlere ilişkin lisansları almaları gerekmektedir.

The owners of the LPG Distributor License may carry out transportation, filling and storage activities without obtaining a license, provided that these activities are registered to their license. However, if they wish to provide transportation or storage services to third parties, they must obtain licenses for such activities in compliance with the applicable legislation.

Şekil /Figure 6: LPG Piyasası Akış Şeması / LPG Market Flow Chart

Türkiye'de, LPG sektöründe önemli faaliyet alanlarından biri de depolama faaliyetidir. Gerek firmaların işletme stoğunun karşılanması gerekse ulusal petrol stoğu yükümlülüğü kapsamında ihtiyaç duyulan LPG'nin depolanması için, LPG depolama faaliyeti, sektörün önemli faaliyet alanlarından biridir.

Bu lisansa sahip olan firmalar piyasada, LPG dağıtıcılarının veya kullanıcılarının stok ihtiyaçlarını karşılamak üzere kendilerine ait veya yapılan sözleşmeler gereği kullanım hakkına sahip buldukları depoların işletilmesi ile iştigal edilmektedir.

Türkiye'de, LPG sektöründe bir diğer faaliyet alanı ise LPG taşıma faaliyetidir. Karayolu ile LPG taşıma faaliyeti Karayolu Taşıma Yönetmeliği kapsamında yürütülmektedir. Bu kapsamda yapılan taşıma faaliyeti lisansa tabi değildir. Dağıtıcılar tarafından beyan yapılmak sureti ile araçlar kullanılmaktadır.

Türkiye'de LPG'nin karayolu taşınmasında kullanılan tanker kamyonlar ve tanker yarı römorkların Tehlikeli Maddelerin Karayollarında Taşınmasına dair Avrupa Anlaşması (ADR) mevzuatına uyumlu olmaları gerekmektedir.

Karayolu haricinde yapılan taşıma faaliyetleri ise (deniz yolu, demir yolu, boru hattı) LPG Taşıma Lisansı kapsamında yürütülmektedir. LPG Taşıma Lisansı sahipleri piyasada teknik düzenlemelere, standartlara, ilgili ve diğer mevzuata uygun boru hatları dahil olmak üzere Türkiye sınırları veya Türk karasuları içerisinde LPG taşıma araçları ile taşıma hizmeti verilmesiyle iştigal edilmektedir.

LPG'nin son tüketicilere (otogaz olarak) tedarikinin gerçekleştirildiği LPG otogaz bayilik faaliyeti, LPG otogaz bayilik lisans kapsamında yürütülmektedir. LPG Otogaz Bayilik Lisansı sahipleri piyasada, dağıtıcılar ile yapacakları tek elden satış sözleşmesine göre bayilik faaliyetlerini yürüten ve dağıtıcıdan temin ettikleri LPG'nin kullanıcılara satışı faaliyetinde bulunan gerçek veya tüzel kişilerdir.

Türkiye'de LPG piyasaya tüplü, dökme ve otogaz olmak üzere üç farklı şekilde arz edilmektedir. Son on yılın tüketim verileri incelendiğinde, tüplü LPG pazarının 2013 yılına kadar daraldığı, ardından yatay seyir izlediği görülmektedir. Son on yılda dökme LPG pazarında kayda değer artış ya da azalmanın yaşanmadığı görülmektedir. Diğer taraftan, otogaz LPG'de ise 2016 yılına kadar tüketimin arttığı görülmektedir. (Şekil-7)

One of the main activities in the LPG sector in Turkey is the storage activity. LPG storage activity is an important activity of the sector in order to hold the LPG that is needed in terms of meeting the firm's stockpile and to store LPG stock arisen from the national petroleum stock obligation.

Firms that own this license deal with operating the storage facilities in which they have the right of use as required by their contracts or they own, in order to meet the stock needs of LPG distributors or users.

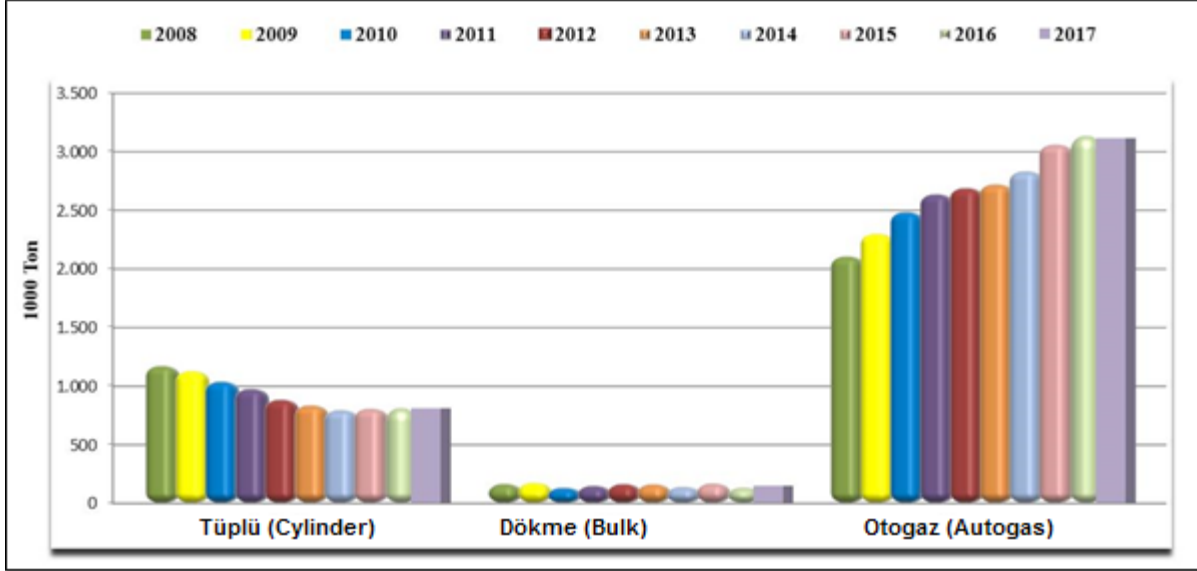
Another area of activity in the LPG sector in Turkey is the LPG transport activities. LPG transportation activity by road is carried out within the scope of Road Transport Regulations. These transportation activities are not subject to license. However, vehicles used for this purpose are submitted to EMRA with notification.

Tankers used in road transportation of LPG in Turkey are required to comply with the legislation of European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road (ADR).

Other transportation activities (sea, rail, pipeline) are carried out within the scope of LPG Transportation License. LPG Transportation License owners can engage in transportation services with LPG transportation vehicles within Turkish borders or territorial waters of Turkey in compliance with technical regulations, standards, related and other legislation.

LPG autogas vendorship activity, in which LPG is supplied to final consumers (as autogas), is carried out under the license of LPG autogas vendorship. LPG Autogas Vendorship License holders are real or legal entity who carry out vendorship activities according to the exclusive purchasing agreement with distributors in the market and sell LPG obtained from the distributor to the users.

LPG is supplied in three different ways including autogas, bulk and cylinder to the market in Turkey. When the consumption data of the last ten years are analyzed, it is seen that the cylinder LPG market narrowed until 2013 and then kept almost constant. In the last ten years, there is no significant increase or decrease in the bulk LPG market. On the other hand, autogas LPG consumption increased until 2016 (Figure 7).

Şekil / Figure 7: LPG Satışının 2008-2017 Yılları Arası Dağılımı (EPDK) / Distribution of LPG Sales Between 2008-2017 (EMRA)

Türkiye’de LPG üretimi, rafineriler tarafından, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu kapsamında alacakları rafinerici lisansı çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Yurtiçinde üretilen LPG’nin büyük bir kısmı iç piyasaya arz edilse de bir kısmı ihraç edilmektedir. Türkiye’nin toplam LPG üretimi 2017 yılı için yaklaşık 1 milyon ton mertebesindedir.

Türkiye’de LPG tüketimi, üç ana başlık altında incelenebilir. Bunlar; otogaz LPG, tüplü LPG ve dökme LPG şeklindedir.

- Otogaz LPG, yakıt olarak kullanılmak üzere otogaz istasyonlarında araçlara ikmal edilen LPG,
- Tüplü LPG, dolum tesislerinde tüplere doldurularak kamp, mutfak, sanayi ve ticari tüpler vasıtasıyla piyasaya arz edilen LPG,
- Dökme LPG, LPG dağıtıcıları tarafından kullanıcıların tüketim mahallindeki tanklarına nakliye araçlarıyla ikmal edilen LPG,

olarak tanımlanmaktadır.

Türkiye’nin toplam LPG tüketimi 2017 yılı için yaklaşık 4 milyon ton mertebesindedir.

Türkiye’de LPG, rafinerilerden veya ithalat yoluyla yurtdışından olmak üzere iki farklı şekilde temin edilebilir.

LPG production in Turkey are performed by refineries within the scope of refinery license, under the Act of Petroleum Market Law (No: 5015). A large portion of LPG produced in Turkey is supplied to the domestic market and a small amount of it is exported. Turkey’s total LPG production is about 1 million tons for 2017.

LPG consumption in Turkey, can be examined under three main categories that are autogas, bulk and cylinder LPG.

- Autogas LPG, supplied to the vehicles in autogas stations for use as fuel,
- Cylinder LPG, filled in cylinders in filling facilities and supplied to the market in cylinders to be used for camping, kitchen, industrial and commercial purposes,
- Bulk LPG, supplied by LPG distributors to the consumers’ tanks, situated at the consumers’ location, via special transportation vehicles.

Turkey’s total LPG consumption is approximately 4 million tons for 2017.

In Turkey, LPG may be provided in two different ways, via refinery production or import from abroad. The companies that will import LPG shall have a refinery or distributor license. The processing licensees, included in

meğtedir. LPG ithalatı yapacak firmaların, rafinerici veya dağıtıcı lisansına sahip olmaları gereklidir. 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu kapsamındaki işleme lisansı sahipleri de piyasa faaliyetine konu etmemek ve münhasıran petrokimya üretiminde kullanmak kaydıyla LPG ithal edebilmektedir.

LPG Dağıtım Şirketleri, Rafinerici ve İşleme (Petrokimya) Lisans Sahiplerinden alınan İthalat Bildirimi kapsamındaki beyanlara göre; 2017 yılında 14 farklı ülkeden/bölgeden toplam 3.385.734 ton LPG ithal edilmiştir. En çok ithalat yapılan ülkeler sırasıyla Cezayir, Norveç, ABD, Kazakistan ve Rusya'dır.

the scope of the Petroleum Market Law No. 5015 of 4/12/2003, may also import LPG provided that it is not associated with market activities and that it is utilized exclusively for petrochemistry production.

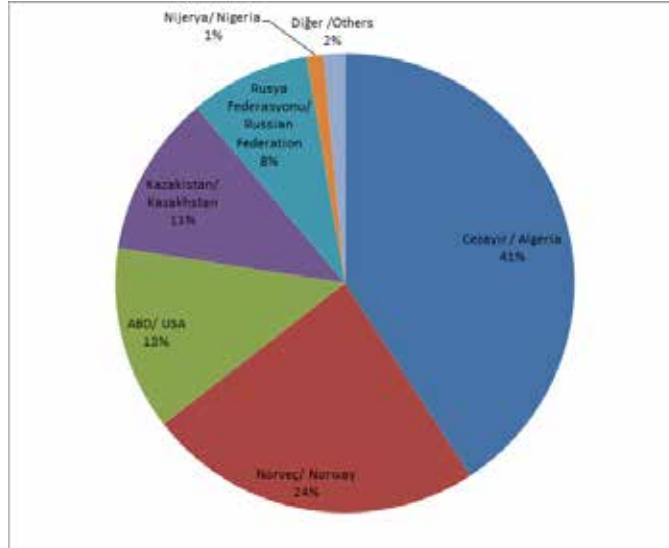
According to the Import Notification data received from LPG Distribution, Refining and Processing (Petrochemical) Licensees; In 2017, 3,385,734 tons of LPG was imported from 14 different countries / regions. The highest volume of LPG is imported from Algeria, Norway, USA, Kazakhstan and Russia respectively.

Tablo/Table 15: 2016-2017 Yılları İthalat Miktarlarının Menşei Ülkelere Göre Dağılımı (EPDK) / LPG Import Amounts by Countries of Origin for 2016 and 2017 (EMRA)

Ülke / Country	2016		2017		Değişim / Difference (%)
	Miktar / Amount (ton)	Pay / Share (%)	Miktar / Amount (ton)	Pay / Share (%)	
Cezayir / Algeria	1.080.556	31,62	1.381.626	40,81	27,86
Norveç / Norway	615.587	18,01	801.668	23,68	30,23
ABD/ USA	381.775	11,17	439.338	12,98	15,08
Kazakistan/ Kazakhstan	489.263	14,32	385.198	11,38	-21,27
Rusya Federasyonu/ Russian Federation	683.728	20,01	287.212	8,48	-57,99
Nijerya/ Nigeria	53.352	1,56	39.691	1,17	-25,6
Ukrayna/ Ukraine	25.069	0,73	17.241	0,51	-31,23
Yunanistan/ Greece	2.168	0,06	8.988	0,27	314,49
Fransa/ France	69.359	2,03	5.516	0,16	-92,05
Santa Kitts ve Nevis/ Saint Kitts and Nevis	0	0	5.373	0,16	-
Libya/ Libya	0	0	5.120	0,15	-
Malta/ Malta	0	0	4.702	0,14	-
İtalya/ Italy	0	0	2.567	0,08	-
İngiltere/ England	300	0,01	1.495	0,04	398,17
Romanya/ Romania	3.857	0,11	0	0	-100
Angola/ Angola	12.569	0,37	0	0	-100
Genel Toplam/ Total	3.417.583	100	3.385.734	100	-0,93

2017 yılında bir önceki yıla göre toplam ithalat miktarında yaklaşık %0,93'lük bir azalış yaşanırken, ilk 5 tedarikçi ülkeden yapılan ithalatta; Cezayir'de %27,86, Norveç'te %30,23, ABD'de %15,08 artış, Kazakistan'da %21,27 ve Rusya'da %57,99 oranında bir azalış yaşandığı görülmektedir.

In 2017, total imports decreased by 0.93% compared to the previous year. Imports from the top 5 supplier countries; it is seen that there is an increase by 27.86% in Algeria, 30.23% in Norway, 15.08% in the USA and a decrease by 21.27% in Kazakhstan and 57.99% in Russia.

Şekil / Figure 8: 2017 Yılı LPG İthalatının Ülkelere Göre Dağılımı (EPDK) / 2017 Distribution of LPG Imports by Countries (EMRA)

Türkiye’de tüketilen LPG’nin yaklaşık %75’i otogaz olarak tüketilmektedir. Otogaz LPG’nin bu kadar çok tüketilmesinde şüphesiz LPG’li araçların sayısı ve LPG dönüşüm tesislerinin yaygınlığı büyük öneme sahiptir. TÜİK verilerine göre 2017 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla trafiğe kayıtlı 12 milyon 35 bin 978 adet otomobilin %38,4’ü LPG, %35,4’ü dizel, %25,9’u benzin yakıtlıdır. (TÜİK)

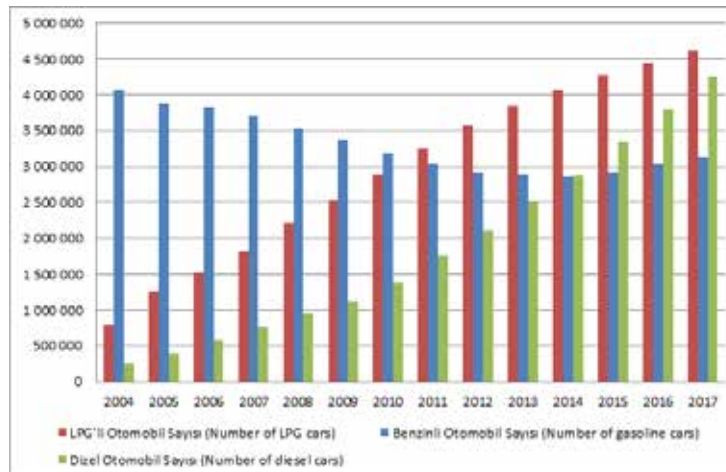
Başka bir ifadeyle, Türkiye’de trafiğe kayıtlı yaklaşık 4,6 milyon LPG’li araç bulunmaktadır.

Hemen hemen bütün illerde bulunan LPG dönüşüm tesislerinde 1 gün içinde araçlara LPG dönüşüm kitleri montajı yapılabilmesinin yanı sıra bazı marka ve model araçların doğrudan LPG’li olarak satın alınması da mümkündür.

Approximately 75% of the LPG is consumed as autogas in Turkey. Undoubtedly, the number of LPG vehicles and the prevalence of LPG conversion facilities are of great importance in consuming autogas LPG. According to TurkStat data, as of the end of December 2017, there are 12 million 35 thousand 978 cars registered to traffic and the percentage of LPG vehicle is 38.4, diesel vehicle is 35.4 and gasoline vehicle is 25.9.

In other words, there are about 4.6 million LPG vehicles registered to traffic in Turkey.

LPG conversion kits can be installed in LPG conversion facilities within a day in almost all over the country. It is also possible to purchase some brand and model vehicles installed LPG conversion kits.

Şekil / Figure 9: Trafiğe Kayıtlı Otomobillerin Yakıt Cinsine Göre Sayıları (TÜİK) / Number of Cars registered to Traffic according to type of fuel (TurkStat)

İkmal Kanalları – Boru Hatları, Tankerler ve Depolama Kapasitesi

Supply methods - Pipelines, Tankers and Storage Capacity

Türkiye’de LPG karayolu, denizyolu, demiryolu, boru hattı gibi farklı şekillerde taşınabilmektedir.

Karayolu ile LPG taşıma faaliyeti Karayolu Taşıma Yönetmeliği kapsamında yürütülmektedir. Bu kapsamda yapılan taşıma faaliyeti lisansa tabi değildir. Ancak, araçlara ait bilgiler Dağıtıcı Lisansı sahipleri tarafından EPDK’ya beyan edilmektedir. Türkiye’de LPG taşımada kullanılan 2.800 adet karayolu aracı mevcuttur.

Türkiye’de LPG’nin karayolu taşınmasında kullanılan tanker kamyonlar ve tanker yarı römorkların ADR (Tehlikeli Maddelerin Karayollarında Taşınmasına dair Avrupa Anlaşması) mevzuatına uyumlu olmaları gerekmektedir.

Denizyolu, demiryolu ve boru hattı ile taşıma faaliyeti ise lisans kapsamında yapılmaktadır.

2018 yılsonu itibariyle, 35 adet boru hattı taşıma lisansı, 5 adet denizyolu taşıma lisansı yürürlüktedir. Demiryolu ile taşıma lisansı ise henüz bulunmamaktadır.

Türkiye’de bulunan mevcut demiryolu ağı ve LPG’nin yüksek tüketimi düşünüldüğünde demir yolu ile taşıma faaliyetinin potansiyelinin olduğu değerlendirilmektedir.

Gerek firmaların işletme stoğunun karşılanması gerekse Ulusal Petrol Stoğu yükümlülüğü kapsamında ihtiyaç duyulan LPG’nin depolanması kapsamında, LPG depolama faaliyeti, sektörün önemli faaliyet alanlarından biridir. LPG piyasası mevzuatında, LPG

LPG can be transported in Turkey in different ways, via road, sea, rail and pipeline.

LPG transportation activity by road is carried out within the scope of Road Transport Regulations. These transportation activities are not subject to license. However, vehicles used for this purpose are submitted to EMRA with notification. There are 2,800 LPG tankers used to transport LPG in Turkey.

Tankers used in road transportation of LPG in Turkey are required to comply with the legislation of European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road (ADR).

Transportation by sea, rail and pipeline is carried out under license.

As of the end of 2018, 35 pipeline transportation licenses and 5 seaway transport licenses are in force. The license for transport by rail is not yet available.

When the present railway network in Turkey and high consumption of LPG is considered, there is a great opportunity for LPG transportation by rail.

LPG storage activity is one of the most important activity of the sector in order to hold the LPG that is needed in terms of meeting the firm’s stockpile and to store LPG stock arisen from the national petroleum stock obligation. In the LPG market legislation, LPG storage activity is carried out within the scope of LPG Storage License.

The companies that have LPG Storage License can operate in the market in order to meet the stock needs of

depolama faaliyeti, LPG Depolama Lisansı kapsamında yürütülmektedir.

LPG Depolama Lisansına sahip olan firmalar piyasada, LPG dağıtıcılarının veya kullanıcılarının stok ihtiyaçlarını karşılamak üzere kendilerine ait veya yapılan sözleşmeler gereği kullanım hakkına sahip buldukları depoların işletilmesi ile iştigal edebilmektedir.

LPG distributors or users by the use of the storage facilities in which they have the right of use as required by their contracts or their own.

Tablo / Table 16: Depo Kapasitesi (EPDK) / Storage Capacity (EMRA)

Depo türü Storage Type	Depolama Kapasitesi, m ³ (Ocak 2019 itibariyle) Storage capacity (as of January 2019)
Antrepo Bonded warehouse	40.439,000
Gümrüklü Domestic storage	735.895,702
Toplam Total	776.334,702

Sektör Paydaşları

Related institutions and organizations at LPG Market

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı;

Enerji kaynaklarını ve doğal kaynakları verimli ve çevreye duyarlı şekilde değerlendirerek ülke refahına en yüksek katkısı sağlamak amacıyla 4951 Sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanarak 25.12.1963 tarih ve 4-400 Sayılı Cumhurbaşkanlığı onayı ile kurulmuş kanlık.

Ministry of Energy and Natural Resources; Ministry established with the Presidency Decree No. 4-400 dated 25.12.1963 based on the authority granted by the Law numbered 4951, in order to provide the highest contribution to national welfare by utilizing energy and natural resources in the most efficient and environmentally-conscious manner.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu;

Elektrik, doğal gaz, petrol ve LPG'nin; yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösterebilecek, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir enerji piyasasının oluşturulmasında Kanunen görevlendirilmiş düzenleyici kurum.

Energy Market Regulatory Authority;

A legally enacted regulatory authority for the establishment of a financially sound, stable and transparent energy market for electricity, natural gas, petroleum and LPG, in order to provide for the use of consumers in adequate, quality, continuous, low cost and environmentally compatible manner.

Mahalli (Yerel) İdareler;

Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini; büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesini; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini ifade eden kuruluşlar.

Local Administrations (Competent authorities); Defined as Special Provincial Administration outside the borders of the municipality; the municipality or metropolitan municipality within the boundaries of the municipality; Organized Industrial Zone within the boundaries of organized industrial zone legal entity.

Türk Standardları Enstitüsü; Piyasa faaliyetleri ile ilgili standartları yayımlayan kuruluş.

Turkish Standards Institute; The organization that publishes standards on market activities.

Taşıma lisansı sahibi; Denizyolu, demiryolu, boru hattı ile taşıma faaliyeti yapan gerçek veya tüzel kişi. (Karayolu ile taşıma faaliyeti lisansa tabi değildir.)

Transport license owner; Real or legal entity carrying out transportation activities by sea, rail, pipeline. (Road transport is not licensed.)

Dağıtıcı lisansı sahibi; LPG dağıtım yetkisi olan ve lisanslarına işlenmesi halinde depolama, dolum, taşıma işlemleri yapabilen sermaye şirketi.

Distribution license owner; A capital company authorized to distribute LPG and may perform storage, filling and transportation activities provided that they are registered in its license

LPG Otogaz bayilik lisansı sahibi; Otogaz istasyonu işleten gerçek veya tüzel kişi.

LPG Autogas vendorship license owner; Real or legal entity operating autogas station.

Depolama lisansı sahibi; Depolama lisansı sahibi, kendilerine ait veya yapılan sözleşmeler gereği kullanım hakkına sahip buldukları ve LPG'nin teknik düzenlemelere uygun olarak depolanmasını sağlayan tesisleri LPG dağıtıcılarının veya kullanıcılarının stok ihtiyaçlarını karşılamak üzere işleten sermaye şirketi.

Storage license owner; A capital company who carries out the activities and processes in facilities which they have the right of use as required by their contracts or their own in order to meet their stocking needs- as per the contracts concluded and which ensure storage of LPG in conformity with the technical arrangements

LPG Tüpü İmalatı Lisansı sahibi; LPG piyasasında teknik düzenlemelere uygun tüp imalatı faaliyeti ile iştigal eden firma.

LPG Cylinder Manufacturing License Owner; The company engaged in the production of cylinder in accordance with technical regulations in the LPG market.

LPG Tüpü Muayenesi Tamiri Bakımı Lisansı sahibi; LPG piyasasında ilgili ve diğer mevzuata, standartlara ve teknik düzenlemelere uygun tüp muayene, tamir ve bakım faaliyeti ile iştigal eden firma.

LPG Cylinder Inspection, Repair and Maintenance License owner; A Company engaged in LPG inspection, repair and maintenance activities in accordance with relevant and other legislation, standards and technical regulations in LPG market.

Dökme LPG kullanıcısı; Dökme LPG'yi kullanan gerçek veya tüzel kişi.

Bulk LPG consumer; Real or legal entity using bulk LPG.

Tüplü LPG bayii; Sadece sözleşmeli olduğu dağıtıcının tescilli markası ve amblemini taşıyan teknik düzenlemelere uygun LPG tüplerini işyerinde bulunduran ve pazarlayan gerçek veya tüzel kişiler.

Cylinder LPG vendor; Real or legal entity that keeps and markets cylinder LPG of its contracted distributor only, bearing the distributor's registered trademark and logo, which are in conformity with the technical arrangements.

Kullanıcılar; LPG kullanan gerçek veya tüzel kişiler.

LPG consumer; Real or legal entity using LPG.

Dönüştürücüler; Araçlara LPG oto gaz dönüşüm sistemlerinin (dönüşüm kitlerin) montajının yapıldığı işletmeler.

LPG conversion companies; Installation of LPG autogas conversion systems (conversion kits) to vehicles.

Sivil Toplum Kuruluşları

Non-Governmental Organizations

TOBB Türkiye LPG Meclisi / LPG Assembly of TOBB (The Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey)

Adres / Address: Dumlupınar Bulvarı No:252
(Eskişehir Yolu 9. Km.) 06530 /ANKARA

Telefon / Phone: +90 (312) 218 20 00 (PBX)

Faks / Fax: +90 (312) 219 40 90 - 91 - 92 - 93

E-posta / E-mail: info@tobb.org.tr

Web: <https://tobb.org.tr/Sayfalar/AnaSayfa.php>

Türkiye LPG Derneği / LPG Association of Turkey

Adres / Address: Kayışdağı Caddesi, Öz Plaza No.
17 Kat 1 Küçükbakkalköy – Kadıköy / İstanbul

Telefon / Phone: (216) 572 58 20 / (216) 573 96 30

Faks / Fax: (216) 574 67 96

E-posta / E-mail: tlpgder@tlpgder.org.tr / tlpgder@superonline.com / tlpgd@ttmail.com

Web : www.tlpgder.org.tr

Anadolu LPG ve Akaryakıt Sanayicileri ve İşadamları Derneği / Association of Anatolian LPG and Fuel Industry and Businessmen

Adres / Address: Simon Bolivar Cad. Korman Apt.
No:32/B-1 Çankaya/ANKARA

Telefon / Phone: 0 (312) 441 46 80 - 441 62 35

Faks / Fax: 0 (312) 441 59 85

E-posta / E-mail: merkez@anadolulpgdernegi.org.tr

Web : <http://anadolulpgdernegi.org.tr/>

Müstakil Likid Petrol Gazcılar Kit Satıcıları ve Otogaz Bayileri Derneği / Association of Independent Liquefied Petroleum Gas Kit Sellers and Autogas Vendors

Adres / Address: Evliya Celebi Mahallesi, Meşrutiyet
Cad. No:94 Anlar İşhanı Kat:5 Beyoğlu / İSTANBUL

Telefon / Phone: 0212 251 82 54

Faks / Fax: 0 212 245 98 76

E-posta / E-mail: bilgi@muslpgder.com

Web: www.muslpgder.com

Petrol Sanayi Derneği (Pet-Der) / Petroleum Industry Association

Adres / Address: Piyalepaşa Bulvarı Ortadoğu Plaza,
No: 73/10 Okmeydanı 34384 Şişli İstanbul Türkiye

Telefon / Phone: +90 212 221 04 40

Faks / Fax: +90 212 320 30 45

E-posta / E-mail: info@petder.org.tr

Web: <http://www.petder.org.tr>

Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası (TABGİS) / Turkey Fuel Vendors, Petroleum and Gas Company Employers' Union

Adres / Address: Eski Yıldız Cad. No: 20 Kat: 4 34353
Beşiktaş - İstanbul

Telefon / Phone: 0 212 227 06 00

Faks / Fax: 0 212 258 80 03 / 0 212 258 80 04

E-posta / E-mail: info@tabgis.org.tr - tabgis@tabgis.org.tr

Web: <http://tabgis.org.tr/>

Petrol Ürünleri İşverenleri Sendikası (PÜİS) / Petroleum Products Employers' Union

Adres / Address: Çiğdem Mah. 1545 Sok. No: 7 Çankaya /
ANKARA

Telefon / Phone: 0 312 287 77 21

E-posta / E-mail: puis@puis.org.tr

Web: <http://www.puis.org.tr>

Akaryakıt Ana Dağıtım Şirketleri Derneği (ADER) / Association of Main Fuel Distribution Companies

Adres / Address: Mutlukent Mah. 2007. Cad.No.60
Çankaya - Ankara

Telefon / Phone: 312 225 43 33 / 312 225 28 05

E-posta / E-mail: ader@ader.org.tr

Web: <http://www.ader.org.tr/>

LPG'nin Fiyat Oluşumu

Price Formation of LPG

LPG alım satımında fiyatlar, erişilebilir dünya serbest piyasa koşullarına göre oluşmaktadır.

Ürün fiyatı, toptancı marjı ile dağıtıcı ve bayii marjı, vergi öncesi LPG fiyatının ana bileşenlerini oluşturmaktadır. Özel Tüketim Vergisi ve Katma Değer Vergisi ilave edildiğinde nihai LPG fiyatına ulaşılmaktadır.

The pricing for purchase and sales of LPG shall be formed according to the nearest accessible global free market conditions.

Product Price, Wholesaler Margin and Total Distributor and Vendor Margin are the main components of domestic LPG price before tax. The final LPG price is reached adding Special Consumption Tax and Value Added Tax.

Yurt İçi LPG Fiyat Oluşumu	=	Ürün Fiyatı	+	Toptancı Marjı	+	Gelir Payı	+	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	+	Toplam Vergi
Domestic Autogas Price Formation		Product Price		Wholesaler Margin		Revenue Share		Total Distributor and Vendor Margin		Total Tax
(TL/LT)										

Ürün Fiyatı: Ülkemiz LPG ürün fiyatları bakımından referans olması açısından Cezayir Sonatrach piyasa fiyatlarını takip etmekte olup bahse konu piyasada LPG fiyatları Propan ve Bütan olmak üzere ayda bir kere yayımlanmaktadır.

Hesaplama yapılırken söz konusu piyasada yayımlanan "Bütan" fiyatının %70'i ve "Propan" fiyatının %30'u alınır ve hesaplanan rakam, her gün için TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru ile çarpılması ile LPG'nin fiyatı belirlenir.

Toptancı Marjı: Rafinerici veya dağıtıcılar tarafından ürün fiyatı üzerine eklenen marjdır.

Gelir Payı: Ulusal petrol stoğunun tamamlayıcı kısmının tutulabilmesi için tüketici fiyatlarına ilave edilen rakamlardır.

Product Price: Turkey follows Sonatrach market prices as a reference, in this market, LPG prices are published once a month as Propane and Butane.

When the calculation is made, 70% of the price of "Butane" and 30% of the price of "Propane" published on the market are taken and the calculated price is the price found by multiplying with the US dollar currency exchange rate and density of the product determined by the CBRT for each day.

Wholesaler Margin: Margin added on product price by refinery or distributors.

Revenue Share: These are the numbers added to the consumer prices so that the complementary part of the national petroleum stock can be retained.

Distributor and Vendor Margin Total: It is the margin that includes costs from the procurement of the produ-

Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı: Ürünlerin temin edilmesinden (Rafineriden, ithalat yoluyla veya diğer dağıtıcılardan) son kullanıcıya ulaştırılmasına kadar maliyetleri içeren marjdır.

Toplam Vergi: Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değer Vergisinin (KDV) toplamıdır.

Vergi dışındaki LPG fiyat bileşenleri EPDK tarafından her zaman yakinen takip edilmektedir. Bu bileşenler içerisindeki en önemli kalem dağıtıcı ve bayii marjı olup, bu kalemin ülke koşulları ve dünya uygulamaları dikkate alınarak makul seviyelerde seyretmesi için EPDK tarafından azami gayret sarf edilmektedir.

Fiyat oluşumunda anormallikler gözlemlenmesi halinde EPDK'nın tavan ve taban fiyat belirleme yetkisi bulunmakla birlikte, bu güne kadar buna ihtiyaç duyulmamıştır.

Ülkemizde LPG fiyatları esas itibarıyla rekabet ortamında piyasa koşullarına göre oluşmaktadır. Her dağıtıcı iller bazında uygulayacağı tavan fiyatları kendi internet sitesinde ilan etmek durumundadır. Bazı yörelerde rekabetin fazla olması nedeniyle fiyatlar, rekabetin nispeten az olduğu yörelere göre bariz şekilde düşük olabilmektedir. Ayrıca, illerin rafineri veya tesislere olan uzaklığının farklı olması da LPG fiyatlarını etkilemektedir.

cts (through refinery, imports or other distributors) to the delivery to the end user.

Total Tax: The sum of Special Consumption Tax (SCT) and Value Added Tax (VAT) determined by the Ministry of Finance.

LPG price components except tax are always closely monitored by EMRA.

The most important item in these components is the distributor and vendor margin, and the maximum effort is made by EMRA to ensure that this item is at reasonable levels considering the country conditions and world practices.

In the event of abnormalities in price formation, EMRA has the authority to determine ceiling and floor prices, but it has not been required until today.

LPG prices in our country are mainly based on market conditions in the competitive environment. Each distributor has to declare the ceiling prices to be applied on the basis of provinces on their website. Due to the high competition in some regions, prices may be significantly lower than the regions where competition is relatively low. In addition, the difference between provinces and refineries or facilities affects LPG prices.

Üçüncü Bölüm *Section III*

Türkiye LPG Piyasasında Lisanslandırma

Licensing in the LPG Market

Türkiye LPG Piyasasında Lisanslandırma

Licensing in the LPG Market

Lisans almak isteyen kişiler; lisans başvurusuna ilişkin Kurul Kararıyla belirlenen bilgi ve belgeleri ibraz etmek suretiyle Kuruma başvurur.

Lisans başvurusuna ilişkin Kurul Kararı uyarınca sunulması gereken belge ve bilgiler, 31/7/2009 tarihli ve 27305 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin 8 inci maddesi çerçevesinde değerlendirmeye tabi tutulur.

Talep edilen lisans kapsamında birden çok faaliyet yapılmak istenmesi halinde, başvuru dosyasında ilgili faaliyete ilişkin eklere de yer verilir.

Lisans almak üzere;

- Türkiye'de yerleşik,
- Ticaret veya sanayi siciline kayıtlı,
- Gelir veya Kurumlar Vergisi mükellefi

gerçek veya tüzel kişiler başvuruda bulunabilir.

Real or legal entities that will perform market activities shall apply to the EMRA for license by submitting the information and documents determined by the Energy Market Regulatory Board Decision.

The documents and information submitted in accordance with the Board Decision at the license application is subjected to evaluation within the framework of Article 8 of the Regulation on Procedures and Principles to be followed in the Public Services Presentation published in the Official Gazette dated 31/7/2009 and numbered 27305.

If more than one activity is requested within the scope of the requested license, documents related to the relevant activity are also included in the application file.

Real or legal entities who wish to obtain a license must meet the following requirements;

- *Residing in Turkey,*
- *Registered in trade or industry register,*
- *Income or Corporate Tax payer*

Lisans Öncesi Süreçler

Pre-Licensing Processes

Lisanslandırma öncesi yapılması gereken iş ve işlemler, lisans türlerine göre değişmekle birlikte bu bölümde detaylı olarak incelenmiştir.

LPG sektöründe faaliyette bulunmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin LPG tesislerinin kuruluşunda ve işletilmesinde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca kendi mevzuatları gereği; imar, toplum, çevre, iş sağlığı, güvenlik, teknik düzenleme ve benzeri konularda bir sakınca bulunmadığını gösteren, tesisin kuruluşuna ve işletilmesine yönelik gerekli ruhsat, izin ve belgeleri tamamlaması gereklidir.

Faaliyeti sırasında çevresinde bulunanlara biyolojik, kimyasal, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden az veya çok zarar veren veya vermesi muhtemel olan ya da doğal kaynakların kirlenmesine sebep olabilecek müesseseler, Gayrisihhi İşyerleri olarak tanımlanmıştır.

Gayrisihhi işletmeler, faaliyet türlerine göre, birinci sınıf, ikinci sınıf, üçüncü sınıf olmak üzere üç farklı gayrisihhi müessese grubuna ayrılmıştır.

LPG sektörü kapsamında değerlendirildiğinde, Otogaz istasyonları, ikinci sınıf gayrisihhi müessese, dolum ve depolama tesisleri birinci sınıf gayrisihhi müessesedir. Tüpgaz bayileri de kapasitesine göre ikinci veya üçüncü sınıf gayrisihhi müessese sınıfına girebilmektedir.

İşyeri ve Açma Çalışma Ruhsatları, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik kapsamında yetkili idarelerce verilmekte olup söz konusu yönetmelikte yetkili idareler; Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini; büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda

The tasks and procedures should be done before licensing vary according to the license types are examined in detail in this section.

Real or legal entities that will perform market activities shall apply to the EMRA for license, after completing certificates, permissions and documents necessary for establishment and operation of their facilities, which show that LPG facilities have no impediments in respect of the matters such as development, public, environment, occupational health, safety and technical arrangements and similar matters required by relevant public institutions as per the related legislation.

The establishments, which may cause or cause to harm the biological, chemical, physical, mental and social aspects of the environment, or which may cause the pollution of natural resources during their activity, have been defined as Non-Sanitary Enterprises.

Non-Sanitary Enterprises are divided into three different groups as first class, second class and third class according to their activity types.

In LPG sector, autogas stations are considered as second class Non-Sanitary Enterprises, filling and storage facilities are considered as first class Non-Sanitary Enterprises. Cylinder LPG vendors are considered as second or third class Non-Sanitary Enterprises according to their capacities.

Business and Working Licenses, are given by the competent authorities in the scope of the Regulation on Business and Working Licenses. The competent authorities in this regulation are defined as Special Provincial Administration outside the borders of the municipality; the municipality or metropolitan municipality within the boundaries of the municipality; Organized Indust-

büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesini; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, olarak tanımlanmıştır.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı verilen işyerlerinin taşıması gereken şartların bazıları aşağıda listelenmiştir;

- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak mevzuatta öngörülen tedbirlerin alınmış olması,
- Tesisler için yapı kullanma izin belgesinin alınmış olması,
- Karayolu kenarındaki işyerleri için karayolu trafik güvenliğinin sağlanmış olması,
- Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri; patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı maddelerin üretildiği, satıldığı ve depolandığı işyerleri; otuz kişiden fazla çalışanın bulunduğu her türlü işyerleri, ana giriş kapıları dışında cadde ve sokağa doğrudan bağlantısı olmayan ve birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu iş hanı, çarşı ve benzeri işyerlerinde yangına karşı gerekli önlemlerin alındığını gösteren itfaiye raporunun alınması, diğer işyerlerinde ise yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olması,
- Yabancı uyrukluların işyeri açması ve çalıştırması konusunda, yabancılarla ilgili mevzuat hükümlerine uyulması,
- Yanıcı ve parlayıcı madde kategorisindeki sıvıların depolanması amacıyla kullanılan tesis ve düzeneklerde, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatında kayıtlı hacimden fazla ve başka kategoriden sıvı depolanmaması, bu tesis ve düzeneklerde gerçekleştirilecek tadilatların ruhsata işlenmeden faaliyete geçirilmemesi,
- Sıvılaştırılmış Petrol Gazı (LPG) tüp dağıtım merkezleri ve perakende satış yerleri ile bunların varsa tüp depolamak için kullandığı yerlerde işyerlerine giren ve çıkanların tespiti amacıyla gerekli kamera kayıt sisteminin kurulması.

Yetkili idarelerce, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının verilmesinden sonra yapacakları denetimlerde ilgili hususların yerine getirilip getirilmediği kontrol edilmektedir.

rial Zone within the boundaries of organized industrial zone legal entity.

Some of the requirements of the real or legal entities that are given Business and Working Licenses are listed below;

- *Measures taken in accordance with the legislation regarding occupational health and safety,*
- *Use of occupancy permit for facilities,*
- *Providing road traffic safety for roadside workplaces,*
- *Taking firefighting report indicating necessary measures against fire for public rest and leisure places; workplaces where explosive, flammable and combustible substances are produced, sold and stored; more than thirty people work in all kinds of workplaces, outside of the main entrance doors to the street and the street without a direct connection to more than one workplace in a business office, bazaar and similar establishments and taking necessary measures against fire in other workplaces.*
- *compliance with the provisions of the legislation on foreigners in terms of the opening and operation of foreign nationals,*
- *Not to store any liquids in other categories or more than the volume of liquid registered in the Business and Working Licenses, the modifications to be made in these facilities and installations shall not be put into operation without being processed,*
- *Establishment of the necessary camera system for the identification of those entering and leaving the workplaces in liquefied petroleum gas (LPG) cylinder distribution centers, vendors and where they use to store cylinders.*

After the issuance of Business and Working License by competent authorities, it is checked whether the relevant issues are fulfilled or not.

Adresi ve işleticisi aynı olan ve birden fazla faaliyet konusu bulunan işyerlerine, ana faaliyet dalı esas alınarak tek ruhsat düzenlenir. Talî faaliyet konuları ruhsatta ayrıca belirtilir. Aynı adreste bulunsa bile ana faaliyet konusu veya işletmecisi farklı olan işyerlerine ayrı ayrı ruhsat düzenlenir. İşyerlerinin depo olarak kullandıkları yerler, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatında gösterilir.

Sanayi bölgesi, organize sanayi bölgesi ve endüstri bölgeleri ile bu bölgeler dışında kurulacak birinci sınıf gayrisihhî müesseselerin etrafında, sağlık koruma bandı⁸ konulması mecburî hale getirilmiştir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi raporu düzenlenmesi gereken tesisler için düzenlenen Çevresel Etki Değerlendirmesi olumlu belgesi ve raporu, yer seçimi ve tesis kurma izni yerine geçmektedir.

Projesine uygun olarak inşa edilmiş birinci sınıf gayrisihhî müesseselere yetkili idareler tarafından süresi bir yılı geçmemek üzere deneme izni verilebilir. Deneme izni, bu süreçte açılma ve çalışma ruhsatı yerine geçmektedir.

Yer seçimi ve tesis kurma izni verilmiş veya deneme izni sonunda çalışmasında sakınca bulunmadığı anlaşılan birinci sınıf gayrisihhî müesseselerin çalışmaya devam edebilmesi için yetkili idarenin inceleme kurulu tarafından yerinde inceleme yapılır. Yetkili idare tarafından kısa süre içerisinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı düzenlenmektedir.

İkinci sınıf gayrisihhî müesseselerden yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışılan işlerle oksijen LPG dolum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, akaryakıt ile sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğalgaz istasyonları ve benzeri yerlere müsaade verilmeden evvel civarında ikamet edenlerin sıhhat ve istirahatleri üzerine gerek tesisatları ve

Businesses with the same address and operator which have more than one business activity shall be issued a single license on the basis of their main activity. Subactivities are also specified in the license. Even if they are located at the same address, a separate license shall be issued to establishments whose main activity area or operator is different. The workplaces used as storage facility are shown in the Business and Working License.

It is compulsory to place a health protection strip⁸ around the industrial zone, organized industrial zone and first class Non-Sanitary Enterprises to be established outside these regions.

In case the Environmental Impact Assessment report is issued positively by the relevant institution, this report replaces the site selection and establishment permit.

Pre licenses, not to exceed one year, can be issued by competent authorities to first class non-sanitary enterprises if their facilities is built in accordance with the project. This pre license replaces Business and Working License in this period.

In order to ensure that the first class non-sanitary enterprises are allowed to keep working at the end of the pre license permit, the facility is examined by the inspection committee of the competent authority. The business and working license is issued in a short period of time by the authorized administration.

It is obligatory to make an examination before giving utilization permit to second class non-sanitary enterprises dealing with oxygen and LPG filling, storage, non-biotech, combustible, explosive and hazardous substances by the competent authorities to ensure that it will not cause any damages to vicinity of the sanitary facilities.

It is compulsory to leave a health protection strip around these establishments at a distance to be determined by authorized authorities. If such places are

8- Sağlık Koruma Bandı: Gayrisihhi müesseselerin çevre ve toplum sağlığına yapacağı, emisyon, koku, gürültü, titreşim, elektromanyetik dalga, iyonize radyasyon, gibi kirlenici etkileri dikkate alınarak tesis (gayrisihhi müessese) etrafında ve/veya ilgili mevzuata göre gerekli ise ünite, tank, depo vb. etrafında bırakılması gereken alandır.

8- Health Protection Strip: It is the area that should be left around the facility (non-sanitary establishment) considering the pollutant effects such as emissions, odor, noise, vibration, electromagnetic wave, ionizing radiation by the non-sanitary enterprises, which are harmful to the environment and community health and / or it is the area if it is required according to the relevant legislation around the unit or tank etc.

gerekse vaziyetleri itibarıyla bir zarar vermeyeceğine kanaat oluşturulması için yetkili idarelerce inceleme yapılması zorunludur.

Bu müesseselerin etrafında yetkili idareler tarafından belirlenecek mesafede sağlık koruma bandı bırakılması mecburidir. Söz konusu yerlerin üçüncü sınıf gayrisihhî müessese olarak açılması durumunda sıhhî nezarete tabi tutulması yeterlidir.

Gayrisihhî müessese açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, ilgili yönetmelik ekinde yer alan başvuru formunu doldurarak ve istenen diğer bilgi ve belgeler ile yetkili idareye başvurabilmektedir.

LPG Dağıtım ve Depolama Faaliyeti için Tesis Kurulum Aşaması İzinleri ve Başvurulacak Kurumlar

- Uygun arsa tespiti/seçimi; varsa 1/100.000 ve alt ölçekli planlarda faaliyet konusu ile uyumlu imar durumu ve lejant (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı / Büyükşehir veya alt kademe Belediyeler)
- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporu (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı)
- Çevresel Etki Değerlendirmesi ihtiyacı olmayan hallerde Yer Seçimi ve Tesis Kurma İzni (Büyükşehir Belediye/İl Özel İdaresi)
- Yapı Ruhsatları (İlk kademe Belediyesi)
- Liman faaliyetleri için (iskele/dolfen/şamandıra sistemleri) Kıyı Kenar Çizgisinin tespiti ve kesinleşmiş olması, deniz tarafı imar planları (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı)
- Liman yapıları için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına sunulacak yatırım teklif dosyası
- Liman yapıları için ÇED raporu (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı)
- Liman yapıları Yapı Ruhsatları (ilk kademe Belediye)
- Liman yapıları Uygulama projesi (Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı)

opened as a third-class non-sanitary enterprises, it is sufficient to be subject to medical supervision.

Real or legal entities who want to open a non-sanitary enterprise may apply to the competent authority by filling in the application form in the annex of the relevant regulation and other requested information and documents.

Permissions during Installation phase of Facilities for LPG Distribution and Storage Activity and Institutions to apply

- *Appropriate land detection / selection; 1/100,000 and sub-scale plans if any, zoning status and legend compatible with activity. (Ministry of Environment and Urbanization / Metropolitan or sub-level municipalities)*
- *Environmental Impact Assessment (EIA) report (Ministry of Environment and Urbanization)*
- *Land selection and Establishment Permit in case there is no need for Environmental Impact Assessment (Metropolitan Municipality / Special Provincial Administration)*
- *Building Licenses (First Level Municipality)*
- *Identification and finalization of the Shore Edge Line for the port activities, the sea-side zoning plans (Ministry of Environment and Urbanization)*
- *Investment proposal file to be submitted to Ministry of Transport and Infrastructure for port structures*
- *EIA report for port structures (Ministry of Environment and Urbanization)*
- *Port structures building licenses (first level Municipality)*
- *Port structures Application project (Ministry of Transport and Infrastructure)*

LPG Dağıtım ve Depolama Faaliyeti için Tesis İşletme Aşaması İzinleri ve Başvurulacak Kurumlar

- Yapı Kullanma İzin Belgesi (ilk kademe Belediyesi)
- Gayrisihhi Müesseseler İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı (Büyükşehir Belediyesi, İl Özel İdaresi veya Organize Sanayi Bölgesi)
- Liman yapıları için kullanma izin sözleşmelerinin imzalanması (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı)
- Kıyı Tesisi İşletme İzni (Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı)
- TSE / Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı / Sanayi Odaları / ADR Mevzuatı gereği alınması gereken diğer belgeleri
 - TSE Hizmet Yeterlilik Belgesi
 - Sanayi Sicil Belgesi
 - Tehlikeli Madde Faaliyet Belgesi
 - Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı ataması
 - Tehlikeli Madde Uygunluk Belgesi
 - Kapasite Raporu

LPG Dağıtım faaliyeti için Marka Tescil Belgesinin Alınması

Marka, bir teşebbüsün mallarının veya hizmetlerinin diğer teşebbüslerin mallarından veya hizmetlerinden ayırt edilmesini sağlaması ve marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek şekilde sicilde gösterilebilir olması şartıyla kişi adları dâhil sözcükler, şekiller, renkler, harfler, sayılar, sesler ve malların veya ambalajlarının biçimi olmak üzere her türlü işaret olarak tanımlanmaktadır.

Marka Mevzuatı, ulusal ve uluslararası olmak üzere iki farklı şekilde incelenebilir. Ulusal marka mevzuatı, 22.12.2016 Tarihli ve 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu, uluslararası marka mevzuatı ise Marka Kanunu Antlaşması hükümlerine tabidir.

Permissions during Operation phase of Facilities for LPG Distribution and Storage Activity and Institutions to apply

- Occupancy Permit (first level Municipality)
- Business and Working License for Non-Sanitary Enterprises (Municipality, Metropolitan Municipality, Special Provincial Administration or Organized Industrial Zone)
- Signing of usage permit agreements for port structures (Ministry of Environment and Urbanization)
- Shore Facility Operation Permit (Ministry of Transport and Infrastructure)
- Other documents required by the legislation of TSE / Ministry of Industry and Technology / Chambers of Industry / ADR
 - TSE Service Adequacy Certificate
 - Industrial Registry Certificate
 - Dangerous Goods Activity Certificate
 - Appointment of Dangerous Goods Safety Advisor
 - Dangerous Goods Conformity Certificate
 - Capacity Report

Obtaining Trademark Registration Certificate for LPG Distribution Activity

Trademark makes it possible to distinguish the goods or services of an enterprise from the goods or services of other undertakings. The trademark is defined as any sign including words, figures, colors, letters, numbers, sounds, and the form of goods or packages, person names, provided that it is demonstrable in the register so that the subject of the protection provided to the owner is clearly and precisely understood.

Trademark legislation can be examined in two different ways: national and international. The national trademark legislation is subject to the Industrial Property Law No. 6769 dated 22.12.2016, and the international brand legislation is subject to the provisions of the Trademark Law Treaty.

Marka başvurusu öncesi, tescili istenen ibarelerin başkası adına tescile ya da başvuruya konu olup olmadığına ilişkin ön araştırma yapılması mümkündür. Başvuru öncesinde benzerlik araştırması başvuru sahibinin isteğine bağlı olarak, ilgili formun doldurulması ve ilgili ücretin ödendiğini gösterir bilginin Türk Patent ve Marka Kurumu'na iletilmesi ile gerçekleştirilmektedir.

Türk Patent ve Marka Kurumu internet sitesinden (http://online.turkpatent.gov.tr/trademark-search/pub/trademark_search?lang=tr) ücretsiz olarak da ön araştırma yapılması mümkündür. Ön araştırma, sayfanın sağ üst köşesinde yer alan dil seçeneği ile İngilizce olarak da yapılabilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yerleşim yeri olan veya sınai ya da ticari faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişiler, Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması hükümleri dahilinde başvuru hakkına sahip kişiler, karşılıklılık ilkesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına sınai mülkiyet hakkı koruması sağlayan devletlerin uyruğundaki kişiler, Türkiye'de marka başvurusunda bulunma hakkına sahiptir.

Markanın kullanılacağı mallar ve hizmetler, Nis (Nice) Anlaşmasında belirlenen uluslararası sınıflandırmaya ilişkin esaslara göre sınıflandırılmaktadır. Tescili talep edilen mal veya hizmetlerin, sınıflara ayrılmış olarak ve sınıf numaraları belirtilerek sunulması gerekmektedir. Söz konusu listeye göre, mallar 34, hizmetler 11 sınıfta toplanmıştır.

Sınıflandırmaya ilişkin güncel listeye, Türk Patent ve Marka Kurumu internet sitesinden (<http://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/commonContent/MClassification/>) erişim sağlanabilmektedir.

Marka Tescil Belgesi başvuruları ile ilgili daha detaylı bilgi Türk Patent ve Marka Kurumu'nun internet sitesinde (<http://www.turkpatent.gov.tr>) yer almakta olup, Marka Tescil Belgesi başvuruları, ilgili bilgi ve belgeler ile Türk Patent ve Marka Kurumu'na yapılmaktadır⁹.

It is possible to carry out preliminary research before the trademark application, whether the expressions requested for registration are subject to registration or application on behalf of someone else. Prior to the application, similarity research is performed by the request of the applicant, filling the relevant form and communicating the information to the Turkish Patent and Trademark Office.

It is also possible to carry out preliminary research on the Turkish Patent and Trademark Office website (http://online.turkpatent.gov.tr/trademark-search/pub/trademark_search?lang=en). Preliminary research is also achievable in English with the language option in the upper right corner of the page.

Citizens of the Republic of Turkey, real or legal entities whose settlement is within borders of the Republic of Turkey or real or legal entities carrying on commercial or industrial business within borders of the Republic of Turkey, persons who have the right to apply under the Paris Convention or the provisions of the Foundation Agreement of the World Trade Organization, people in the other countries which provide national industrial property rights protection to citizens of Republic of Turkey in accordance with the principle of reciprocity are entitled to the trademark application.

Goods and services for which the brand is to be used are classified according to the principles of international classification as determined in the Nice Agreement. The goods or services requested to be registered must be presented by class and class numbers. According to the aforementioned list, the goods were collected in 34 classes and the services in 11 classes.

The current list of classification can be accessed from the Turkish Patent and Trademark Office website (<http://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/commonContent/MClassification/>).

More detailed information about the trademark registration certificate is available on the Turkish Patent and Trademark Office's website (<http://www.turkpatent.gov.tr>). The applications for Trademark Registration Certificate are submitted to the Turkish Patent and Trademark Office with the relevant information and documents.⁹

9- <https://www.turkpatent.gov.tr>

9- <https://www.turkpatent.gov.tr>

Kıyı Tesisleri için Kıyı Tesisi İşletme İzin Belgesinin Alınması

Kıyıda yapılabilecek LPG boru hattı ve şamandıra sistemleri ve benzeri kıyı tesisleri için alınması gereken Kıyı Tesisi İşletme İzin Belgesi, 18.02.2007 tarihli ve 26438 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Kıyı Tesislerine İşletme İzni Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamında verilmektedir.

Kıyı Tesisi İşletme İzin Belgeleri, en fazla 5 yıl süre ile verilmektedir. Kıyı tesisi işletmecisi firma tarafından, işletme izin süresi sona ermeden en geç üç ay öncesinden ilgili idareye başvuru yapılması üzerine, ilgili idare tarafından söz konusu yönetmelik hükümlerine göre yapılacak denetimin sonucunun olumlu olması halinde, işletme izni aynı şartlarla uzatılmaktadır.

İşletme izni veya geçici işletme izni, yük cinsleri ve faaliyet türü değişmemesi kaydıyla kıyı tesisinin devri gerçekleşmeden ve ilgili idareye bilgi verilmeden başka bir gerçek veya tüzel kişiliğe devredilememektedir. Yük cinsi ve faaliyet türünün değişmesi ya da ilave yapılması ilgili idarenin izni ile mümkün olabilmektedir. Kıyı tesisinin, bir başka tüzel kişiliğe devredilmesi veya tüzel kişiliğinin hukuki yapısının değiştirilmesi durumunda, devir veya değişiklik tarihinden itibaren bir ay içinde yeni tüzel kişilik tarafından; devir veya satış sözleşmesinin noter onaylı sureti, Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmış şirket ana sözleşmesi, imza sirküleri ve faaliyet alanlarını belirleyen bilgi ve belgeler ile ilgili idareye başvuruda bulunulabilmektedir.

Obtaining Shore Facility Operation Permit License for Shore Facilities

Shore Facility Operation Permit License which must be taken for shore facilities such as LPG pipeline and float systems, is given within the scope of the Regulation on Procedures and Principles Regarding the Granting of Operating Permit to Shore Facilities published in the Official Gazette dated 18.02.2007 and numbered 26438.

Shore Facility Operation Permits are issued for a maximum period of 5 years. Upon the application by the shore facility operator to the relevant administration no later than three months before the end of the operation permit period, if the result of the audit to be performed in accordance with the provisions of the regulation in question is positive, the operation permit is extended with the same conditions.

The permit for operation or the temporary operation permit may be transferred to another real or legal entity provided that the types of activity and load do not change and the relevant administration is informed before the transfer. It is possible to change the type of load and type of activity only with the permission of the relevant administration.

In case of transfer of the coastal facility to another legal entity or if the legal structure of the legal entity is changed, within a month from the date of the transfer or change, the new legal entity shall apply to the relevant administration with a notarized copy of the transfer or sale agreement, Trade Registry Gazette published in the articles of association, and authorized signatory list determining the scope of signature information and related documents identifying areas of activity.

LPG Karayolu Taşıma Faaliyeti İçin Gerekli İzinler ve Başvurulacak Kurumlar

Karayolu ile LPG taşıma faaliyeti Karayolu Taşıma Yönetmeliği kapsamında yürütülmektedir. Bu kapsamda yapılan LPG taşıma faaliyeti lisansa tabi değildir.

Söz konusu tehlikeli maddenin karayoluyla taşıma faaliyetini gerçekleştirmek için ihtiyaç duyulan kamyon tank ve tanker yarı römorklar ile ikmali sağlayan LPG tesisatları mevzuat ve güvenlik açısından değerlendirilmelidir.

LPG karayolu taşıma faaliyeti için temin edilmesi gereken belgeler ve bu belgelerin alındıkları kurumlar aşağıdaki şekildedir;

- ADR Mevzuatı kapsamında tanker kamyonlar ve tanker yarı römorklar için ADR Uygunluk Belgesi (TSE tarafından yetkilendirilmiş muayene merkezleri)
- Araçlarla ilgili TÜV-TÜRK muayene istasyonlarına başvurularak yapılan araç imalat/yapı değişiklik kontrolü sonrasında ilgili raporlar ile ruhsat
- Araçların yetki belgelerine kayıt ettirilmesi (Ulaştırma Bölge Müdürlükleri)
- Zorunlu yapılması gereken trafik ve tehlikeli madde sorumluluk sigortaları

LPG Denizyolu Faaliyeti İçin Gerekli İzinler ve Başvurulacak Kurumlar

Denizyolu ile LPG taşıma faaliyeti ile ilgili olarak, uygun boyut ve tipte gemi seçimi, yük tonajına ve seyir bölgesine göre gemi alımı ya da kiralanması ile ambargo kısıtları temel hususlardır. Yer seçiminde, sefer bölgesi liman kısıtlamaları ve ambargoya konu ülkeler dikkate alınmalıdır.

Bayrak devleti, bağlı bulunan klas kuruluşu, odalardan ve sigorta firmalarından alınacak işletmeye konu belgelerin temin edilmesi gerekmektedir.

Permissions Required for LPG Road Transportation and Institutions to apply

LPG transport by road is carried out within the scope of Road Transport Regulation. LPG transport activities in this context are not subject to license.

Truck and tanker semi-trailers needed for road transport of dangerous goods and LPG installations used for LPG supply shall be evaluated in terms of legislation and security.

The documents required to be provided for LPG road transport activities and the institutions that issue these documents are as follows;

- *ADR Conformity Certificate for tanker trucks and tanker semi-trailers under ADR Legislation (Inspection centers authorized by TSE)*
- *Related reports after vehicle manufacturing / structure change control made by applying to TÜV-TÜRK inspection stations related to vehicles and vehicle license*
- *Registration of vehicles with authorization documents (Regional Directorates of Transport)*
- *Mandatory insurance (insurance agents)*

Permissions Required for LPG Seaway Activity and Institutions to apply

With regard to seaway transportation, the appropriate size and type of ship selection, shipment or hiring according to the cargo tonnage and cruising area and embargo are the main considerations. Regarding with the choice of location, navigation zone restrictions and the countries subject to the embargo should be considered.

Flag state, affiliated entity, documents to be taken from the chambers and insurance companies should be provided.

LPG Otogaz Bayilik Faaliyeti İçin Gerekli İzinler ve Başvurulacak Kurumlar

Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 37 nci maddesinde “Şehir içi veya şehirlerarası trafiğe açık yollarda aynı istikamette iki akaryakıt ve/veya otogaz istasyonu arasındaki mesafe, aynı yönde olmak üzere; şehirlerarası yollarda on, şehir içi yollarda bir kilometreden az olamaz.” hükmü yer almaktadır. Bu kapsamda yeni açılacak otogaz istasyonlarının yer seçiminde bölgede bulunan mevcut istasyonlara olan mesafelerin göz önünde bulundurulması oldukça önemlidir.

İstasyon yatırım kararı almadan önce dikkat edilmesi gereken başlıca kriterler aşağıda listelenmiştir;

- İstasyonun yeri ve arsa büyüklüğü,
- Yolun durumu, (bölünmüş yol, gidiş-geliş yol vb.),
- İstasyon mevkiinin durumu (sanayi alanı, konut alanı, ticari alan),
- İstasyona ortalama yaklaşım hızı ve istasyonun konumu,
- İstasyon yerinin görünürlüğü,
- Çevredeki diğer istasyonlara olan uzaklık ve çevre istasyonların yıllık ortalama satışları,
- Yerleşim yerlerine göre konumu ve
- Yıllık ortalama satış tahmini.

Belirli bir bölgeye istasyon yatırımı yapılmasına karar verilmesinin ardından, söz konusu yatırımın yapılabilmesi için ilgili yasal izinlerin alınmış olması veya alınmaya uygun olması gerekmektedir. İmar durumu uygun bile olsa (A lejandı işlenmiş) istasyon konumunun TSE yeterliliklerini sağlayıp sağlamadığı kontrol edilir. İmarıda istasyonun 1/1.000'lik ve 1/5.000'lik planlara işlenmiş olması gerekmektedir.

Otogaz istasyonları 2. Sınıf Gayri Sıhhi Müessese niteliğinde olup bu yönde ruhsatlandırılır. Yeni kurulacak istasyonlarda Akaryakıt ve LPG ruhsat talebi için öncelikle ilgili bulunduğu belediyelere, mücavir alan dışında İl Özel İdaresine, organize sanayi bölgesi sınırları içinde ise organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğine

Permissions Required for LPG Autogas Vendorship Activity and Institutions to apply

According to article 37 of the Liquefied Petroleum Gas (LPG) Market License Regulation, the distances between two fuel stations and/or LPG stations on the same direction can not be less than 10 km on highways and 1 km within the city. In this context, when choosing the location for the new station, it is very important to consider the distance to existing stations in the region.

The main criteria to be considered before taking the decision of the vendorship investment are listed below;

- Location and plot size of the station,
- The condition of the road (divided road, double way, etc.),
- Status of station location (industrial area, residential area, commercial area),
- Average approach speed to station and location of station,
- Visibility of the station location,
- Distance to other stations in the area and annual average sales of surrounding stations,
- Distance to residential area
- Annual average sales forecast.

After a decision is made to make a station investment in a specific area, the relevant legal permits must be obtained or eligible to be taken in order to make the investment. It should be checked whether the station position meets the TSE qualifications, even if the zoning status is appropriate (the A legend is processed). 1/1,000 and 1/5,000 zoning plans of the stations should be processed.

Autogas stations are licensed as second class non sanitary enterprise. The request for registration for new stations shall be made to competent authorities as Special Provincial Administration outside the borders of the municipality; the municipality or metropolitan municipality within the boundaries of the municipality; Organized Industrial Zone within the boundaries of organized industrial zone legal entity for Business and

Çalışma Ruhsatı talebinde bulunulur. Yer Seçimi-Tesis İzni Kararı olumlu ise, Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne "İtfaiye onaylı Avan Proje" Gayri Sıhhi Müessese Mevzuatına göre onaylanır. Yer Seçimi Tesis İzni düzenlenir. Yer Seçimi-Tesis İzni alan istasyon, inşaat ruhsatı almak için mimari ve tesisat projeleri, zemin emniyeti ile ilgili raporlarla birlikte bağlı buldukları belediyelerinin imar birimine başvurur.

Belediye Başkanlığı İmar Mevzuatı açısından konuyu inceler. Mimari proje ve tesisat projesini onaylayıp inşaatın kurulmaya başlaması için "İnşaat İzni" verir. İnşaat İzni alan İstasyon ilgilileri mimari projeye göre inşaatı tamamlar. "Yapı Kullanma İzni / İskan Belgesi" almak için Belediyeye başvurur. Gayri Sıhhi Müessese Ruhsatı için Yapı Kullanma İzni ve diğer belgelerle Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne başvurur. Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü, işyerini Gayri Sıhhi Müessese Mevzuatı açısından mahallinde tetkik ederek, Çalışma Ruhsatı verilip verilmeyeceği hususunda karar almak üzere dosyayı Gayri Sıhhi Müessese İnceleme Kuruluna sunar. Kurul kararının olumlu olması durumunda onay işlemleri Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne gerçekleştirilir. Olumlu olmaması durumunda gerekçesi ile birlikte bildirilir.

İstasyon kurulacak lokasyonun imarında ve ticari faaliyette bulunulacak karayolu üzerinde yakın gelecekte olası bir değişimin sorgulanması gerekir. Özellikle lokasyonda yapılacak yan yol, köprü gibi yol tadilatları istasyonların satışını ve ticari faaliyetlerini olumsuz etkileyebilmektedir.

İstasyonun konumu, satış potansiyeli ve bayi-şirket karlılık öngörüsü yapılmalıdır. Yatırım uzun süreli yapıldığından her iki tarafın bu süreci sağlıklı yürütmesi için fizibilite incelenmelidir. Yatırım yapılacak lokasyondaki otogaz markasının mevcut durumu önemlidir. Eğer lokasyonda aynı dağıtım şirketi markalı başka bir istasyon var ve yeterli ise yeni yatırım yapmak mevcut istasyonlarının satışını olumsuz etkileyeceğinden uygun olmayabilir.

Working Licenses. If the Decision of the Site-Facility Permission is positive, "The Fire Brigade Approved Preliminary Project" is approved by the authorized administration according to the relevant legislation. Site Selection Facility Permit is issued. The stations obtaining Site Selection-Facility Permit, apply to authorized administration with architectural and installation projects, documents about ground safety reports in order to obtain construction permits.

Municipalities examine the issue in terms of zoning legislation. After the approval of the architectural project and installation project, Construction Permit is given to start construction and station is completed according to the architectural project. Station owner applies to the Municipality to obtain a "Occupancy Permit" and then using Occupancy Permit and other documents to get a Non-Sanitary Enterprises License. The License and Supervision Directorate shall examine the workplace in terms of its Legislation on Non-Sanitary Enterprises and present it to the Non-Sanitary Enterprises Inspection Board in order to decide whether or not to issue a Non-Sanitary Enterprises License. If the decision of the Board is positive, approval procedures are carried out by the Directorate of License and Supervision. If it is not positive, it will be notified along with its justification.

A possible change in the near future should be questioned on the construction zone of the station and on the road to which the commercial activity will take place. Road modification such as side roads, bridges can negatively affect the sales and commercial activities of the stations.

The station's location, sales potential and vendor-distributor profitability prediction should be made. Since the investment is done for a long time, the feasibility should be examined to ensure that both parties do not have any commercial difficulties. The current status of the autogas brand in the location to be invested is important. If there is another station with the same distribution company in the location and the existing station is sufficient, it may not be appropriate investment as it will adversely affect the sale of existing stations.

İstasyonun bulunduğu arsanın/lokasyonun mülkiyet durumu da karlılığı etkileyebilmektedir. Ülkemizde faaliyette bulunan istasyonların büyük bir kısmı bayi mülkiyetindedir. Bayilerin veya dağıtım şirketlerinin kiraladığı istasyonlar da bulunmaktadır. Potansiyeli yüksek özellikle büyük şehirlerde kiralama modeli yaygındır ve son yıllarda sayısı giderek artmaktadır.

Yatırım kararı sonrası resmi işlemler, alınması gereken belgeler ve izinler aşağıda listelenmiştir;

- İstasyon arazisinin imar durumu Akaryakıt-LPG değil ise ilgili belediyeye başvurarak imar değişim talebinde bulunmak,
- Vaziyet planı
- Geçiş yolu ön izin belgesi
- İnşaat Ruhsatı (İlgili Belediye)
- Yol Geçiş İzin Belgesi
- İskan Belgesi
- İtfaiye raporu
- Atık su raporu (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı)
- ÇED Raporu
- İş sağlığı ve güvenliği ve işyeri hekim hizmeti
- Karayolu kenarında ise görüş yazısı (Karayolları Genel Müdürlüğü)
- Numarataj belgesi
- TSE Hizmet Yeterlilik Belgesi
- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı
- Asgari Mesafe Tespit Tutanağı (Sadece yeni istasyonlarda)
- Sorumlu Müdür Belgesi
- Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası

The ownership status of the land in which the station is located may also affect profitability. Majority of the stations operating in our country are owned by the vendors. There are also stations rented by vendors or distribution companies. Especially in big cities and places with high potential, the rental model is common and in recent years the number is increasing.

The official transactions, the documents and permissions to be taken after the investment decision are listed below;

- *If the zoning status of the station land is not fuel-LPG, requesting zoning change by applying to the relevant municipality,*
- *Location plan*
- *Through Road Pre-Permit Certificate*
- *Building Licenses (Relevant Municipality)*
- *Through Road Permit Certificate*
- *Occupancy permit*
- *Fire Brigade Report*
- *Waste water report (Ministry of Environment and Urbanization)*
- *EIA Report*
- *Occupational health and safety and occupational physician service*
- *Opinion letter if the station is on the side of the highway (General Directorate of Highways)*
- *Numbering certificate*
- *TSE Service Adequacy Certificate*
- *Business and working license*
- *Minimum distance report*
- *Manager in-charge Certificate*
- *Compulsory Financial Liability Insurance for Hazardous Materials and Hazardous Waste*

Lisanslama Süreci

Licensing Process

5307 Sayılı Sıvılaştırılmış petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda (Kanun) lisans, gerçek ve tüzel kişilere (tüplü LPG bayileri hariç) piyasada faaliyet gösterebilmeleri için Kurul tarafından izin verildiğini gösterir belge olarak tanımlanmıştır. Aynı Kanunda LPG'nin dağıtımı, taşınması ve otogaz bayilik faaliyetlerinin yapılması (tüplü LPG bayiliği hariç), depolanması, LPG tüpünün imalatı, dolumu, muayenesi, tamiri ve bakımı için lisans alınması zorunluluğu hükme bağlanmıştır.

Söz konusu Kanuna göre, piyasa faaliyetinde bulunacak olan gerçek veya tüzel kişiler, LPG tesislerinin kuruluşunda ve işletilmesinde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca kendi mevzuatları gereği; imar, toplum, çevre, iş sağlığı, güvenlik, teknik düzenleme ve benzeri konularda bir sakınca bulunmadığını gösteren, tesisin kuruluşuna ve işletilmesine yönelik gerekli ruhsat, izin ve belgelerin tamamlanmasını müteakip Kuruma lisans başvurusunda bulunabilmektedir. Lisans taleplerine ilişkin değerlendirmeler ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde tamamlanarak ilgili gerçek ya da tüzel kişiye lisans verilmektedir. Dağıtıcı depolama lisansları ortalama 10 gün içinde; diğer lisanslar ise ortalama bir gün içinde verilmektedir.

LPG Piyasasında lisanslar altı başlık altında verilmektedir. Bunlar;

- LPG Dağıtıcı Lisansı
- LPG Depolama Lisansı
- LPG Taşıma Lisansı
- LPG Otogaz Bayilik Lisansı

According to the Liquefied Petroleum Gases (LPG) Market Law and Amending Law to Electricity Market Law No. 5307, license is a certification granted to real or legal entities (except for cylinder LPG vendors) by the Energy Market Regulatory Board, indicating the permission to perform activities in the market. It is mandatory to obtain a license in order to carry out LPG distribution, transportation and autogas vendorship (except cylinder LPG vendorship), storage, and for manufacturing of LPG cylinders, filling, inspection, repair and maintenance of LPG cylinder.

According to the Law, Real or legal entities that will perform market activities shall apply to the EMRA for license, after completing certificates, permissions and documents necessary for establishment and operation of their facilities, which show that LPG facilities have no impediments in respect of the matters such as development, public, environment, occupational health, safety and technical arrangements and similar matters required by relevant public institutions as per the related legislation. The evaluations on license applications shall be completed and served upon the entities concerned, within the framework of the provisions of relevant legislation. Distributor and storage licenses are usually granted within 10 days; other licenses are granted within a day.

Licenses in the LPG Market are given under six categories. These are;

- LPG Distributor License
- LPG Storage License
- LPG Transportation License
- LPG Autogas Vendorship License

- LPG Tüpü İmalatı Lisansı
- LPG Tüpü Muayenesi Tamiri Bakımı Lisansı

şeklindedir.

Tüplü LPG bayileri lisansa tabi değildir. Lisanslar, üzerinde kayıtlı faaliyeti yapmak üzere hak sahibi kılınan gerçek veya tüzel kişi adına verilmektedir.

Lisans başvuruları ile lisans tadili, süre uzatımı ve sona erdirmeye (otogaz bayilik hariç) başvuruları sadece elektronik ortamda yapılmaktadır.

Başvuruların elektronik ortamda yapılmasıyla ilgili detaylı bilgi EPDK internet sitesinde "Elektronik Lisans İşlemleri" sayfasında yer almaktadır.

LPG otogaz bayilerinin lisans başvuru işlemleri; söz konusu bayilerle sözleşme imzalamış olan LPG dağıtıcı lisansı sahipleri vasıtasıyla yapılmaktadır.

LPG otogaz bayilik lisansı sahiplerinin lisans sona erdirmeye başvuruları hariç olmak üzere Kuruma yazılı olarak yapılan başvurular incelemeye alınmaksızın başvuru sahibine iade edilmektedir.

Lisans alma bedellerine ilişkin düzenleme Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin 13 üncü maddesinde hükme bağlanmıştır. Lisans alma bedellerinin, EPDK Hesabına yatırılması gerekmektedir.

2019 yılına ilişkin olarak Kurul Kararı ile belirlenen lisans bedelleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

- LPG Cylinder Manufacturing License
- LPG Cylinder Inspection, Repair and Maintenance License

Cylinder LPG vendors are not subject to license. Licenses are issued on behalf of the real or legal entities who are issued to do the registered activity.

License applications, license renewal, extension and termination applications (except autogas vendorship) are made only electronically.

Detailed information about electronic applications is available on the EMRA website at the "Electronic License Operations" page (in Turkish).

License applications of LPG autogas vendors are performed by LPG distributors who have signed contracts with these vendors.

The paper applications to the EMRA are returned to the applicant without examination, except for the license termination applications of LPG autogas vendors.

The licensing fees is regulated in Article 13 of the Liquefied Petroleum Gas (LPG) Market License Regulation. The licensing fees must be deposited in the EMRA Account.

The license fees determined by the Energy Market Regulatory Board Decision for the year 2019 are given in the table below.

Tablo / Table 17: Lisans Alma Bedelleri / The license fees

Lisans Türü License Type	Lisans alma bedeli, TL The license fees, TL
LPG Dağıtıcı lisansı / LPG Distributor License	315.500,00
LPG Depolama lisansı / LPG Storage License	31.800,00
LPG Tüpü İmalatı lisansı / LPG Cylinder Manufacturing License	21.200,00
LPG Tüpü Muayenesi, Tamiri ve Bakımı Lisansı / LPG Cylinder Inspection, Repair and Maintenance License	4.350,00
LPG Taşıma lisansı / LPG Transportation License	
Boru hattı ile taşıma / By pipeline	5.500,00
Demiryolu ile / By railway	5.500,00
Denizyolu ile / By seaway	5.500,00
LPG Otogaz Bayilik lisansı / LPG Autogas Vendorship License	5.500,00

Lisans başvurularında istenen belgeler lisansın türüne ve ilgili tesisin daha önce lisanslandırılıp lisanslandırılmadığına göre değişmekte olup aşağıda özetlenmiştir;

LPG Dağıtıcı Lisansı Başvurularında İstenen Belgeler

Tesis Bilgi Dosyası (Kapasite raporu),

- Ortaklar, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Yetkililer Beyanı,
- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı,
- Oda Sicil Kaydı,
- Yetki Belgesi,
- Sigorta Beyanı,
- LPG Dolum Tesisleri ve Otogaz İstasyonları Sorumlu Müdür Belgesi,
- Marka Tescil Belgesi,
- Kaçakçılık Fiilleri Nedeniyle Mühürleme, Adli Takibat, Ödenmemiş İdari Para Cezası ile Kesinleşmiş Mahkûmiyet Hükmü Bulunmadığına İlişkin Beyan,
- LPG Tüplerini Takip Sistemine İlişkin Beyan,
- Köşe koordinat bilgileri,
- Taşıma belgesi,
- Antrepo Açma ve İşletme İzin Belgesi (Dağıtıcı alt başlığı olarak talep edilen her bir depolama tesisi için),
- Kıyı Tesisi İşletme İzin Belgesi (varsa)

LPG Depolama Lisansı Başvurularında İstenen Belgeler

- Tesis Bilgi Dosyası (Kapasite raporu),
- Ortaklar, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Yetkililer Beyanı,
- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı,
- Oda Sicil Kaydı,

The documents requested in the license applications vary depending on the type of license and whether the facility was previously licensed or not and are summarized below;

Documents Required for LPG Distributor License Applications

- Facility Information File (Capacity Report),
- Shareholders, Chairman and Members of Board of Directors and Declaration of Authorized Representatives,
- Business and working license,
- Chamber Registration,
- Authorization Document,
- Insurance Declaration,
- Manager in charge Certificate for LPG Filling Facilities and Autogas Stations,
- Trademark registration certificate,
- Declaration of absence of sealing due to smuggling activities, legal proceedings, unpaid administrative fines and conviction
- Declaration on LPG Cylinder Tracking System,
- Geographical coordinate information of facility
- Transport document
- Warehouse Opening and Operating Permit (for each storage facility requested as Distributor sub-heading)
- Shore Facility Operation Permit (if available)

Documents Required for LPG Storage License Applications

- Facility Information File (Capacity Report),
- Shareholders, Chairman and Members of Board of Directors and Declaration of Authorized Representatives,

- Yetki Belgesi,
- Sigorta Beyanı,
- Kaçakçılık Fiilleri Nedeniyle Mühürleme, Adli Takibat, Ödenmemiş İdari Para Cezası ile Kesinleşmiş Mahkûmiyet Hükümü Bulunmadığına İlişkin Beyan,
- Köşe koordinat bilgileri
- Antrepo Açma ve İşletme İzin Belgesi (Antrepo kapsamında olan depolar için)

LPG Taşıma Lisansı Başvurularında İstenen Belgeler

- Tesis Bilgi Dosyası (Gemilerle ilgili olarak onaylı sicil kaydı, denize elverişlilik belgesi, tonilato belgesi ve gemi kiralık ise kira sözleşmesinin; demiryolu araçlarıyla ilgili olarak araçların özellikleri ve kapasitesi, mülkiyet belgeleri veya araçla ilgili sözleşme bilgilerinin, vagonla LPG taşıma yapılmasına ilişkin TCDD'den alınmış tescil belgesinin, demiryolu tren işletmeciliği yetki belgesinin, demiryolu tehlikeli madde faaliyet belgesinin, TCDD ile yapılan sözleşmenin ve ayrıntılı vagon

- *Business and working license,*
- *Chamber Registration,*
- *Authorization Document,*
- *Insurance Declaration,*
- *Declaration of absence of sealing due to smuggling activities, legal proceedings, unpaid administrative fines and conviction*
- *Geographical coordinate information of facility*
- *Warehouse Opening and Operating Permit (for each storage facility requested)*

Documents Required for LPG Transportation License Applications

- *Facility Information File (information file including approved registration record, seaworthiness certificate, tonnage certificate and rental contract if the ship is leased for ships; the characteristics and capacity of the vehicles, the ownership documents or the contractual information about the vehicle, the registration certificate obtained from the TCDD for the transportation of the car with the railway, the certificate of the railway train operation, the certificate of the operation of the railway dangerous goods, the contract with the TCDD and the detailed wagon list for rail cars; all kinds of permits and approvals of the facility and capacity reports for pipelines),*
- *Shareholders, Chairman and Members of Board of Directors and Declaration of Authorized Representatives,*
- *Chamber Registration,*
- *Authorization Document,*
- *Insurance Declaration,*
- *Declaration of absence of sealing due to smuggling activities, legal proceedings, unpaid administrative fines and conviction*

listesinin; boru hatlarıyla ilgili olarak ise kapasite raporları ile tesise ait alınmış her türlü izin ve onayın yer aldığı Tesis Bilgi Dosyası),

- Ortaklar, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Yetkililer Beyanı,
- Oda Sicil Kaydı,
- Yetki Belgesi,
- Sigorta Beyanı,
- Kaçakçılık Fiilleri Nedeniyle Mühürleme, Adli Takibat, Ödenmemiş İdari Para Cezası ile Kesinleşmiş Mahkûmiyet Hükümü Bulunmadığına İlişkin Beyan,

LPG Otogaz Bayilik Lisansı Başvurularında İstenen Belgeler

- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı,
- Oda Sicil Kaydı,
- Yetki Belgesi,
- LPG Otogaz Bayilik Sözleşmesi,
- Asgari Mesafe Tespit Tutanağı, (Önceden LPG otogaz bayilik lisansı verilmiş LPG otogaz istasyonları için yapılacak lisans başvurularında istenmez)
- Sigorta Beyanı,
- LPG Dolum Tesisleri ve Otogaz İstasyonları Sorumlu Müdür Belgesi,
- Ortaklar, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Yetkililer Beyanı,
- Kaçakçılık Fiilleri Nedeniyle Mühürleme, Adli Takibat, Ödenmemiş İdari Para Cezası ile Kesinleşmiş Mahkûmiyet Hükümü Bulunmadığına İlişkin Beyan,
- Tesis daha önce lisanslandırılmamış ise bu duruma ilişkin beyan,
- Adres Teyit Yazısı (Tesisin el değiştirme nedeniyle yeniden lisanslamaya konu olması halinde, tesis adresinde farklılık olduğu durumlarda)

Documents Requested for LPG Autogas Dealership License Applications

- *Business and working license,*
- *Chamber Registration,*
- *Authorization Document,*
- *LPG Autogas Vendorship Agreement,*
- *Minimum distance report (Not required for license applications for LPG autogas stations which have previously been licensed for LPG autogas)*
- *Insurance Declaration,*
- *Manager in charge Certificate for LPG Filling Facilities and Autogas Stations,*
- *Shareholders, Chairman and Members of Board of Directors and Declaration of Authorized Representatives,*
- *Declaration of absence of sealing due to smuggling activities, legal proceedings, unpaid administrative fines and conviction,*
- *Declaration of the facility has not been licensed before*
- *Address Confirmation Letter (if the facility is subject to re-licensing due to a change in the facility address)*

LPG Tüpü İmalâtı Lisansı Başvurularında İstenen Belgeler

- Tesis Bilgi Dosyası (Tesis adı, yeri ve toplam kapasitesinin, kapasite raporunun, Türk Standartlarına Uygunluk Belgesi ile diğer mevzuat çerçevesinde uygunluk değerlendirme kuruluşlarınca verilmiş sertifikanın yer aldığı Tesis Bilgi Dosyası),
- Ortaklar, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Yetkililer Beyanı,
- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı,
- Oda Sicil Kaydı,
- Yetki Belgesi,
- Sigorta Beyanı,
- Kaçakçılık Fiilleri Nedeniyle Mühürleme, Adli Takibat, Ödenmemiş İdari Para Cezası ile Kesinleşmiş Mahkûmiyet Hükmü Bulunmadığına İlişkin Beyan,

LPG Tüpü Muayenesi, Tamiri ve Bakımı Lisansı Başvurularında İstenen Belgeler

- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı,
- Oda Sicil Kaydı,

Documents Required for LPG Cylinder Manufacturing Applications

- Facility Information File (information file including facility name, location and total capacity, capacity report, certificate of conformity to Turkish standards and certificate of incorporation given by conformity assessment bodies within the framework of other legislation),
- Chairman and Members of Board of Directors and Declaration of Authorized Representatives,
- Business and working license,
- Chamber Registration,
- Authorization Document,
- Insurance Declaration,
- Declaration of absence of sealing due to smuggling activities, legal proceedings, unpaid administrative fines and conviction

Documents Required for LPG Cylinder Inspection, Repair and Maintenance License Applications

- Business and working license,
- Chamber Registration,

- Yetki Belgesi,
- Sigorta Beyanı,
- Ortaklar, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Yetkililer Beyanı,
- Kaçakçılık Fiilleri Nedeniyle Mühürleme, Adli Takibat, Ödenmemiş İdari Para Cezası ile Kesinleşmiş Mahkûmiyet Hükmü Bulunmadığına İlişkin Beyan,

Lisans Başvurularında İstenen Belgelere İlişkin Açıklamalar

Adres Teyit Yazısı: Tesisin adres değişikliğini belgelemek üzere yetkili idareden alınan resmi yazıyı,

Asgari Mesafe Tespit Tutanağı: Büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanları içinde Büyükşehir Belediye Başkanlıklarınca, belediye sınırları ve mücavir alanları içinde Belediye Başkanlıklarınca, belediye sınırları ve mücavir alanları dışında İl Özel İdarelerince, organize sanayi bölgesi sınırları içinde Organize Sanayi Bölgesi tüzel kişiliğince, yolun aynı yönü üzerinde önceki ve sonraki en yakın LPG otogaz istasyonları arasındaki mesafenin metre cinsinden tespitinin yapıldığı resmi belgeyi,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğe göre duruma uygun olarak alınan ruhsatı,

Kapasite Raporu: Tesisin üretim konusu, yıllık üretim kapasitesi, teknolojisi, makine parkı, kullandığı hammaddeler, sermaye ve istihdam bilgilerini ve benzeri konuları içeren ve bağlı bulunulan Ticaret ve/veya Sanayi Odası tarafından düzenlenen güncel raporu,

LPG Dolum Tesisleri ve Otogaz İstasyonları Sorumlu Müdür Belgesi: LPG dolum tesisleri ve otogaz istasyonlarında sorumlu müdür olarak görev yapacak sorumlu müdürler için Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği tarafından düzenlenen belgeyi,

LPG Otogaz Bayilik Sözleşmesi: Bayi ile LPG dağıtıcı lisansı sahibi arasında akdedilen tek elden satış sözleşmesini,

- Authorization Document,
- Insurance Declaration,
- Shareholders, Chairman and Members of Board of Directors and Declaration of Authorized Representatives,
- Declaration of absence of sealing due to smuggling activities, legal proceedings, unpaid administrative fines and conviction.

Explanations on the Documents Requested for License Applications

Address Confirmation letter: The official letter from the competent authority to prove the change of address of the facility,

Minimum distance report: the report on which the distance between the previous and next nearest LPG autogas stations is determined in meters on the same direction of the road is issued by Special Provincial Administration outside the borders of the municipality; the municipality or metropolitan municipality within the boundaries of the municipality; Organized Industrial Zone within the boundaries of organized industrial zone legal entity.

Business and working license: licenses issued by the competent authorities within the scope of Business and working license regulation

Capacity Report: The current report prepared by the affiliated Chamber of Commerce and / or Industry, including the subject of production, annual production capacity, technology, machinery park, raw materials

Marka Tescil Belgesi: 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye göre düzenlenen marka tescil belgesini,

Oda Sicil Kaydı: Bağlı olunan Sanayi ve/veya Ticaret Odası veya ilgili diğer odalardan kişinin ticari merkezi hakkında alınan oda sicil kayıt belgesini veya Ticaret Sicil Tasdiknamesini,

Ortaklar, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Yetkililer Beyanı: Tüzel kişiye doğrudan ortak olan gerçek kişilerin adı ve soyadı, T.C. uyruklular için kimlik numarası, diğerleri için varsa eşdeğer numara, ortaklık başlangıç tarihi, hisse oranı ve sermaye tutarı ile tüzel kişiye doğrudan ortak olan tüzel kişilerin unvanı, bağlı oldukları oda, oda sicil numarası, hisse oranı ve sermaye tutarı; Yönetim Kurulu Başkan ve Üyelerinin adı ve soyadı, T.C. uyruklular için kimlik numarası, diğerleri için varsa eşdeğer numara ve göreve başlama tarihi; tüzel kişiyi temsil ve ilzama yetkili kişilerin adı ve soyadı, T.C. uyruklular için kimlik numarası, diğerleri için varsa eşdeğer numara, yetki başlangıç tarihi ve süresi bilgilerinin beyan edildiği veya bağlı olunan oda tarafından bildirildiği metni,

used, capital and employment information and similar issues,

Manager in charge Certificate for LPG Filling Facilities and Autogas Stations: The certificate issued by the Union of Chambers of Turkish Engineers and Architects for the managers who will be responsible for the LPG filling facilities and autogas stations,

LPG Autogas Vendorship Agreement: The the exclusive purchasing agreement concluded between the autogas vendor and the LPG distributor license holder,

Trademark registration certificate: Trademark registration certificate issued according to the Decree Law No 556 on Protection of Brands,

Chamber Registration: Certificate of Registration or Trade Registry Certificate received from the Chamber of Industry and Commerce or other relevant chambers of the companies' commercial center.

Shareholders, Chairman and Members of Board of Directors and Declaration of Authorized Representatives: Declaration report for; name and surname of real entities who are directly associates to legal entity,

Sigorta Beyanı: İlgili mevzuat uyarınca piyasa faaliyetinin türüne göre yapılması gereken sigortaların yaptırıldığına ilişkin beyanı,

Taşıma Belgesi: İlgili kurumlar tarafından taşımacılık faaliyetlerini yürütmek isteyen kişilere durumlarına uygun olarak verilen yetki belgesi ve eklerini,

Yetki Belgesi: Tüzel kişilerde temsil ve ilzama yetkili kılınanların adı, soyadı ve unvanının, tatbik imzasının, yetkinin sınırlarının yer aldığı imza sirkülerini ve gerçek kişilerde, kişinin adı ve soyadının, kimlik bilgilerinin, ikametgâh adresinin, tatbik imzasının yer aldığı imza beyannamesini,

Kaçakçılık Fiilleri Nedeniyle Mühürleme, Adli Takibat, Ödenmemiş İdari Para Cezası ile Kesinleşmiş Mahkûmiyet Hükmü Bulunmadığına İlişkin Beyan: 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa aykırı fiillerden dolayı;

Başvuru sahibi gerçek kişiye kendisi; tüzel kişiye ortakları hakkında kesinleşmiş mahkûmiyet hükmü bulunmadığına,

Başvuru sahibi gerçek kişinin ya da tüzel kişilikte doğrudan pay sahiplerinin, hakkında kesinleşmiş mahkeme kararı bulunan bir tüzel kişilikte suçun işlendiği tarih itibarıyla yüzde ondan fazla paya sahip ortak, yönetim kurulu başkan ve üyesi ile temsil ve ilzama yetkili kişi olmadığına,

Başvuruya konu tesiste gerçekleştirildiği tespit edilen fiiller nedeniyle devam eden adli kovuşturma bulunmadığına,

Başvuruya konu tesis için düzenlenmiş önceki lisans kapsamındaki faaliyetler çerçevesinde lisans sahibine Kurumca verilen ödenmemiş idari para cezası bulunmadığına ilişkin başvuru sahibince verilen yazılı beyanı,

T.C. ID number for nationals or equivalent number for others; partnership start date, share rate, capital amount and the title of the legal entities who are directly associates to the legal entity; the chamber they are connected to, the chamber registration number, the share rate and the capital amount; the name and surname of the chairman and members of the board of directors, T.C. identification number for nationals, equivalent number for other and date of commencement; name and surname of the persons authorized to represent the legal entity, T. C. ID number for nationals, equivalent number for others, authorization start date and duration information.

Insurance Declaration: Declaration of insurances to be made according to the type of market activity in accordance with the relevant legislation,

Transport Document: Authorization Documents and their annexes issued by the relevant institutions to the entities who wish to carry out the transport activities,

Authorization Document: for legal entities; the document indicating the signature circular with the limits of the authorized signature including the name, surname and title of the persons authorized to be represented in the legal entities, for real entities; the document indicating the signature statement including the name and surname of the person, the identity information, the residence address.

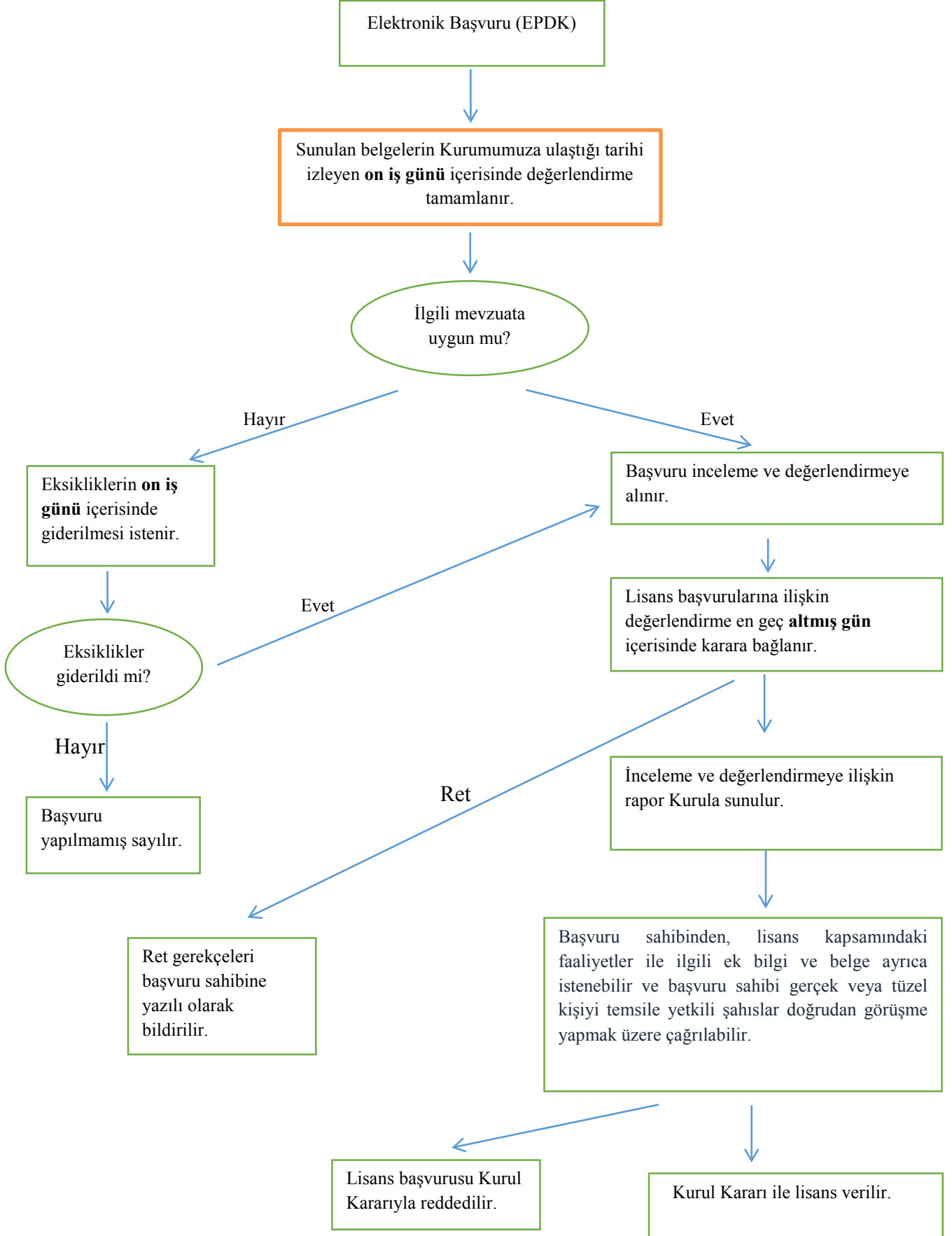
Declaration of absence of sealing due to smuggling activities, legal proceedings, unpaid administrative fines and conviction: declaration of (violating the Anti-Smuggling Law No: 5607);

no final conviction for real entities and for legal entity partners,

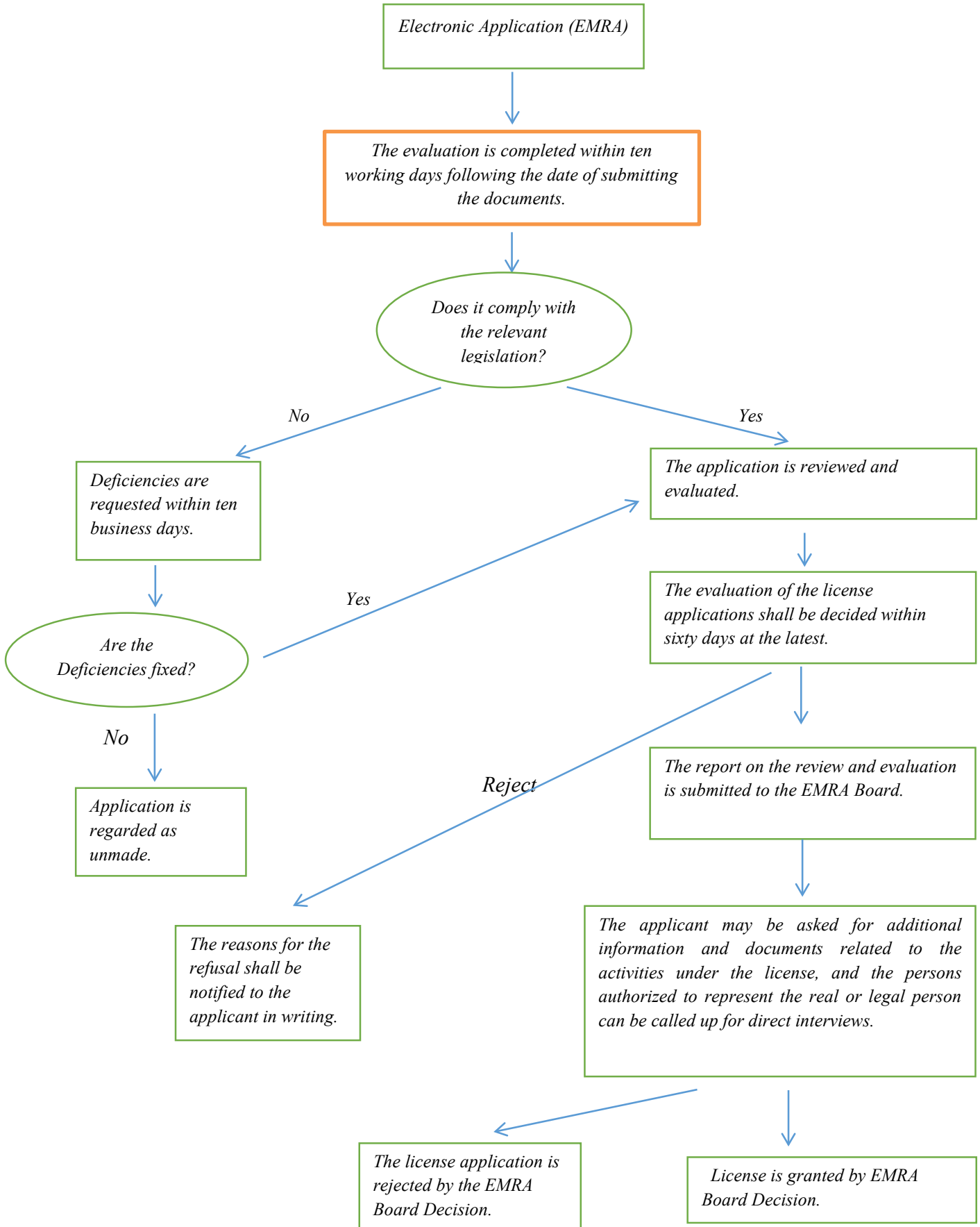
The applicant not being the shareholder (except less than 10%), board chairman, member or representative of the company which has conviction at the time of the offense, no ongoing judicial proceedings due to the acts determined in the relevant facility,

no administrative fine imposed by the Authority on the license holder within the scope of the activities covered by the previous license issued for the subject facility.

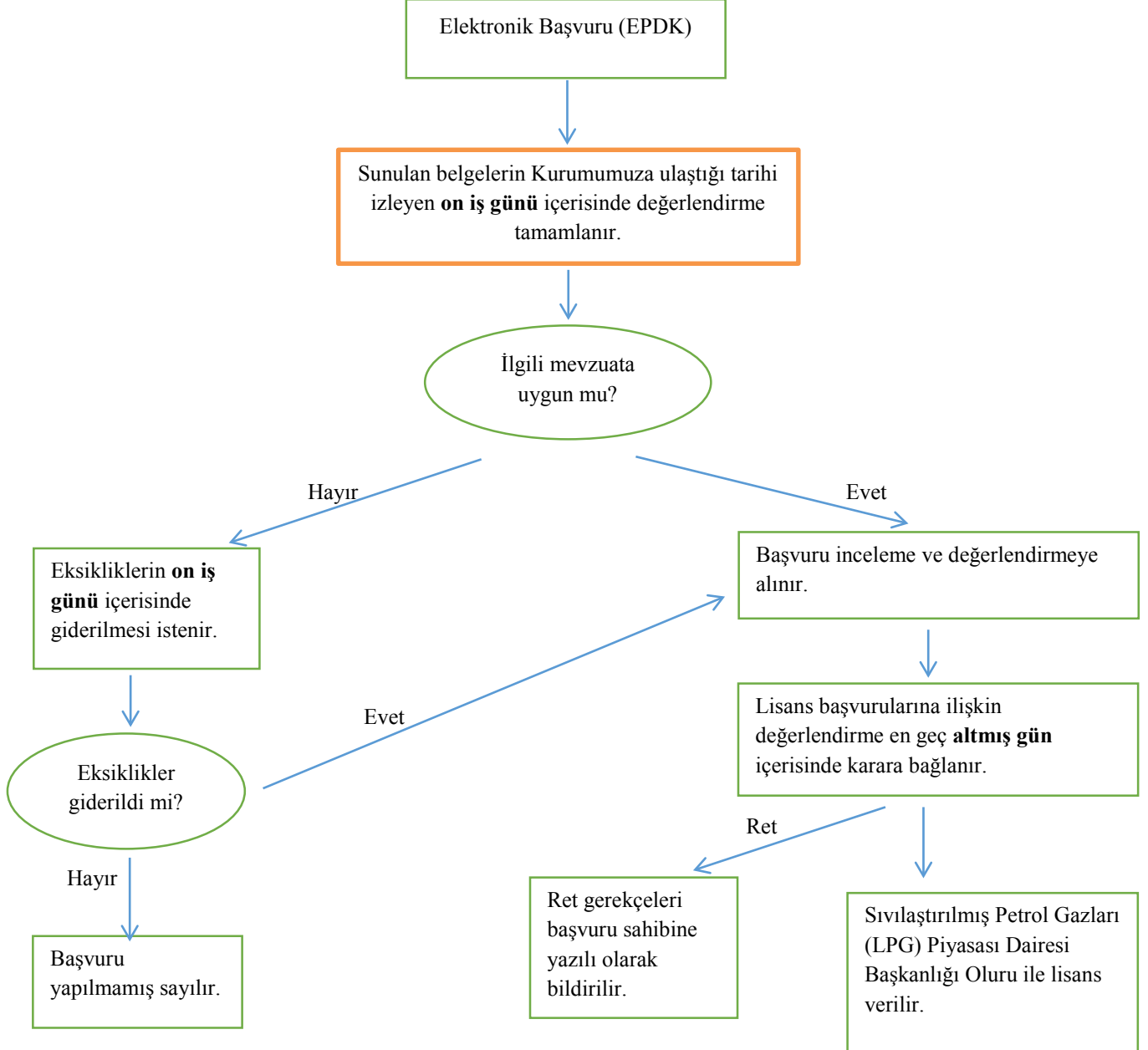
LPG Piyasası Dağıtıcı ve Depolama Lisansı Başvurusu Süreci

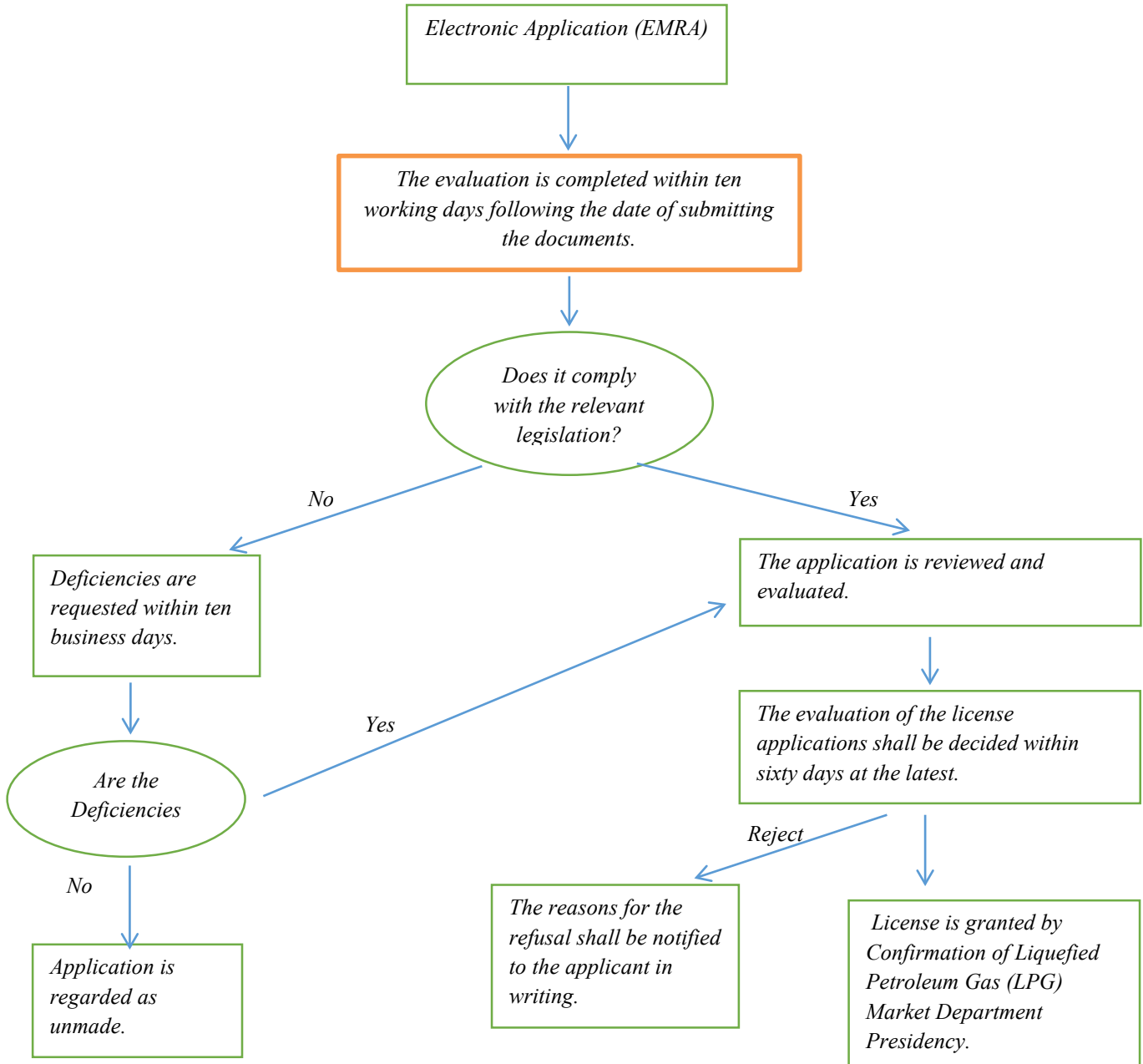
Application Process for LPG Market Distributor and Storage Licenses

LPG Otogaz Bayilik, LPG Tüpü Muayenesi, Tamiri ve Bakımı, LPG Tüpü İmalatı ve LPG Taşıma Lisanslarının Başvurusu Süreci

Application Process for LPG Autogas Vendorship; LPG Cylinder Inspection, Repair and Maintenance; LPG Cylinder Manufacturing and LPG Transportation License

Lisans süreleri

Lisanslar, faaliyetin niteliğine göre 49 yılı aşmamak kaydıyla verilir. Lisans türlerine göre lisans süreleri aşağıda özetlenmiştir;

Term of the license

Licenses shall be issued for a period not exceeding 49 years according to the type of the activity. Term of licenses by license types are summarized below;

Tablo / Table 18: Lisans Süreleri / Term of the license

Lisans Türü Type of License	Lisans Süresi (Yıl) Term of the license (Year)
LPG Dağıtıcı lisansı / LPG Distributor License	15
LPG Depolama lisansı / LPG Storage License	
LPG Taşıma Lisansı* / LPG Cylinder Manufacturing License	15
LPG Tüpü İmalâtı Lisansı / LPG Cylinder Inspection, Repair and Maintenance License	
LPG Tüpü Muayenesi, Tamiri ve Bakımı Lisansı / LPG Cylinder Inspection, Repair and Maintenance License	
LPG Otogaz Bayilik Lisansı / LPG Autogas Vendorship License	12

* Taşıma lisansları başvuruda sunulan belgenin süresine göre en fazla 15 yıl süre ile verilmektedir.

**Transport licenses are given for a maximum period of 15 years according to the term of the relevant document submitted.*

Lisans Tadilleri

Lisansta tadil gerektiren hususlar için Lisans Yönetmeliğinin 18 inci maddesi kapsamında EPDK'ya başvurulması gerekmektedir.

Lisans tadil başvuruları da lisans başvuruları gibi sadece elektronik ortamda yapılmaktadır. Başvuruların elektronik ortamda yapılmasıyla ilgili detaylı bilgi EPDK internet sitesinde "Elektronik Lisans İşlemleri" sayfasında yer almaktadır.

LPG otogaz bayilerinin lisans tadil işlemleri, aksi talep edilmedikçe, söz konusu bayilerle sözleşme imzalamış olan LPG dağıtıcı lisansı sahipleri vasıtasıyla yapılmaktadır.

LPG dağıtıcı lisansı sahiplerinin, otogaz bayilik lisansı sahipleriyle yaptıkları sözleşme süre uzatımı, sözleşme süre bitimi ve sözleşme feshi beyanları sadece elektronik ortamda yapılır. Bu kapsamda yazılı olarak Kuruma yapılan beyanlar işleme alınmaksızın ilgili LPG dağıtıcı lisansı sahibine iade edilir.

Lisans tadiline konu olmayan ancak Kuruma bildirilmesi gereken iletişim adresi değişiklikleri, ortaklık yapısı ve şirketi temsil ve ilzama yetkili kişi değişiklik-

License Amendments

License amendment applications have be made in case of license amendments requirements within the scope of 18th article of LPG Market License Regulation.

License amendment applications are made only in electronic form as license applications. Detailed information about electronical applications is available on the EMRA website at the "Electronic License Operations" page (in Turkish).

License amendment applications of LPG autogas vendors are performed by LPG distributors who have signed contracts with these vendors unless otherwise requested.

The term of extension, expiration and termination notice of the vendorship agreements are made only in electronic form. Within this scope, the notifications made in writing to the EMRA shall be returned to the owner of the relevant LPG distributor license without processing.

Changes not subject to license amendments but to be informed to the EMRA such as contact address, the shareholder structure changes etc. shall be made only in

leri, lisansa işlenmeyen belgelerin sunulması, vb. beyanların, Kurum evrak sistemi elektronik işlem yapmaya uygun hale geldikten itibaren sadece elektronik ortamda yapılacaktır.

Lisans tadil bedellerine ilişkin düzenleme Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin 13 üncü maddesinde hükme bağlanmıştır. Lisans tadil bedellerininin, EPDK Hesabına yatırılması gerekmektedir.

2019 yılına ilişkin olarak Kurul Kararı ile belirlenen lisans bedelleri için aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

electronic form after the document system becomes suitable for electronic transaction.

The licensing fees is regulated in Article 13 of the Liquefied Petroleum Gas (LPG) Market License Regulation. The licensing fees must be deposited in the EMRA Account.

The license amendment fees determined by the Board Decision for the year 2019 are given in the table below.

Tablo / Table 19: Lisans Tadil Bedelleri / License amendment fee

Lisans Türü Type of License	Lisans tadil bedeli, TL License amendment fee, TL
LPG Dağıtıcı lisansı / LPG Distributor License	6.300,00
LPG Depolama lisansı / LPG Storage License	5.500,00
LPG Tüpü İmalatı lisansı / LPG Cylinder Manufacturing License	5.500,00
LPG Tüpü Muayenesi, Tamiri ve Bakımı Lisansı/ LPG Cylinder Inspection, Repair and Maintenance License	2.100,00
LPG Taşıma lisansı / LPG Transportation License	
Boru hattı ile taşıma / By pipeline	4.200,00
Demiryolu ile/ By railway	4.200,00
Denizyolu ile / By seaway	4.200,00
LPG Otogaz Bayilik lisansı / LPG Autogas Vendorship License	3.200,00

Yasal sürelerden sonra yapılan lisans tadil başvurularında farklı bedeller uygulanmaktadır.

Different fees are applied for the license amendments made after the period regulated in the relevant legislation.

Tablo / Table 20: Lisans Tadil Bedelleri (Yasal süreler aşıldığında) / License amendment fee (When legal deadlines are exceeded)

Lisans Türü Type of License	Lisans tadil bedeli, TL License amendment fee, TL
LPG Tüpü İmalatı lisansı / LPG Cylinder Manufacturing License	Lisans alma bedeli kadar equal to the license fee
LPG Tüpü Muayenesi, Tamiri ve Bakımı Lisansı/ LPG Cylinder Inspection, Repair and Maintenance License	
LPG Taşıma lisansı / LPG Transportation License	
LPG Otogaz Bayilik lisansı / LPG Autogas Vendorship License	
LPG Dağıtıcı lisansı / LPG Distributor License	Lisans tadil bedelinin 5(beş) katı kadar 5 (five) times the license amendment fee
LPG Depolama lisansı / LPG Storage License	

Lisans Tadil Başvurularına İlişkin Ortak Hükümler;

- (1) Lisans tadil başvurusu, lisans tadil bedelinin yatırıldığına ilişkin belge ve her bir tadil türü için 04.04.2012 tarih ve 3763-3 sayılı Kurul Kararı'nın ilgili maddesinde gösterilen bilgi ve belgelerin Kuruma sunulması suretiyle yapılır.
- (2) Daha önce lisans sahibinden alınarak Kurum kayıtlarına aktarılan ve değişmediği lisans sahibi tarafından yazılı olarak beyan edilen belgeler lisans tadil başvurusu için yeniden istenmez.
- (3) Aksi belirtilmedikçe, gerekli belgelerin aslının veya son altı ay içerisinde noterce veya belgeyi düzenleyen makamlarca onaylanmış suretleri, başvuru esnasında elektronik ortamda sunulur.
- (4) Tek başvuruda aynı lisansa ilişkin olarak birden fazla türde tadil yapılması için talepte bulunulduğu takdirde tek lisans tadili bedeli alınır. Yetkili idareden kaynaklanan adres ve İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı değişikliklerinde, ilgili mevzuatta belirtilen süreler içerisinde başvurulması kaydıyla, lisans tadil bedeli alınmaz.

Tüm Lisans Türleri İçin Ortak Lisans Tadilleri**(1) Unvan Tadili**

Unvan tadili için aşağıdaki bilgi ve belgeler sunulur.

- a) Yeni unvana göre düzenlenmiş İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı,
- b) Unvan değişikliğini gösterir Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi,
- c) Yeni unvana göre düzenlenmiş oda sicil kaydı,
- ç) Yeni unvana göre düzenlenmiş yetki belgesi.

Lisansın özel hükümler bölümünde bilgileri kayıtlı belgeler varsa, bu belgelerin yeni unvana göre düzenlenmiş suretleri aranır.

LPG Otogaz Bayilik lisansı unvan tadillerinde, güncel unvanı içeren LPG Otogaz Bayilik Sözleşmesi aranır.

(2) Adres Tadili

Adres tadili için adres değişikliğini gösteren yetkili idare yazısı sunulur. Mahalle, cadde, sokak ve benzeri yer isminde değişiklik yapıldığının tesisin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı'nda belirtilmesi halinde, adres değişikliğini gösteren yetkili idare yazısı aranmaz.

Common Provisions Regarding License Amendment Applications;

- (1) *The application for the amendment of the license is made by submitting the necessary information and documents for each amendment type to the EMRA withing the scope of Board Decision dated 04.04.2012 and numbered 3763-3.*
- (2) *Documents which have been previously received from the license holder and declared in writing by the license holder, that these documents have not changed, shall not be re-requested for license amendment.*
- (3) *Unless otherwise stated, the originals of the required documents or copies of the notary public or the certificate issuing authority in the last six months shall be submitted electronically during the application.*
- (4) *In case of request for more than one type of amendment to the same license in a single application, a single license amendment fee shall be charged. In case of changes in the address and Business and Working License arising from the authorized management, within the period specified in the relevant legislation, the license amendment fee shall not be taken.*

Common License Amendments for All License Types**(1) Business Name Amendments**

The following information and documents are presented for the business name amendment;

- a) *Bussiness and Working License according to the new name,*
- b) *Turkey Trade Registry Gazette showing the change in name,*
- c) *Chamber Room registration according to the new name,*
- d) *Authorization Document issued by new name.*

In the special provisions section of the license, if there are registered documents, the copies of these documents shall be sought according to the new name.

For title amendment of LPG Autogas Vendorship license holders, a vendorship agreement which is arranged according to the new name is requested.

(2) Address Amendment

In address amendments, a document issued by competent authority showing the change of address is requested unless neighborhood, street, main road and similar

LPG Otogaz Bayilik lisansı adres tadillerinde, güncel adresi içeren LPG Otogaz Bayilik Sözleşmesi aranır.

(3) Alt Başlık Tadili

Lisansa tabi bir faaliyetin bir diğer lisansa alt başlık olarak işlenmesi için yapılan tadil başvurularında, alt başlık kapsamında yürütülecek piyasa faaliyetinin tabi olduğu lisans başvurusunda istenen bilgi ve belgeler aranır. Alt başlığın lisanstan çıkarılması isteniyorsa sadece başvuru sahibine ait yetki belgesi (elektronik ortamda yapılan başvurularda aranmaz) ve lisans tadil bedelinin yatırıldığına ilişkin belge sunulur.

(4) İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsat Bilgisi Tadili

Lisansa kayıtlı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı bilgisinin tadili için geçerli durumdaki İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı sunulur.

LPG Otogaz Bayilik Lisansı Tadillerine İlişkin Dağıtıcı Şirket Bilgisinin Tadili

LPG Otogaz Bayilik lisansı dağıtıcı şirket bilgisi tadillerinde aşağıdaki bilgi ve belgeler sunulur.

- Yeni dağıtıcı ile yapılmış ve dağıtıcı tarafından her sayfası onaylanmış LPG Otogaz Bayilik Sözleşmesi,
- Mevcut bayilik sözleşmesinin sona erdiğini gösteren fesih veya yenilememe ihbarnamesinin bir sureti veya karşılıklı fesih protokolü.

Lisans Süre Uzatımı ve Sona Erdirme Başvuru Prosedürü

Lisans süre uzatımı ve sona erdirme başvuruları sadece elektronik ortamda yapılmaktadır. Başvuruların elektronik ortamda yapılmasıyla ilgili detaylı bilgi EPDK internet sitesinde "Elektronik Lisans İşlemleri" sayfasında yer almaktadır.

LPG otogaz bayilerinin lisans süre uzatımı işlemleri, aksi talep edilmedikçe, söz konusu bayilerle sözleşme imzalamış olan LPG dağıtıcı lisansı sahipleri vasıtasıyla yapılır.

1) Genel Açıklamalar

Lisans süreleri, lisans sahibinin talebi üzerine lisans süresinin bitiminden başlamak üzere ve öngörülen azami süreler gözetilmek suretiyle uzatılabilir.

Süre uzatım talebi, yürürlükteki lisans süresinin bitiminden **en erken altı ay, en geç iki ay önce** yapılır.

changes are specified in the bussiness and working license as a postscript.

A vendorship agreement which is arranged according to the new address is requested.

(3) Sub Activity Amendment

In the case of amendments made to the sub activity of another activity subject to a license, the information and documents required in the license application subject to the sub activity to be carried out under the another activity shall be requested.

If the sub activity is required to be removed from the license, only the applicant's Authorization Document (not required for applications made electronically) and license amendment fee shall be submitted.

(4) Business and Working License Amendment

In case of changing the information registered in the license owners' Bussiness and Working License which is also registered in the licenses new Business and Working License issued by the competent authority is requested for the Amendment of Bussiness and Working License.

Amendment of Distributor of LPG Autogas Vendorship Licenses

The following information and documents are requested in the distributor company amendments of LPG Autogas Vendorship license.

- LPG Autogas Vendorship Agreement which is made with new distributor and approved by the distributor on every page,*
- A copy of the notice of termination or non-renewal showing the expiration of the existing dealership agreement or the mutual termination protocol.*

License Extension and Termination Application Procedure

License extension and termination applications (except autogas vendorship) are made only electronically. Detailed information about electronical applications is available on the EMRA website at the "Electronic License Operations" page (in Turkish).

License Extensions of LPG autogas vendors are performed by LPG distributors who have signed contracts with these vendors unless otherwise requested.

1) General Explanations

The license periods may be extended upon the request of the license holder, starting with the expiry date of the license period and regarding with the maximum period specified in the license.

Daha önce lisans sahibinden alınarak Kurum kayıtlarına aktarılan ve değişmediği lisans sahibi tarafından yazılı olarak beyan edilen belgeler lisans süre uzatım başvurusu için yeniden istenmez.

Aksi belirtilmedikçe, gerekli belgelerin aslı veya son altı ay içerisinde noterce veya belgeyi düzenleyen makamlarca onaylanmış suretleri, başvuru esnasında elektronik ortamdan sunulur.

Bütün beyan formlarının, unvan, tarih, kaşe ve başvuru sahibini temsil ve ilzama yetkili kişilerin imzasını içermesi gerekmektedir.

Lisans süre uzatım bedeli, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun hesabına yatırılmalıdır. Adına lisans süre uzatım başvurusu yapılan gerçek / tüzel kişinin adı belgede yer almalıdır.

Lisans süreleri, istisnai haller dışında, lisans süresinin bitiminden itibaren mevcut lisansta kayıtlı süre kadar uzatılır.

Lisans sahibinin talebiyle yapılan lisans sona erdirmeye başvuruları, lisans sahibinin talebini içeren lisans sona erdirmeye dilekçesiyle yapılır. Tüzel kişi lisans sahiplerine ilişkin lisans sona erdirmeye taleplerine, yetki belgesinin aslının veya son altı ay içerisinde noter tarafından tasdikli suretinin eklenmesi gerekir.

Süre uzatımı bedeli, bütün lisans türleri için lisans alma bedelinin % 50'si olarak uygulanmaktadır.

Katılma Payı Bedelleri

LPG Dağıtıcı Lisansı ve LPG Otogaz Bayilik Lisansı sahipleri, her yıl katılma payı ödemekle yükümlüdür. Bir önceki yıla ilişkin katılma payının ilk taksiti haziran, ikinci taksiti kasım ayı sonuna kadar ödenmektedir.

LPG piyasasında faaliyet gösteren LPG Dağıtıcı lisans sahibi tüzel kişilerin ödemekle yükümlü oldukları 2019 yılı katılma payına ilişkin oran, yıllık gelir tablolarında yer alan lisans kapsamında yürütülen piyasa faaliyetlerine ilişkin net satışlar tutarının %0,1'i dir ve bu tutar 2.000.000 (ikimilyon) ABD Dolarının TL karşılığını aşamaz.

LPG Otogaz Bayilik lisans sahibi gerçek ve tüzel kişilerin için 2019 yılı katılma payına ilişkin oran ise sıfır olarak belirlenmiştir.

The extension request shall be made at the earliest six months before the expiry date of the existing license period and at the latest two months before.

Documents which have been previously received from the license holder and declared in writing by the license holder, that these documents have not changed, shall not be re-requested for license extension.

Unless otherwise stated, the originals of the required documents or copies of the notary public or the certificate issuing authority in the last six months shall be submitted electronically during the application.

All declaration forms must include the title, date, stamp and signature of the persons authorized to represent the applicant.

The license extension fee must be deposited in the EMRA Account. The name of the real or legal entity applying for license extension should be included in this fee document.

License terms, except in exceptional cases, are extended from the expiry of the license as far as the specified time in the legislation.

Applications for license termination made by the license owner shall be made with the license termination request containing the license holder's request. Requests for termination of licenses for legal entities, license holder presents the original or original notarized copy of the authorization document in the last six months.

The extension fee is applied as 50% of the license fee for all license types.

Contribution Rate Fees

The owners of the LPG Distributor License and LPG Autogas Vendorship License are obliged to pay the contribution rate fee every year. The first installment of the contribution rate for the previous year is paid in June and the second installment is paid until the end of November.

The ratio of the contribution rate to be paid by the LPG Distributor license owner operating in the LPG market for the year 2019 is 0.1% of the net sales of the market activities carried out under the license included in the annual income statements and this amount may not exceed the TL equivalent of USD 2,000,000 (two million).

For LPG vendorship license owners, the share of 2019 contribution rate is determined as zero (0%) by the EMRA Board.

Birleşme, bölünme ve devralma

Merger, demerger and acquisition

Lisans sahibi tüzel kişilerin aşağıda belirtilen hallerde bu işlemler hakkında Kuruma önceden bilgi vermeleri zorunludur:

- Lisans sahibi tüzel kişinin, başka bir lisans sahibi ile tüm aktif ve pasifleri ile birlikte birleşmek istemesi,
- Lisans sahibi tüzel kişinin, lisans sahibi olmayan bir tüzel kişiyle birlikte, kendi tüzel kişiliği bünyesinde veya lisans sahibi olmayan diğer tüzel kişi bünyesinde tüm aktif ve pasifleri ile birlikte birleşmek istemesi,
- Lisans sahibi bir tüzel kişinin tam veya kısmi olarak bölünmek istemesi,
- Lisans sahibi bir tüzel kişinin, başka bir şirket tarafından devralınmak istenmesi.

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarından temin edilerek lisans başvurularında Kuruma ibraz edilmiş tüm belgeler, birleşmenin, bölünmenin veya devralmanın ticaret sicilinde tescilinden itibaren 1 yıl içerisinde güncellenerek Kuruma ibraz edilir.

The license owners are obliged to inform the EMRA in advance of these procedures in the following cases:

- *When the license owners wishes to merge with another license owner including all its assets and liabilities,*
- *When the license owners wishes to merge with another entity which has not a license in LPG market including all its assets and liabilities,*
- *When a legal entity which has a license wants a full or partial division,*
- *When a legal entity which has a license is required to be acquired by another company.*

LPG Sektöründe Yükümlülükler

Liabilities in LPG Market

Piyasaya arz olunacak LPG'nin, sırasıyla TS, EN veya ISO standartlarına uygun olması zorunludur. Piyasa faaliyetlerinin gerçekleştirileceği tüm tesislerin TS, EN ve ISO standartlarına, bu standartlar da yoksa, TSE tarafından kabul gören diğer standartlara uyulması zorunludur.

Bildirim Yükümlülüğü

İlgili mevzuta göre hazırlanan Enerji Piyasası Bildirim Yönetmeliği kapsamında lisans sahiplerine belirli verileri Kurumu bildirme yükümlülüğü getirilmiştir. Lisansın ve bildirim türüne göre, aylık, 3 aylık veya yıllık bazda yapılan bildirimler ile piyasadan alınan veriler aracılığıyla piyasanın izlenmesi sağlanmaktadır.

Stok Yükümlülüğü

1973 yılında yaşanan ilk petrol krizini takiben 1974 yılında, krizden ciddi şekilde etkilenen ülkeler, krizlere karşı ortak hareket etmek amacıyla Uluslararası Enerji Ajansını (UEA) kurmuşlardır. Ajansın kuruluş anlaşması olan Uluslararası Enerji Programı Anlaşması, genel olarak petrol krizlerine karşı alınacak önemleri ve petrol stoklarına ilişkin konuları düzenlemektedir.

LPG to be supplied to the market must meet TS, EN or ISO standards. Operating facilities established for all license requiring activities must also meet these standards.

Obligation of Notification

Within the scope of the Energy Market Notification Regulation prepared in accordance with the relevant legislation, the license owners are obliged to notify the EMRA of certain data. According to the type of the license and the notification, LPG market are monitored through data received from the market by monthly, quarterly or yearly notifications.

Stock Obligation

In 1974, following the first oil crisis in 1973, countries, which were severely affected by the crisis, set up the International Energy Agency (IEA) to act jointly against crises. The Agreement on an International Energy Program, which is the establishment agreement of the agency, regulates the measures to be taken against oil crises and issues related to petroleum stocks in general. Our country has been a party to the Agreement with the Law dated 23/01/1981 and numbered 2375. According to the Agreement, the parties are obliged to keep stocks up to 90 days of the net oil imports in the previous year's oil use.

According to article 16 Petroleum Market Law No: 5015, a petroleum stock shall be kept in an amount of at least 90 days' amount of the net import in the previous year's average daily consumption for the purposes of sustaining continuation in the market, preventing the risks in crisis or extraordinary cases and fulfillment of the liabilities regarding state of emergency petroleum stocks as a requirement of international agreements.

Ülkemiz de 21/01/1981 tarih ve 2375 sayılı Uluslararası Enerji Programı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun ile Anlaşmaya taraf olmuştur. Söz konusu Anlaşmaya göre, taraf ülkelerin, bir önceki yıldaki petrol kullanımı içindeki net petrol ithalatının 90 günlük kısmı kadar stok tutma yükümlülüğü bulunmaktadır.

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 16 ncı maddesi ile piyasada sürekliliğin sağlanması, kriz veya olağanüstü hallerde risklerin önlenmesi ve uluslararası anlaşmalar gereği olağanüstü hal petrol stokları ile ilgili yükümlülüklerin ifası amaçlarıyla bir önceki yıl günlük ortalama kullanımının içindeki net ithalatın en az doksan günlük miktarı kadar petrol stoğu tutulacağı hükmü bağlanmıştır.

Aynı Kanun ile rafineri, akaryakıt ve LPG dağıtıcı lisansı sahiplerinin ikmal ettiği günlük ortalama ürün miktarının minimum yirmi katını kendi depolarında veya lisanslı depolama tesislerinde topluca veya statülerine göre ayrı ayrı bulundurmaları zorunlu hale getirilmiştir. LPG piyasasında ise, yurt içi pazar payı yüzde ikinin altında olan LPG dağıtıcı lisans sahipleri bu yükümlülükten muaf tutulmuştur.

Ulusal petrol stoğunun tamamlayıcı kısmı rafinericiler tarafından tutulmaktadır. Tamamlayıcı kısmın edinilmesi nedeniyle oluşabilecek kaynak ihtiyacı, finansman giderleri ve bu kısım stokların depolama ve idame maliyeti, tüketici fiyatlarına ilâve edilen *Gelir Payı* ile karşılanmaktadır. Rafinericilerin haricinde ithalat durumunda bu gelir rafinericiye ithalatçı tarafından ödenmektedir.

Zorunlu stok yükümlüsü lisans sahipleri tarafından tutulması gereken stok miktarları, stok tutulması gereken dönem başlamadan önce Kurum internet sitesinde ilan edilmektedir. İlan edilen stok miktarına ilişkin itirazlar bir hafta içerisinde Kuruma bildirilmesi durumunda değerlendirilerek nihai stok miktarları kesinleşmekte ve Kurum internet sitesinde ilan edilmektedir.

Zorunlu stok yükümlüsü LPG dağıtıcı lisansı sahipleri, tutmakla yükümlü oldukları stoklarının azami yüzde ellisine karşılık gelen miktarını, akaryakıt piyasasında faaliyet gösteren rafinerici veya dağıtıcı lisansı sahibi

According to Law mentioned before, the national petroleum stock shall be obtained through the liability of the refinery, liquid fuel and LPG distribution license owners to keep minimum 20 times of the average supplied daily product amount at their own storage or licensed storage facilities whether as a whole or separately according to their status. In the LPG market, LPG distributor license owners with a domestic market share less than two percent are exempt from this obligation.

The supplementary portion of the national petroleum stock shall be retained by refinery license owners and any funding need that may arise as a result of the acquisition of such supplementary portion, financing expenses and stocking and maintenance costs of such stocks shall be covered by the income added to the consumer prices. In the event of imports except for refinery license owners, such income shall be paid to the refinery license owners by the importer.

The amount of stocks to be retained by the license owners of obligatory stock is announced on the website of the Authority before the beginning of the required period. In case the objections about the declared stock amount are notified to the EMRA within one week, the final stock amounts are revised, finalized and announced on the website.

The owners of the LPG distributor license, who are obliged to hold the required stock, can keep their stocks as gasoline to maximum fifty percent of the stocks under the coupon system by agreements which they will make with the refinery or distributor license owners operating in the fuel market.

The owners of the LPG distributor license, who are obliged to hold the required stock, can keep their stocks partially or completely as LPG under the coupon system by agreements which they will make with the refinery or another LPG distributor license owners.

Obligatory Insurance Obligation

According to article 13 of Liquefied Petroleum Gases (LPG) Market Law And Amending Law To Electricity Market Law No: 5307, "It is mandatory to arrange insurance for the activities carried out within the scope of a license. The activities to be exempt from insurance coverage may be determined by a Decree

firmalar ile *Kupon sistemi* kapsamında yapacakları anlaşmalar ile benzin olarak tutabilmektedir.

Ayrıca, zorunlu stok yükümlüsü LPG dağıtıcı lisansı sahipleri, tutmakla yükümlü oldukları stoklarının tamamını ya da bir kısmını rafinerici ve/veya LPG dağıtıcı lisansı sahibi firmalar ile *Kupon sistemi* kapsamında yapacakları anlaşmalar ile *LPG* olarak tutabilmektedir.

Zorunlu Sigorta Yükümlülüğü

5307 Sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 13 üncü maddesinde, *"Lisans kapsamında yürütülen faaliyetler için sigorta yaptırılması zorunludur. Bakanlar Kurulu kararıyla sigorta kapsamından muaf tutulacak faaliyetler belirlenebilir. Sigorta kapsamına alınacak varlık çeşitlerinin belirlenmesi ile bunların tâbi olacağı sigorta kolları ve muafiyet tanınan hususlar, yönetmelikle düzenlenir."* hükmü yer almaktadır.

LPG Piyasası Kanunu ve diğer mevzuat uyarınca piyasa faaliyetinin türüne göre yapılması gereken sigortalar bulunmaktadır. LPG sektöründe faaliyet gösteren firmalar, lisans alma aşamasında bu sigortaları yaptırmak ve lisans süreleri boyunca yenilemekle yükümlüdür.

LPG Dağıtım faaliyeti için;

- Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası,
- Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası,
- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Tüm Risk Sigortası,

LPG Depolama faaliyeti için;

Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası,

Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Tüm Risk Sigortası,

LPG Otogaz Bayilik faaliyeti, LPG Taşıma faaliyeti, LPG Tüpü İmalatı faaliyeti ve LPG Tüpü Muayenesi, Tamiri Bakımı faaliyeti için:

Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası,

yaptırılması zorunlu sigortalardır.

of the President of Republic. The determination of the types of assets to be included to the insurance coverage, insurance types to apply to these assets and exemption issues shall be regulated in the relevant regulations."

In accordance with the LPG Market Law and other legislation, there are insurances to be made according to the type of market activity. The companies operating in the LPG sector are obliged to make these insurance during the licensing phase and to renew them during the license periods.

For LPG Distribution activity;

- Compulsory Financial Liability Insurance for Hazardous Materials and Hazardous Waste
- Compulsory Liability Insurance (for LPG Cylinder),
- Liquefied Petroleum Gases (LPG) All Risk Insurance,

For LPG Storage activity;

- Compulsory Financial Liability Insurance for Hazardous Materials and Hazardous Waste
- Liquefied Petroleum Gases (LPG) All Risk Insurance,

For LPG Autogas Vendorship activity, LPG Transportation activity, LPG Cylinder Manufacturing activities and LPG Cylinder Inspection, Repair Maintenance activities:

- Compulsory Financial Liability Insurance for Hazardous Materials and Hazardous Waste

Kaynaklar

References

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) / *Information Technologies and Communication Authority*

BOTAŞ, Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. / *Petroleum Pipeline Company*

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (ETKB) / *Energy and Natural Resources Ministry (MENR)*

EPDK Lisans İstatistikleri / *EMRA License Statistics*

EPDK, 2017 Yılı Doğal Gaz Piyasası Sektör Raporu / *EMRA Activity Report of Natural Gas Market in 2017*

EPDK, 2017 Yılı Elektrik Piyasası Sektör Raporu / *EMRA Activity Report of Electricity Market in 2017*

EPDK, 2017 Yılı LPG Piyasası Sektör Raporu / *EMRA Activity Report of Liquefied Petroleum Gases (LPG) Market in 2017*

EPDK, 2017 Yılı Petrol Piyasası Sektör Raporu / *EMRA Activity Report of Petroleum Market in 2017*

EPDK, LPG Piyasası Fiyatlandırma Raporu / *EMRA Price Formation of LPG Report*

Invest in Turkey, invest.gov.tr / *Invest in Turkey, invest.gov.tr*

Ticaret Bakanlığı <https://www.ticaret.gov.tr/> / *Ministry of Trade. https://www.trade.gov.tr/*

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) / *Central Bank of the Republic of Turkey*

Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) / *Turkish Statistical Institute (TurkStat)*

Türkiye LPG Endüstri Raporu, Ocak 2007, WLPGA

Türkiye'de Yatırım Yapmak İçin 10 Neden, <http://www.invest.gov.tr> / *10 Reasons to Invest in Turkey http://www.invest.gov.tr/*

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) / *International Energy Agency*

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) / *Council of Higher Education*

Türkiye Sigorta Birliği , <https://www.tsb.org.tr> / *Insurance Association of Turkey https://www.tsb.org.tr*

www.epdk.org.tr

